

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงานวิจัย

แนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
(Guidelines for Ecotourism Standards Development
and Promotion in Thailand)

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ราณี อีสัยกุล และคณะ

พฤษภาคม 2559

เลขที่สัญญา RDG5850077

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แผนงานวิจัย

แนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

Guidelines for Ecotourism Standards Development and Promotion
in Thailand

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ราณี อธิชัยกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. อาจารย์ ดร. กิรติ ตระการศิริวานิช	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรสา เตตติวัฒน์	มหาวิทยาลัยนเรศวร

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช./สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

แผนงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ได้รับเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2558 และได้รับการส่งเสริมด้านเวลาและสิ่งอำนวยความสะดวกจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ในโอกาสนี้ดิฉันขอพระขอบคุณอย่างสูงต่อผู้ประสานงานสำนักประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการและนายกสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA) ที่ได้ให้โอกาสคณะวิจัยในการจัดทำแผนงานวิจัยนี้ ขอขอบคุณคุณศุภฤกษ์ สุรางกูร ที่ปรึกษาแผนงานที่ได้ให้ข้อมูลข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อแผนงานและโครงการ ขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ข้อชี้แนะที่ทำให้ผลงานวิจัยนี้มีคุณค่าและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เชษฐมาส ประธานกรรมการฯ ขอขอบพระคุณหน่วยงาน ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้สละเวลาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ และข้อคิดเห็นซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี รวมทั้งทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้ข้อคิดเห็นในการค้นคว้าวิจัย อันเป็นประโยชน์แก่คณะผู้วิจัย และท้ายนี้ ขอขอบคุณคณะวิจัยจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยนเรศวร และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ที่ได้ร่วมมือกันทำให้งานวิจัยนี้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

รองศาสตราจารย์ ดร. ราณี อีสัยกุล และคณะ

วิชาเอกการจัดการการท่องเที่ยว
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ถนนแจ้งวัฒนะ ปากเกร็ด นนทบุรี 11120
พฤศจิกายน 2559

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อแผนงานวิจัย แนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
Guidelines for Ecotourism Standards Development and Promotion in Thailand

ชื่อนักวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. ราณี อธิชัยกุล และคณะ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ชื่อโครงการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัย

โครงการวิจัยที่ 1 การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
Ecotourism Standards Development in Thailand

ชื่อนักวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. ราณี อธิชัยกุล และคณะ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โครงการวิจัยที่ 2 การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
Market Promotion for Ecotourism in Thailand

ชื่อนักวิจัย อาจารย์ ดร. กิรติ ตระการศิริวานิช และคณะ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยแม่โจ้และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โครงการวิจัยที่ 3 การตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
Online Social Media Marketing for Promoting Ecotourism in Thailand

ชื่อนักวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรสา เตตติวัฒน์ และคณะ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยนเรศวรและสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

1. บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน การลงทุน และการกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง กรมการท่องเที่ยว (2559) รายงานว่าสถานการณ์นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 29.8 ล้านคน มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.44 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา และมีรายได้จากตลาดต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2558 ประมาณ 1,118,763 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.74 แต่การขยายตัวของการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ประกอบกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้น โดยปราศจากการจัดการและการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเชิงศิลปวัฒนธรรมหลายแห่งเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง อันส่งผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งเมื่อเกิดความเสื่อมโทรมแล้วการฟื้นฟูให้กลับมาเหมือนเดิมก็นับเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก (วัฒนาพร สุญา, 2545) จึงเกิดกระแสการท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 ประการจึงเกิดขึ้น ได้แก่ กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กระแสความต้องการศึกษาเรียนรู้ และกระแสความต้องการพัฒนาโดยใช้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกที่ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เพื่อช่วยฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม และรักษาทรัพยากรให้เป็นอย่างยั่งยืน

ตลอดระยะเวลา 12 ปีของการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในต่างประเทศและในประเทศไทย ปัจจุบันแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังคงเป็นแนวคิดที่สำคัญในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเนื่องจากยังคงมีแหล่งท่องเที่ยวอีกจำนวนมากที่ถูกคุกคามจากการท่องเที่ยวที่เกินขอบเขต ดังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ระบุถึงการฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยการฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เสื่อมโทรม (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 74) รายงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2555-2556 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจำนวนมากที่สุด จำนวน 5,344,534 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: 2556) ซึ่งหากเปรียบเทียบกับสัดส่วนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมื่อปี พ.ศ. 2556 พบว่ามีนักท่องเที่ยวจำนวน 26,546,725 คน (กรมการท่องเที่ยว: 2556) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสัดส่วนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีสัดส่วนร้อยละ 20 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย การขยายตัวของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังคงเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่การขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอาจเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเท่าที่ควร แต่การศึกษาประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ผ่านมาแม้มี

จำนวนมากแต่มักเป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ และยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เชิงนิเวศเป็นตัวเลขยืนยันที่แน่นอน อีกทั้งมีการศึกษามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ภายหลังการศึกษากลับไม่มีการต่อยอดหรือนำไปประเมินแหล่งท่องเที่ยวเพื่อผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับการขับเคลื่อนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันที่ยังขาดการสร้างจุดขายให้กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย รวมถึงการส่งเสริมการตลาดยังขาดความชัดเจน โดยเฉพาะการตลาดที่เน้นการใช้สื่อสังคมที่ปัจจุบันนับว่ามีอิทธิพลต่อการตลาดเป็นอย่างมาก

ด้วยความเชื่อมั่นของสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA) ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นโดยตรงในสัดส่วนที่มากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปค่อนข้างมาก ประกอบกับแนวคิดการสนับสนุนให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรและวัฒนธรรมในพื้นที่ท่องเที่ยวหลากหลาย การสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาหาคำตอบเชิงประจักษ์เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

แผนงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย (2) ศึกษาศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย (3) ศึกษาการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย และ (4) วิเคราะห์ผลรวมของโครงการย่อยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยด้านเนื้อหาเพื่อศึกษา

- (1) มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
- (2) ศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
- (3) การตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาครัฐและเอกชน ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทำการสัมภาษณ์เป็นจำนวนทั้งสิ้น 53 คน และทำการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 154 คน

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่เคยมีประสบการณ์ร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอย่างน้อย 2 กิจกรรม โดยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่งเป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,000 คน เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 502 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 498 คน

สำหรับการศึกษาความต้องการระบบการตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชากรประกอบด้วยผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย นักวิชาการ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทำสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 60 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (22 คน) สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (4 คน) นักวิชาการ (10 คน) และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มีประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์จำนวน (24 คน) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และผู้สนใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรวมทั้งสิ้น 844 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทย จำนวน 533 คน (63.15%) และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามชาวต่างชาติ จำนวน 311 คน (36.85%)

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยนี้เริ่มศึกษาตั้งแต่ 15 มิถุนายน 2558 ถึง 14 มิถุนายน 2559

1.3.4 พื้นที่วิจัย

คณะวิจัยได้ทำการสำรวจและเลือกพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 5 ภูมิภาคหลักในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันตก โดยกำหนดศึกษาในอุทยานแห่งชาติในแต่ละภาคที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว โดยเลือกอุทยานแห่งชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นหนาแน่นที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีระบบนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ และเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกทางน้ำ และทางทะเล รวม 6 แห่ง ได้แก่

ภาคเหนือ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ภาคใต้ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

ภาคกลางและภาคตะวันตก ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เป็นแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์และเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(1) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ตำรา หนังสือ เอกสาร รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การตลาด สื่อสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถานศึกษาของไทยที่สอนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ แล้วนำแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำมาใช้เก็บข้อมูล

(2) ติดต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(3) สำรวจและเลือกพื้นที่ศึกษาจุดหมายปลายทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 5 ภาค ที่เป็นตัวแทนของประเทศไทย ซึ่งคณะวิจัยได้ทำการสำรวจและเลือกพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 5 ภูมิภาคหลักในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันตก โดยกำหนดศึกษาในอุทยานแห่งชาติในแต่ละภาคที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว โดยเลือกอุทยานแห่งชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในพื้นที่นั้นบนทวนการที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีระบบนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ และเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกทางน้ำและทางทะเลรวม 6 แห่ง ได้แก่

(3.1) ภาคเหนือ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

(3.2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

(3.3) ภาคใต้ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี และ

อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

(3.4) ภาคกลางและภาคตะวันตก ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และ

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(4) สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เช่น แบบประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแบบประเมินคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศ แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

(5) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในประเทศไทย ได้แก่ การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้บริหารหรือผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานท้องถิ่น เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สถาบันการศึกษา ผู้ใช้ประโยชน์ในชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวมาร่วมในกระบวนการวิจัย เพื่อประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประเมินคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศ

(6) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้านพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย และแบบสอบถามความต้องการสื่อสารสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(7) พัฒนาและประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(8) ออกแบบและทดลองใช้ต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสารสังคมในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(9) เสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

2. สรุปผลการดำเนินงาน

2.1 บริบทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย

ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวมวลชนที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และเกิดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม จึงเกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในขณะนั้น ได้ผลักดันให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับการกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติ และเพื่อให้นโยบายดังกล่าวมีการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาถ่วงดุลการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยให้มีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน โดยมีททท. มีบทบาทหลักในการผลักดันและประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น กรมป่าไม้ กรมศิลปากร กรมการปกครอง ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น โดยมีสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัยเป็นเครือข่ายความร่วมมือจากภาคเอกชนที่สำคัญและร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย สรุปสาระสำคัญของนโยบายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในประเทศไทย (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2540) ได้ดังนี้

(1) วิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย

วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2540-2549) คือ "การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีการจัดการสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบไป"

(2) นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ นโยบายหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนโยบายด้านต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2540; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2545) ดังนี้

(2.1) นโยบายหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงกำหนดให้มโนนโยบายหลัก ดังนี้

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะต้องมีการควบคุมดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมแท้ไว้ให้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่อ่อนไหว ง่ายต่อการถูกรบกวน และฟื้นตัวได้ยาก
2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และการปรับให้เกิดความสมดุลกับรูปแบบและกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ พึงหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ หากเน้นในการแปรประโยชน์จากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยรวม
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงการพัฒนาด้านการให้การศึกษา สร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่าการมุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจ และการมีรายได้เพียงอย่างเดียว
4. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากร การบริการ การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หรือให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ
5. การให้ความสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นความจำเป็นอันดับต้น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ทั้งนี้ให้องค์กรต่างๆ กำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และกำหนดวิธีการที่เหมาะสม
6. การนำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เข้าสู่แผนพัฒนาระดับต่างๆ อย่างมีความสำคัญ ได้แก่ แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาภาค พร้อมทั้งให้มีการจัดสรร และกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเพียงพอ
7. การสนับสนุนการศึกษา วิจัย และประเมินผลการพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน
8. การใช้กฎหมายในการควบคุม ดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน และสร้างวินัยการท่องเที่ยวควบคู่ไปด้วย
9. การจัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการ (Code of Conduct) แก่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง
10. การจัดให้มีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน โดยให้มีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและการจัดการร่วมกันทุกระดับ

(2.2) นโยบายด้านต่างๆ ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการจัดการที่ประสานการจัดการในด้านต่างๆ ภายใต้หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และองค์ประกอบในเชิงระบบของการท่องเที่ยว ซึ่งกระบวนการจัดการจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและชัดเจนระหว่างองค์ประกอบต่างๆ อย่างไรก็ตาม **นโยบายการจัดการได้กำหนดแนวทางด้านต่างๆ 6 ด้าน** ซึ่งสามารถกำหนดเป็นนโยบายและกลยุทธ์การจัดการที่มีประสิทธิภาพได้ นโยบายเฉพาะด้าน มีดังนี้

1. นโยบายด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
2. นโยบายด้านการให้การศึกษาและสร้างจิตสำนึก
3. นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น
4. นโยบายด้านการส่งเสริมตลาดและการนำเที่ยว
5. นโยบายด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว
6. นโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุน

(3) แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ

ภายหลังจากการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ ประกอบด้วย 14 แผนงาน 37 โครงการ กำหนดงบประมาณเบื้องต้น 480 ล้านบาท และระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) อย่างไรก็ตามนโยบายและแผนงานดังกล่าวถูกนำมาปฏิบัติแล้วในบางส่วนตามภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหลังจากที่มีการก่อตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ภารกิจของการวางแผนและพัฒนากลายเป็นบทบาทของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ส่งผลให้นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขาดการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง งบประมาณ และโครงการต่างๆ ขาดการติดตามและประเมินผลงานที่ได้ดำเนินการแล้ว

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันประเทศไทยยังคงประสบปัญหาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลายปัญหา และยังคงเป็นปัญหาเดิมๆ ที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น ปัญหาด้านความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติลดลง ปัญหาจุดดึงดูดการท่องเที่ยวเป็นพื้นที่เปราะบาง ซึ่งต้องการอนุรักษ์ และดูแลเอาใจใส่อย่างระมัดระวัง ปัญหาด้านการจัดการด้านการใช้ประโยชน์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนขาดประสิทธิภาพ ปัญหาด้านการจัดการบริการนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอและยังไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวขาดความหลากหลาย ปัญหาด้านศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวขาดการปรับปรุงให้ทันสมัย และปัญหาด้านชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวจำนวนน้อย เป็นต้น

2.2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอุทยานแห่งชาติสรุปได้ดังตารางที่ 2- ตารางที่ 7

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามธรรมชาติที่โดดเด่น มีความหลากหลายของป่า เช่น ป่าสน ป่าเต็งรัง และมีป่าชุมชน มีอากาศหนาวเย็นสบายตลอดปี มีธรณีสัณฐานที่พบได้น้อยแห่งในประเทศไทย - มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศวิทยา แหล่งธรรมชาติคงสภาพความเป็นธรรมชาติเดิมไว้มาก มีพืชพรรณไม้เฉพาะถิ่น มีสัตว์ป่าหายากที่พบเห็นได้ - เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนค่อนข้างมาก โดยชุมชนยังอยู่ในพื้นที่และใช้ทรัพยากรในพื้นที่ค่อนข้างมาก เป็นป่าต้นน้ำที่สำคัญแก่คนในชุมชน เช่น ชุมชนชาวม้งและปกาเกอญอ - แต่มีความเปราะบางต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น เหตุจากปัจจัยทางธรรมชาติ หรือเหตุจากปัจจัยที่มนุษย์มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ของชาวไทยภูเขา การใช้ที่ดินผิดประเภท กิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการโดยเฉพาะในช่วงวันหยุดยาวและฤดูหนาวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปเที่ยวชม
การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว แต่ในช่วงวันหยุดยาวหรือช่วงวันหยุดปิดภาคเรียน จะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ต้องการเที่ยวชมและกางเต็นท์มากกว่าขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เกิดปัญหาการติดค้างขึ้นดอย - มีการให้บริการบ้านพัก ร้านอาหาร และโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่การออกแบบที่พักของอุทยานฯ เป็นแบบเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งบางครั้งอาจไม่เหมาะสมกับบางภูมิภาค - มีกิจกรรมเดินป่าเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เทียนน้ำตก ดูนก ศึกษาพันธุ์ไม้ ดูป่าเมฆ เป็นต้น
การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว และมีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้สื่อบุคคล แต่สื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อถาวรที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานทำให้ขาดความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวมของทุกอุทยาน และสื่อที่ใช้บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่สื่อความหมายบรรยายให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกกับนักท่องเที่ยวไทย และสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษได้ แต่เป็นลักษณะของการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ - มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
การมีส่วนร่วม ของชุมชนใน กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	- มีการนำแนวคิดการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาป่าและจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้วยการเป็นอาสาสมัคร - ฝึกอบรมให้ชาวบ้านเป็นผู้เล่าเรื่องราวของธรรมชาติ เกิดเป็นผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่น - ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการบ้านพัก ลานกางเต้นท์ โฮมสเตย์ อาหารและเครื่องดื่ม และบริการเป็นผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่น

**ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่**

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ศักยภาพในการ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	- มีความหลากหลายของธรรมชาติ มีอากาศเย็นสบายตลอดปี มีธรณีสัณฐานที่พบน้อยแห่งในประเทศไทย มีจุดท่องเที่ยวหลายจุดในอุทยานฯ และได้รับการรับรองเป็นแหล่งมรดกโลกด้านธรรมชาติจากองค์การ UNESCO - แหล่งธรรมชาติคงสภาพความเป็นธรรมชาติเดิมไว้มาก มีพืชพรรณไม้เฉพาะถิ่น มีสัตว์ป่าหายากที่พบเห็นได้ - เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิม และตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร - จัดให้มีหน่วยงานกักกัน และกำหนดกฎระเบียบจราจรให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น
การจัดการด้าน การใช้ประโยชน์ ของพื้นที่เพื่อ ให้เกิดความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการทั้งนักท่องเที่ยวไป-กลับ และพักค้างแรม และมีการกำหนดจำนวนเดินเท้าในลานกางเต้นท์ แต่มาตรฐานการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจนเนื่องจากขึ้นอยู่กับวัดจำนวนนักท่องเที่ยววันไหน และในช่วงเทศกาลหรือวันหยุดยาว เช่น ปีใหม่ จะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ต้องการเที่ยวชมอุทยานฯ และต้องการกางเต้นท์มากกว่าขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว - อยากให้ภาคเอกชนเป็นผู้ให้บริการด้านที่พักและร้านอาหารแก่นักท่องเที่ยว แต่อุทยานฯ ประสบปัญหาในการควบคุมและกำหนดมาตรฐานการให้บริการด้านต่างๆ จึงไม่สามารถเปิดโอกาสให้เอกชนจัดทำได้ทั้งหมด - มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติระยะสั้นนักท่องเที่ยวสามารถเดินได้เอง แต่บางเส้นทางจำเป็นต้องมีผู้นำทางซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ หรือมัคคุเทศก์เฉพาะพื้นที่ มีกิจกรรมเที่ยวน้ำตก ส่องสัตว์ ดูนกศึกษาพันธุ์ไม้

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
การจัดการด้าน การให้ความรู้ และสร้าง จิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้สื่อบุคคล สื่อที่ไม่ใช้บุคคล สื่อได้รับการปรับปรุงด้วยเงินสนับสนุนจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยให้มีความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website และ facebook ของอุทยานฯ และสื่อที่ใช้บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่สื่อความหมายจำนวนที่บรรยายให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกกับนักท่องเที่ยวไทย และสามารถสื่อสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวเป็นภาษาอังกฤษได้ แต่เป็นลักษณะของการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ อุทยานฯ ควรเสริมการให้ความรู้เรื่องพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าที่มีหลากหลายในอุทยานฯ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นคุณค่าของป่า - มีการจัดทำโครงการ Junior Ranger เพื่อสร้างสายใยครอบครัว สร้างความรักความผูกพันพ่อแม่ลูก โดยให้พ่อแม่อธิบายให้ความรู้ระบบนิเวศกับลูก แล้วให้ลูกตอบคำถาม และลูกที่ตอบคำถามถูกจะได้ประกาศนียบัตร - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ
การมีส่วนร่วม ของชุมชนใน กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	- ถนนทางเข้าอุทยานฯ เขาใหญ่จากอำเภอปากช่องค่อนข้างแคบ อุทยานฯ จึงห้ามบริษัทนำเที่ยวนำรถโค้ชขึ้นเขา และได้จัดรถสองแถวไว้รับช่วงส่งนักท่องเที่ยวขึ้นเขา ซึ่งชุมชนเป็นผู้ขับรถสองแถวและให้บริการ ทำให้ชุมชนมีรายได้จากการขับรถสองแถวบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว โดยอุทยานฯ จะเป็นผู้จัดคิวรถสองแถวในแต่ละวัน - ชุมชนยังมีรายได้จากการให้บริการส่งสัตว์ โดยจัดเป็นระบบสวัสดิการให้แก่ครอบครัวเจ้าหน้าที่ได้ให้บริการส่งสัตว์แก่นักท่องเที่ยว บนรถมีผู้นำส่งสัตว์ซึ่งจะต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้เรื่องสัตว์ป่าและระบบนิเวศ โดยจัดเป็นลักษณะกิจกรรมแบบ Night Safari Tour

**ตารางที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาสก**

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาสก
ศักยภาพในการ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	- มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามธรรมชาติที่โดดเด่น มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศวิทยา แหล่งธรรมชาติคงสภาพความเป็นธรรมชาติเดิมไว้มาก มีสัตว์ป่าหายากที่พบเห็นได้ และพันธุ์ไม้หายาก มีธรณีสัณฐานที่พบได้น้อย เช่น เขาหินปูน - ลักษณะการท่องเที่ยวประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางบก มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีน้ำตก และมีแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ เนื่องจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้มีการสร้างอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภาบริเวณอุทยาน - มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศวิทยา แหล่งธรรมชาติคงสภาพ มีพืชพรรณไม้และสัตว์ป่าเฉพาะถิ่น - มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นชาวใต้ แต่ไม่มีชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย มีเพียงวัฒนธรรมของคนภาคใต้ - แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจริญเติบโตมากเกินไปในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดขยะจำนวนมาก ลำธารเริ่มเน่าเสีย ภาครัฐไม่มีการทำผังเมือง จัดระเบียบเมืองในการสร้างสิ่งปลูกสร้างระหว่างลำน้ำและอาคารบ้านเรือน

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาสก
การจัดการด้าน การใช้ประโยชน์ ของพื้นที่เพื่อ ให้เกิดความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้มีการจัดทำจริงจึงเพราะอุทยานฯ เขาสกไม่มีปัญหาการจราจรติดขัด แต่มีการกำหนดขนาดของกลุ่มที่เดินป่าสำหรับการบริเวณเขื่อนอุทยานฯ มีการกำหนดจำนวนแพที่พักอยู่แล้ว - มีการให้บริการบ้านพัก แพที่พัก ร้านอาหาร และมีการให้บริการที่พักขนาดเล็กของเอกชนบริเวณทางเข้าอุทยานแห่งชาติเขาสก และแพที่พักเอกชนในเขื่อนรัชชประภา มีกิจกรรมท่องเที่ยวทางบก เช่น เดินป่าในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เล่นน้ำตก นั่งช้าง และมีกิจกรรมทางน้ำบริเวณเขื่อน เช่น ล่องเรือชมวิว ทิวทัศน์ ดูน้ตก ดูสัตว์ป่า พายเรือแคนู
การจัดการด้าน การให้ความรู้ และสร้าง จิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว และมีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้สื่อบุคคล แต่สื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อถาวรที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานทำให้ขาดความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวมของทุกอุทยาน และสื่อที่ใช้บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่สื่อความหมาย บรรยายให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวไทย และสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษได้ แต่เป็นลักษณะของการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ
การมีส่วนร่วม ของชุมชนใน กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	- ชุมชนใกล้เคียงอุทยานฯ มีความต้องการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่ให้ถูกทำลาย จึงจัดตั้งเป็นกลุ่มท่องเที่ยวต่างๆ จำนวน 11 ชุมชน และได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการบ้านพัก โฮมสเตย์ อาหารและเครื่องดื่ม และบริการเป็นผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่น ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น คนขับเรือเที่ยวเขื่อน หรือเป็นเจ้าของเรือที่ให้บริการ ค่าอาหารและเครื่องดื่มของนักท่องเที่ยว ชาวบ้านเลี้ยงปลาในกระชัง การขายของที่ระลึกที่จำหน่ายบริเวณท่าเรือ และค่าแพที่พักบางแห่ง และให้บริการเดินป่า ล่องสัตว์

**ตารางที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์**

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
ศักยภาพ ในการเป็น แหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	- เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามธรรมชาติที่โดดเด่น มีความหลากหลายของชายหาดและเกาะต่างๆ มีภูมิอากาศแบบมรสุม มีจุดท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งดำน้ำดูปะการังหลายจุดในอุทยานฯ - มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทั้งทางบกและในทะเล เหมาะที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหาความรู้ด้านธรรมชาติและทางทะเล มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ และนกที่หายาก มีหาดทรายขาวสะอาดมีแนวปะการังริมฝั่งน้ำตื้น ปะการังและสัตว์ทะเล - จัดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เช่น บริเวณท่าเรือมีตำรวจ และมีหน่วยทหารเรือและเรือตรวจรักษาความปลอดภัย มีการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่เจ้าหน้าที่อุทยานฯ มัคคุเทศก์ พนักงานเรือ และผู้ประกอบการนำเที่ยวในพื้นที่ แต่อุทยานฯ มีปัญหาความปลอดภัยเนื่องจากบนเกาะมีเพียงห้องปฐมพยาบาลแต่ไม่มีนางพยาบาล

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
การมีส่วนร่วม ของชุมชนใน กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	- ชุมชนชาวมอแกนมีวัฒนธรรมความเชื่อในจิตวิญญาณ ไหว้บรรพบุรุษและผีसाग และยังคงประกอบอาชีพชาวประมงเป็นหลัก ชาวมอแกนอยู่ในพื้นที่อุทยานฯ ในลักษณะเป็นคนที่เศษที่สามารถสร้างที่อยู่อาศัยหาอาหาร จับปลา เก็บหาของป่า ผักตามธรรมชาติได้ เพื่อให้หมู่บ้านชาวมอแกนคงวิถีชีวิตดั้งเดิมอยู่ได้ - ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว แต่เพียงมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น ชาวมอแกนเป็นเจ้าของเรือหรือรับจ้างขับเรือหางยาว หรือเป็นลูกเรือ รับจ้างเป็นลูกจ้างอุทยานแห่งชาติและบริษัทนำเที่ยวในพื้นที่ ชาวบ้านยังมีรายได้จากการขายอาหาร ขายของที่ระลึก เช่น ของแกละสลักไม้ เป็นต้น ชาวบ้านเคยมีรายได้จากการแสดงการร่ายองเง้ง ตีกลอง ให้นักท่องเที่ยวชม หรือมีพิธีลอยเรือในเดือนเมษายนที่เป็นกิจกรรมการทำบุญสะเดาเคราะห์ที่ให้นักท่องเที่ยวสนใจไปชมพิธี
การจัดการด้าน การให้ความรู้ และสร้าง จิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ อุทยานฯ จะมีเจ้าหน้าที่บรรยายสั้นๆ ให้นักท่องเที่ยวก่อน เพื่อให้ความรู้เรื่องปะการังและการไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การใช้อุปกรณ์ดำน้ำ - มีสื่อหลายประเภท อุทยานฯ มีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้บุคคล สื่อที่ไม่ใช้บุคคล เช่น มีการจัดนิทรรศการ การฉายวิดีโอทัศน์ ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น แต่สื่อส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานทำให้ขาดความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวมของทุกอุทยานโดยกรมอุทยาน - มีการจัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทเป็นย่อยสลายได้และ Recycle ขยะย่อยสลายได้บนเกาะจะใช้วิธีขุดหลุมฝังกลบบนเกาะ ขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้จะมีการเก็บรวบรวมแล้วนำมาขึ้นฝั่ง - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ
การมีส่วนร่วม ของชุมชนใน กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	- ชุมชนชาวมอแกนมีวัฒนธรรมความเชื่อในจิตวิญญาณ ไหว้บรรพบุรุษและผีसाग และยังคงประกอบอาชีพชาวประมงเป็นหลัก ชาวมอแกนอยู่ในพื้นที่อุทยานฯ ในลักษณะเป็นคนที่เศษที่สามารถสร้างที่อยู่อาศัยหาอาหาร จับปลา เก็บหาของป่า ผักตามธรรมชาติได้ เพื่อให้หมู่บ้านชาวมอแกนคงวิถีชีวิตดั้งเดิมอยู่ได้ - ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว แต่เพียงมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น ชาวมอแกนเป็นเจ้าของเรือหรือรับจ้างขับเรือหางยาว หรือเป็นลูกเรือ รับจ้างเป็นลูกจ้างอุทยานแห่งชาติและบริษัทนำเที่ยวในพื้นที่ ชาวบ้านยังมีรายได้จากการขายอาหาร ขายของที่ระลึก เช่น ของแกละสลักไม้ เป็นต้น ชาวบ้านเคยมีรายได้จากการแสดงการร่ายองเง้ง ตีกลอง ให้นักท่องเที่ยวชม หรือมีพิธีลอยเรือในเดือนเมษายนที่เป็นกิจกรรมการทำบุญสะเดาเคราะห์ที่ให้นักท่องเที่ยวสนใจไปชมพิธี

ตารางที่ 6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทย มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี และมีลักษณะเด่นทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น ทะเลสาบ น้ำตก ถ้ำ หน้าผา ทะเลหมอก แหล่งดูนก แหล่งดูผีเสื้อ - มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์ป่าทั้งจากทิศเหนือและทิศใต้ และมีนกนานาชนิด และนกที่หายาก ในบริเวณลำธารและอ่างเก็บน้ำ สสำรวจพบปลาน้ำจืดอาศัยอยู่หลายชนิด - มีชาติพันธุ์ชนเผ่าชาวกะเหรี่ยงบริเวณหมู่บ้านกร่าง โป่งลึก บางกลอย ตำบลห้วยแม่เพรียง และแควบริเวณป่าละอู แต่ชาวกะเหรี่ยงไม่ชอบการท่องเที่ยว แต่อยากได้สิทธิของชาติพันธุ์ จนต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาชาวกะเหรี่ยง - มีวิถีชีวิตชาวบ้านพุท้อม ที่อยู่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำที่สนใจทำการท่องเที่ยวโดยจัดบ้านเป็นบังกะโล ชมวิถีชีวิตชาวบ้านจับปลาในเขื่อน อนุรักษ์พันธุ์ปลา - จัดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น มีการกำหนดห้ามยานพาหนะส่วนบุคคลเข้าพื้นที่ขึ้นเขา เพื่อลดผลกระทบและดูแลความปลอดภัย และให้ใช้บริการรถบริการที่จัดให้เท่านั้น มีการจัดการจราจรขึ้นลงเขาพะเนินทุ่งตามช่วงเวลา
การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล เช่น ช่วงฤดูฝนมีกำหนดปิดการท่องเที่ยวและพักแรมบริเวณพะเนินทุ่ง มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวด้วยการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ ทั้งนักท่องเที่ยวไปกลับและพักค้างคืน - มีการจัดประชุมคณะกรรมการระดับพื้นที่ (PAC) ในลักษณะการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง - มีการให้บริการบ้านพัก ลานกางเต้นท์ นอกอุทยานฯ มีที่พักแบบรีสอร์ตที่สะดวกมีเครื่องปรับอากาศ บังกะโล บริเวณขอบอุทยานฯ ของชาวบ้านพุท้อม และโฮมสเตย์บ้านถ้ำเสือแห่งเดียวที่ผ่านการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ - มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมชมทะเลหมอก ดูนก ดูผีเสื้อ ศึกษาพันธุ์ไม้ เยี่ยมชมวิถีชีวิตล่องเรือในอ่างเก็บน้ำ ตกปลา เป็นต้น ค่ายเยาวชน กลุ่มศึกษาดูงานกิจกรรม CSR เช่น กิจกรรมปลูกป่าชายเลน สร้างฝายเก็บน้ำ เป็นต้น
การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีเจ้าหน้าที่ประจำ แต่ระดับการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวยังมีน้อย เพราะเจ้าหน้าที่อุทยาน มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องศึกษาเองหรือถามกับมัคคุเทศก์ - มีสื่อหลายประเภท มีการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้บุคคล สื่อที่ไม่ใช้บุคคล เช่น มีการจัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ แต่สื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อที่เป็นการศึกษาทางเดียว และไม่ได้ปรับปรุงเนื่องจากขาดอุปกรณ์ ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางแต่ยังมีจำนวนน้อย และไม่มีป้ายภาษาอังกฤษ อุทยานฯ มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวม - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” รมรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บขยะมา 1 ถัง มาแลกกับ

	ต้นกล้าไม้ 1 ต้น
องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	- การมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นชาวบ้านเป็นลักษณะตัวแทนของชุมชนในคณะกรรมการ PAC ชาวบ้านไม่ได้คิดวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวกันเอง มีการจัดตั้งชมรมผู้ประกอบการรถเที่ยวเขาพะเนินทุ่ง ให้เจ้าของรถมาลงทะเบียน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้จากการขับรถขึ้นพะเนินทุ่ง ขับเรื่อน้ำเที่ยวในอ่างเก็บน้ำ ขับเรือยากลำนน้ำเพชร เป็นต้น - ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานฯ เช่น ชุมชนบ้านพุเข็ม จัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หมู่บ้านต้นแบบของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ชุมชนบ้านถ้ำเสือจัดตั้งงบประมาณทำนาคารตันไม้ ปลุกป่าชุมชน ปลุกผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียนบ้านถ้ำเสือ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

**ตารางที่ 7 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติกุยบุรี**

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- ผืนป่ากุยบุรีเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญของแม่น้ำกุยบุรีและแม่น้ำปราณบุรี มีความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชและสัตว์สูงมาก เป็นถิ่นกำเนิดไม้หอมหลายชนิด เช่น ไม้จันทร์หอม และไม้มหาดพรหม รวมทั้งยังเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ป่าที่สำคัญ ทั้งฝูงช้างป่า กระทิง วัวแดง ที่สามารถพบเห็นได้ง่าย - โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติกุยบุรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้เกิดขึ้นที่ห้วยลึก เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้แก่ชุมชนเพิ่มขึ้น - มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และของสัตว์ทุกชนิด หรือเปรียบเสมือนซาฟารีเมืองไทยเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ส่งผลให้ชาวบ้าน มีความเข้าใจ รู้จักรักและหวงแหนพันธุ์ไม้และสัตว์ป่า
การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล ไม่มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ามีแผนการพัฒนาเพื่อสร้างระบบจัดการที่ดี นักท่องเที่ยวไม่สามารถนำรถยนต์ส่วนตัวเข้าชมภายในพื้นที่ ให้ใช้บริการรถยนต์ชุมชนรอบพื้นที่ - มีการจัดประชุมคณะกรรมการระดับพื้นที่ (PAC) ในลักษณะการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติกุยบุรี และมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง - ไม่มีบริการบ้านพัก มีลานกางเต็นท์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเข้าเอนกกลับ นอกอุทยานฯ มีที่พักแบบรีสอร์ทขนาดเล็กและบังกะโล มีโฮมสเตย์แต่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน - มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมศึกษาพันธุ์ไม้ อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมค่ายสำหรับนักเรียน/นักศึกษา โดยค้างในโฮมสเตย์ แต่กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจคือดูช้างและสัตว์ป่า แต่การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่าค่อนข้างน้อย แต่ไม่ได้เป็นการสร้างคุณค่า เสริมประสบการณ์ และปลูกจิตสำนึกของนักท่องเที่ยว - มีกิจกรรม CSR เช่น กิจกรรมสร้างดินโป่งให้ช้าง สร้างปะการังเทียมที่เกาะทะเล

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว ที่มีเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อให้ความรู้ธรรมชาติ แต่ระดับการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวยังมีน้อย เพราะเจ้าหน้าที่อุทยานฯ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวต้องศึกษาเอง หรือมากับมัคคุเทศก์ และนิทรรศการที่จัดเก่าขาดการปรับปรุงข้อมูล - ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางยังมีจำนวนน้อย และไม่มีป้ายภาษาอังกฤษ
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	- ปัญหาความขัดแย้งของคนกับช้างที่มีอยู่มาตั้งแต่ในอดีต อุทยานฯ ได้ชักชวนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากช้างเข้ามาดำเนินการเรื่องรถบริการนักท่องเที่ยว และอบรมให้ความรู้เบื้องต้นกับผู้นำเที่ยวท้องถิ่นและคนขับรถ ทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม มีการสร้างเครือข่ายชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี ของชาวบ้านรวมไทยมาจัดการการให้บริการรถนำเที่ยว - มีการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี (POWER of Kuiburi) โดยแต่ละองค์กรมีภารกิจหลักและภารกิจสนับสนุนภายใต้การดำเนินงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคเอกชนรวม 13 องค์กร ในการร่วมอนุรักษ์สัตว์ป่าและทรัพยากรธรรมชาติในผืนป่ากุยบุรี

2.3 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งในประเทศไทย

สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์สถิตินักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
- 2) ลักษณะและพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 3) ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.3.1 การวิเคราะห์สถิตินักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

จากการวิเคราะห์จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติย้อนหลัง 5 ปี พบว่าภาพรวมจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละปีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในอีก 5 ปีข้างหน้าพบว่าการเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ที่นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ.2560 และจะกลับมาเพิ่มขึ้นในอีก 4 ปี ที่เหลือ ขณะที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีเป็นอุทยานฯ เพียงแห่งเดียวที่จะมีนักท่องเที่ยวลดลงทุกปี แต่เมื่อพยากรณ์โดยรวมแล้ว พบว่าในอีก 5 ปีข้างหน้าสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยในทุกอุทยานแห่งชาติมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 45 สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปีในทุกอุทยานแห่งชาติ และเมื่อพยากรณ์โดยรวมแล้ว พบว่าในอีก 5 ปี ข้างหน้านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 58

2.3.2 ลักษณะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทย

ลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย

จากการศึกษาภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทยในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี และระหว่าง 21-30 ปี ตามลำดับ ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานะโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท นักเรียน/นักศึกษา และข้าราชการตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 25,587 บาท

ตารางที่ 8 ภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่อ อุทยานฯ	ลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย											
	เพศ (%)		อายุ (%)		การศึกษา (%)		สถานภาพ (%)		อาชีพ (%)		รายได้ (%)	
อช.ดอย อินทนนท์	หญิง	65.42	21-30 ปี	32.71	ป.ตรี	59.81	โสด	70.09	พนักงาน บริษัท	36.45	15,001- 25,000 บาท	33.64
อช. เขาใหญ่	หญิง	56.22	21-30 ปี	34.14	ป.ตรี	62.25	โสด	66.67	นักเรียน/ นักศึกษา	41.77	ต่ำกว่า 15,000 บาท	44.18
อช. แก่งกระจาน	หญิง	53.13	41-50 ปี	31.25	ป.ตรี	65.63	โสด	50.00	ข้าราชการ	28.13	ต่ำกว่า 15,000 บาท	68.75
อช.กุยบุรี	หญิง	52.38	41-50 ปี	26.19	ป.ตรี	59.52	โสด	57.14	นักเรียน/ นักศึกษา	21.43	ต่ำกว่า 15,000 บาท	30.95
อช.เขาสก	หญิง	68.75	21-30 ปี	37.50	ป.ตรี	46.88	โสด	56.26	พนักงาน บริษัท	28.13	15,001- 25,000 บาท	40.63
อช.มก. สุรินทร์	หญิง	55.00	31-40 ปี	42.50	ป.ตรี	60	โสด	57.50	พนักงาน บริษัท	52.50	15,001- 25,000 บาท	27.50

จากการศึกษาภาพรวมพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่ใช้เวลาท่องเที่ยวระหว่าง 3-4 วัน นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อศึกษาระธรรมชาติ ตั้งแคมป์ เดินป่า ส่องสัตว์ และดำน้ำดูปะการัง โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการเที่ยวอุทยานฯ เฉลี่ย 2,776 บาท สำหรับการเลือกสถานที่พักในระหว่างการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่พักที่รีสอร์ท แต่มีบางส่วนไม่ค้างคืน สำหรับรูปแบบการเดินทางพบว่าส่วนใหญ่วางแผนท่องเที่ยวด้วยตนเอง ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่นักท่องเที่ยววางแผนเที่ยวเองควบคู่กับการใช้บริการบริษัทนำเที่ยว

ตารางที่ 9 ภาพรวมพฤติกรรมพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่อ อุทยานฯ	พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย									
	จำนวนวันพัก (%)		ลักษณะกิจกรรม (%)		ค่าใช้จ่ายในการ ท่องเที่ยวอุทยานฯ (%)		สถานที่พักระหว่าง มาเที่ยวอุทยานฯ (%)		รูปแบบการเดินทาง (%)	
อช. ดอยอินทนนท์	1-2 วัน	87.85	ศึกษา ธรรมชาติ	21.99	น้อยกว่า 1,500 บาท	47.66	รีสอร์ท	27.10	วางแผน เที่ยวเอง	65.42
อช.เขาใหญ่	1-2 วัน	86.75	ศึกษา ธรรมชาติ	20.91	น้อยกว่า 1,500 บาท	42.57	รีสอร์ท	25.70	วางแผน เที่ยวเอง	84.74
อช. แก่งกระจาน	1-2 วัน	84.38	ตั้งแคมป์	28.57	1,500 - 3,000 บาท	62.50	ไม่ ค้างคืน	53.13	วางแผน เที่ยวเอง	100.00
อช.กุยบุรี	1-2 วัน	90.48	ส่องสัตว์	34.21	น้อยกว่า 1,500 บาท	45.24	รีสอร์ท	38.10	วางแผน เที่ยวเอง	64.29
อช.เขาสก	1-2 วัน	62.50	เดินป่า	20.69	1,500 - 3,000 บาท	34.38	รีสอร์ท	50.00	วางแผน เที่ยวเอง	90.63
อช.หมู่เกาะ สุรินทร์	3-4 วัน	57.50	ดำน้ำดู ปะการัง	47.89	มากกว่า 7,500 บาท	22.50	รีสอร์ท	40.00	วางแผน เที่ยวเองและ ใช้บริการบริษัท นำเที่ยว	42.50

2.3.3 ลักษณะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติลักษณะนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ

จากการศึกษาภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า สัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีสถานะโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 46,003 บาท

ตารางที่ 10 ภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

รายชื่อ อุทยานฯ	ลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ													
	เพศ (%)		อายุ (%)		สัญชาติ (%)		การศึกษา (%)		สถานภาพ (%)		อาชีพ (%)		รายได้ (%)	
อช.ดอย อินทนนท์	ชาย	53.85	31-40 ปี	29.06	อเมริกัน	25.64	สูงกว่า ป.ตรี	48.72	โสด	52.14	พนักงาน บริษัท	35.90	สูงกว่า 65,000 บาท	47.01
อช. เขาใหญ่	ชาย	54.70	21-30 ปี	39.32	อเมริกัน	14.53	สูงกว่า ป.ตรี	47.01	โสด	64.10	พนักงาน บริษัท	33.33	สูงกว่า 65,000 บาท	56.41
อช.แก่ง กระจาน	หญิง	51.35	31-40 ปี	51.35	อเมริกัน	10.81	ป.ตรี	67.57	โสด	48.65	เจ้าหน้าที่ ภาครัฐ	54.05	สูงกว่า 65,000 บาท	29.73
อช.กุยบุรี	หญิง	52.94	21-30 ปี	23.53	อเมริกัน	20.59	ป.ตรี	50.00	โสด	47.06	พนักงาน บริษัท	26.47	55,001- 65,000 บาท	58.82
อช.เขาสก	ชาย	52.76	21-30 ปี	63.19	เยอรมัน	30.67	ป.ตรี	62.58	โสด	73.62	พนักงาน บริษัท	40.49	สูงกว่า 65,000 บาท	36.81
อช.มก. สุรินทร์	ชาย/ หญิง	50.00	21-30 ปี	36.67	เยอรมัน	30.00	ป.ตรี	63.34	สมรส	56.67	ธุรกิจส่วนตัว	40.00	สูงกว่า 65,000 บาท	26.66

จากการศึกษาภาพรวมพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน ยกเว้นอุทยานแห่งชาติเขาสกเพียงแห่งเดียวที่ใช้เวลาท่องเที่ยวระหว่าง 3-4 วัน ผู้ตอบแบบสอบถามเดินทางมาเพื่อเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ส่องสัตว์ และดำน้ำดูปะการัง โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการเที่ยวอุทยานฯ ประมาณ 3,394 บาท สำหรับการเลือกสถานที่พักในระหว่างการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่พักที่รีสอร์ท และโรงแรมตามลำดับ สำหรับรูปแบบการเดินทางพบว่าส่วนใหญ่วางแผนท่องเที่ยวด้วยตนเอง ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่นักท่องเที่ยววางแผนเที่ยวเองควบคู่กับการใช้บริการบริษัทนำเที่ยว

ตารางที่ 11 ภาพรวมพฤติกรรมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

รายชื่อ อุทยานฯ	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ									
	จำนวนวันพัก (%)		ลักษณะกิจกรรม (%)		ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอุทยานฯ (%)		สถานที่พักระหว่างมาเที่ยวอุทยานฯ (%)		รูปแบบการเดินทาง (%)	
อช. ดอยอินทนนท์	1-2 วัน	87.85	ศึกษา ธรรมชาติ	21.99	น้อยกว่า 1,500 บาท	47.66	รีสอร์ท	27.10	วางแผน เที่ยวเอง	65.42

รายชื่อ อุทยานฯ	พฤติกรรมการณ์ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ									
	จำนวนวันพัก (%)		ลักษณะกิจกรรม (%)		ค่าใช้จ่ายในการ ท่องเที่ยวอุทยานฯ (%)		สถานที่พักระหว่าง มาเที่ยวอุทยานฯ (%)		รูปแบบการเดินทาง (%)	
อช.เขาใหญ่	1-2 วัน	82.91	เดินป่า	21.33	1,500-3,000 บาท	44.44	รีสอร์ท	36.75	วางแผนเที่ยว เอง	68.38
อช. แก่งกระจาน	1-2 วัน	71.79	เดินป่า	21.11	น้อยกว่า 1,500 บาท	34.19	โรงแรม	29.06	วางแผนเที่ยว เอง	71.79
อช.กุยบุรี	1-2 วัน	81.08	ศึกษา ธรรมชาติ	43.28	1,500-3,000 บาท	45.95	โรงแรม	43.24	วางแผนเที่ยว เอง	86.49
อช.เขาสก	1-2 วัน	91.18	ส่องสัตว์	33.33	1,500-3,000 บาท	41.18	รีสอร์ท	20.59	วางแผนเที่ยว เอง	55.88
อช.ห้วย สุมรินทร์	3-4 วัน	54.6	เดินป่า	23.80	1,500-3,000 บาท	30.06	รีสอร์ท	76.07	วางแผนเที่ยว เอง	65.65

2.3.3 ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยในอุทยานแห่งชาติ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทย

จากการศึกษาภาพรวมความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ และด้านการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาสก ที่มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และด้านการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติห้วยเกาสุมรินทร์ ที่มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบตอสังคม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร และด้านราคาระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการปัจจัยด้านการท่องเที่ยวด้านต่างๆในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่านั้น

ตารางที่ 12 ภาพรวมระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการที่ รับผิดชอบตอสังคม	ด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.กุยบุรี	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

อช.เขาสก	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มาก
อช.มก.สุรินทร์	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทย

จากการศึกษาภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์มีความพึงพอใจปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่องuest ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร และด้านราคาในระดับมากที่สุด นอกเหนือจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่ามีความต้องการปัจจัยด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่ากัน

ตารางที่ 13 ภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่องuest	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.กุยบุรี	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาสก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.มก.สุรินทร์	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

จากการศึกษาภาพรวมความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีความต้องการปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติกุยบุรีที่มีความต้องการปัจจัยด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่องuest ด้านการมีส่วนร่วม และด้านราคาในระดับมากที่สุด รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาสกที่มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ในระดับมากที่สุด นอกเหนือจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่ามีความต้องการปัจจัยด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่ากัน

ตารางที่ 14 ภาพรวมระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการ ที่รับผิดชอบ ต่อสังคม	ด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ด้านการมี ส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.กุยบุรี	มาก	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด
อช.เขาสก	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.มก.สุรินทร์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติ

จากการศึกษาภาพรวม **ความพึงพอใจ**ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มีความพึงพอใจปัจจัยด้านพื้นที่ระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีความพึงพอใจปัจจัยด้านราคาระดับมากที่สุด รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ มีความพึงพอใจปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร และด้านราคาระดับมากที่สุด นอกเหนือจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปัจจัยด้านการท่องเที่ยวด้านต่างๆในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่ากัน

ตารางที่ 15 ภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการ ที่รับผิดชอบ ต่อสังคม	ด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ด้านการมี ส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด
อช.กุยบุรี	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาสก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

อช.มก.สุรินทร์	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
----------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

2.3.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สรุปผลปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยหากมองมิติด้านความต้องการ พบว่าปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านบุคลากร และด้านราคา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว แต่หากมองมิติความพึงพอใจ พบว่า ปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม และด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหากมองมิติด้านความต้องการ พบว่า ปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว แต่หากมองมิติความพึงพอใจ พบว่า ปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม และปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

2.3.5 แนวทางในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

แนวทางในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยแบ่งเป็น 2 มิติ คือ แนวทางส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศและภายนอกประเทศ สรุปกลุ่มตลาดเป้าหมายที่ควรส่งเสริมมีดังนี้

1) ตลาดภายในประเทศ (กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย) มีประเด็นที่น่าสนใจตามลักษณะส่วนบุคคลดังนี้

1.1) อายุ จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีอายุระหว่าง 21- 30 ปี นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ควรได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่นิยมการท่องเที่ยวแบบผจญภัย และชอบความท้าทาย ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของกลุ่ม Gen-Y

1.2) สถานภาพ จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นโสด เป็นกลุ่มที่มีเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆมากกว่ากลุ่มอื่น รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ การเดินป่า และศึกษาธรรมชาติ ในช่วงเวลาสั้นๆประมาณ 1-2 วัน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้มีจำนวนวันในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

2) ตลาดภายนอกประเทศ (กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ) กลุ่มชาวต่างชาติ (Gen-Y) มีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสามารถจำแนกพฤติกรรมการท่องเที่ยวตามกลุ่มตลาด ได้ดังนี้

2.1) กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวอเมริกัน จากการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยว Gen-Y ชาวอเมริกันส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง มีสถานภาพโสด นิยมกิจกรรมเดินป่า และศึกษาธรรมชาติ โดยใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 1-2 วัน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้มีจำนวนวันในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

2.2) กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเยอรมัน จากการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยว Gen-Y ชาวเยอรมันส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง และมีอำนาจในการใช้จ่ายเงินในอุทยานแห่งชาติ นิยมกิจกรรมเดินป่า (3-4 วัน) และดำน้ำดูปะการัง (1-2 วัน) ดังนั้นจึงควรส่งเสริมนักท่องเที่ยวชาวเยอรมันที่สนใจดำน้ำให้มีจำนวนวันในการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น

2.3) กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวอาเซียน ในงานวิจัยนี้ได้พยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอีก 5 ข้างหน้า พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 58 ซึ่งคาดการณ์ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาเซียน เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ กัมพูชา และสิงคโปร์ จะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้

(1) แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ

แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ โดยการบูรณาการการทำงานของกระทรวงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้

1) **ยกระดับแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** ที่เน้นการกระตุ้นศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยพัฒนาระบบสินค้าการท่องเที่ยวสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและรสนิยมของนักท่องเที่ยวในกลุ่ม Gen-Y ภายใต้บริบทของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน

2) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.1) ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR) ให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทำกิจกรรมความร่วมมือกับชาวบ้านที่อยู่รอบๆ อุทยานแห่งชาติ เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

2.2) สร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่มีต้นไม้สูงใหญ่ อาจจัดกิจกรรมไต่ต้นไม้จากยอดไม้สูง การเดินบนสะพานแขวน เป็นต้น และอาจเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักให้อยู่ในเส้นทางเดียวกัน

2.3) สนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จัดโครงการ Let 's Go Travel Green ซึ่งเป็นการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในจังหวัด หรืออุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำโปงเทียมให้สัตว์ป่า

2.4) ขยายฐานตลาดเด็กและเยาวชน เนื่องจากตลาดกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม โดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยวควรประสานงานกับสถาบันการศึกษาจัดกิจกรรมทัศนศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้คนกลุ่มนี้เกิดความรัก ความตระหนักในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

3) บูรณาการการสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างการยอมรับระหว่างผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลดีที่จะตามมาคือช่วยกระตุ้นการขาย สร้างความจงรักภักดีของลูกค้า ดังนั้นจึงควรบูรณาการกิจกรรมการสื่อสารการตลาดต่างๆ ได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการตลาดทางตรง (direct marketing) เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของธุรกิจท่องเที่ยว สร้างการมีส่วนร่วมในการสื่อสารและข้อมูลการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

(2) แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายนอกประเทศ

โดยการบูรณาการการทำงานของการทำงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งสำนักงานภายในและภายนอกประเทศ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้

1) ทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ การตลาดประเภทนี้นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับสภาพธรรมชาติ โดยไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้รับการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในสังคม ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับคนในชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ภายในชุมชน

การทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ จะต้องดำเนินการภายใต้มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและนักท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจการท่องเที่ยวประเภทนี้ผู้ประกอบการจะต้องส่งเสริมการขาย และทำการตลาดทางตรง (direct marketing) เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำ

2) ส่งเสริมการขาย

2.1) ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวกลุ่มหลักให้เดินทางท่องเที่ยวในวันธรรมดาเพิ่มมากขึ้น

2.2) จัด FAM trip การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยดึงกลุ่มผู้ประกอบการและผู้ที่ทำงานในแวดวงการท่องเที่ยวในต่างประเทศ ให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เป็นต้น เพื่อกลับไปประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

2.3) จัดโรดโชว์ (road show) ที่เน้นตลาดนักท่องเที่ยวอเมริกัน เยอรมัน โดยเน้นสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้หลากหลาย และชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ นักท่องเที่ยวกลุ่ม Gen-Y ชาวอเมริกัน เยอรมัน และอาเซียน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง

4) การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวแต่ละอุทยานแห่งชาติ

2.4 การตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

2.4.1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบความต้องการการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

ในด้านข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่ใช้บริการชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ คือ Facebook มีความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน สำหรับระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์แต่ละครั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 1-2 ชั่วโมง และนักท่องเที่ยวต่างชาติมีระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

ในด้านความต้องการทางด้านเนื้อหาที่สอดคล้องกัน ประกอบด้วย จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง รูปภาพบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยว และข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ส่วนความต้องการทางด้านเนื้อหาที่ต่างกัน คือ ข้อมูลโรงแรมที่พัก ข้อมูลจุดบริการการท่องเที่ยว ข้อมูลร้านอาหาร ข้อมูลโปรโมชั่น/ทริปการเดินทาง และข้อมูลประวัติความเป็นมา/วัฒนธรรมท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนเนื้อหาจากการสำรวจโดยแบบสอบถามต้องการ คือ ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติเชิงนิเวศ อาทิ กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมส่อง/ดูนก กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ ฯลฯ กิจกรรม/รายละเอียดการท่องเที่ยวในสถานที่ ข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว และรีวิวจากผู้ไปท่องเที่ยวมาแล้ว

ในด้านความต้องการใช้บริการในด้านฟังก์ชันที่สอดคล้องกัน ประกอบด้วย มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง และมีบริการระบบแชร์ไฟล์รูปภาพ/วิดีโอ ส่วนความต้องการทางด้านฟังก์ชันที่ต่างกัน คือ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกต้องการมีบริการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม มีบริการสนทนาและเปลี่ยนข้อมูล มีบริการค้นหาที่พัก และมีบริการค้นหาร้านอาหาร ส่วนฟังก์ชันจากการสำรวจโดยแบบสอบถามต้องการ คือ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่ เปิดให้ผู้รีวิวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ข้อคิดเห็น/เสนอแนะ หรือจัดลำดับ และมี Wish list สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องการเที่ยว

ในด้านของการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ที่สอดคล้องกัน คือ ตามประเภทของกิจกรรม/งานประเพณี ตามข้อมูลภูมิภาค/จังหวัด ตามเดือน/ฤดูกาล ตามเทศกาลสำคัญ ตามสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม และตามข้อมูลที่ถูกค้นหามากที่สุด ส่วนความต้องการด้านการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ที่ต่างกัน คือ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกต้องการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ตามโปรโมชั่นการท่องเที่ยว ตามลักษณะที่พัก เช่น กางเต็นท์ โฮมสเตย์ โรงแรม ฯลฯ และตามลักษณะของนักท่องเที่ยว ส่วนการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์จากการสำรวจโดยแบบสอบถาม คือ ตามโปรแกรมท่องเที่ยว

ในด้านความต้องการใช้บริการในด้านปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมMERCEออนไลน์ที่สอดคล้องกัน ประกอบด้วย ใช้งานง่าย ความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ความทันสมัย ความชื่นชอบ ความสะดวกสบาย อิทธิพลจากเพื่อน และลักษณะส่วนบุคคล ส่วนความต้องการทางด้านปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมMERCEออนไลน์ที่ต่างกัน คือ ด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ตอบสนองตรงความต้องการ และอิทธิพลจากครอบครัว

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจเปรียบเทียบนักท่องเที่ยวชาวไทยกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ นั้นถือว่ามีความคล้ายคลึงกันในวัตถุประสงค์หลักที่ใช้บริการอีคอมMERCEออนไลน์ ความต้องการใช้บริการในด้านฟังก์ชันสามลำดับแรก (มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ; มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง; แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่) ความต้องการใช้บริการในด้านการใช้งานสามลำดับแรก (กระบวนการใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก; ความสามารถใช้งาน Application ได้อย่างมีประสิทธิภาพ; การตอบสนองในการใช้งานที่รวดเร็ว) แต่ระดับความพึงพอใจจากประสบการณ์การใช้อีคอมMERCEออนไลน์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติจะน้อยกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลจากการวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบพฤติกรรมและความต้องการใช้อีคอมMERCEออนไลน์ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการค้นหาข้อมูลที่ทำให้เลือกตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเน้นที่ความต้องการใช้บริการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านเนื้อหา รูปแบบฟังก์ชันการใช้งานอีคอมMERCEออนไลน์ พร้อมทั้งทราบถึงวัตถุประสงค์หลักที่ใช้บริการอีคอมMERCEออนไลน์ ซึ่งผลจากการวิจัยส่วนนี้จะนำไปพัฒนาต้นแบบระบบการตลาดทางอีคอมMERCEออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ตรงกับความต้องการ ระบบนี้สามารถช่วยนำเสนอ แบ่งปัน และแชร์ข้อมูลต่างๆ ต่อบุคคลที่สนใจ รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้

2.4.2 การออกแบบและพัฒนาต้นแบบระบบการตลาดทางอีคอมMERCEออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

ผลการพัฒนาต้นแบบระบบเป็นการนำผลความต้องการรูปแบบระบบการตลาดทางอีคอมMERCEออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้จากการวิจัยส่วนที่ 1 มาวิเคราะห์ออกแบบเชิงวัตถุด้วยเครื่องมือ Unified Modeling Language (UML) ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้ 3 ไดอะแกรมในการออกแบบ เนื่องจากแผนภาพ ทั้ง 3 นั้นสามารถอธิบายการรับส่งข้อมูลการทำงานต่างๆ ได้คือ 1) Use Case Diagram ในการออกแบบจากมุมมองผู้ใช้งานภายนอก 2) Class Diagram ใช้ออกแบบโมดูลต่าง ๆ ในการใช้ประมวลผล และ 3) Activity Diagram ในการอธิบายการทำงานภายในระบบ จากนั้นทำการออกแบบหน้าจอ user interface และพัฒนาระบบในรูปแบบ เว็บแอปพลิเคชันแบบ Responsive โดยใช้ภาษา PHP 5.6 ร่วมกับ HTML5 เพื่อพัฒนาโปรแกรม และเรียกใช้เซิร์ฟเวอร์เพื่อเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศจากแอปพลิเคชันที่ต่างกัน โดยแปลงข้อมูลที่รับส่งให้อยู่ในรูปของ JSON ผ่านเว็บเซิร์ฟเวอร์แบบ REST (REpresentational State Transfer) เพื่อช่วยในการจัดการ และพัฒนา API (Application Program Interface) เป็นตัวกลางเชื่อมต่อโปรแกรมประยุกต์เข้าด้วยกัน ให้บริการในรูปแบบการทำงานของเว็บเซิร์ฟเวอร์ REST API เพื่อรองรับคำสั่งการ

เรียกใช้งานจากแอปพลิเคชันอื่นที่ต่างกันบนอินเทอร์เน็ตในฐานะข้อมูล Social Media ช่วยด้านการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน เช่น Facebook, Twitter, YouTube, Instagram และ Line ในลักษณะให้บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบ JSON มีการรับส่งข้อมูลในลักษณะ Client-Server ผ่านการใช้งาน Web Application โดย REST API มีข้อดีสามารถเรียกใช้ทรัพยากรในแต่ละ Stage ปริมาณข้อมูลที่รับส่งข้อมูลน้อยทำให้ใช้ช่องสัญญาณ Bandwidth น้อยลงตามไปด้วย อีกทั้งการทำงานยังรองรับการพัฒนาโปรแกรมรูปแบบ Web Responsive รองรับการทำงานทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ และโทรศัพท์มือถืออำนวยความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลจากการพัฒนาทำให้ได้ต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

2.4.3 การทดลองใช้และประเมินต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

หลังจากการพัฒนาต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักวิชาการ ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 52 คน เพื่อทดลองใช้ต้นแบบระบบ และทำการประเมินต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างนี้ ผลการประเมินพบว่า ประสิทธิภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.67) และมีความพึงพอใจด้านคุณภาพของต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.68) แสดงว่าต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตรงกับความต้องการในด้านเนื้อหา ด้านฟังก์ชัน และด้านการจัดหมวดหมู่หน้าหลัก ระบบนี้สามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถส่งเสริมการตลาดโดยใช้การตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ และช่วยให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

3. ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัย

3.1 ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยและผู้ประกอบกิจการมนำเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย พบว่า ผลการรวมคะแนนทุกด้านพบว่า อุทยานแห่งชาติทั้ง 6 แห่งอยู่ในระดับมาตรฐานดีมากหรือ 4 ดาว คือ มีค่าคะแนนระหว่าง 71-80 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีคะแนนสูงสุด (79) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีคะแนนต่ำสุด (71) และผลการคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนรวมเท่ากับ 74.7 คะแนน หรืออยู่ในระดับดีมาก โดยอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ แก่งกระจานและดอยอินทนนท์มีคะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ในขณะที่อุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง คือ เขาใหญ่ เขาสกก หมู่เกาะสุรินทร์ และกุยบุรีมีคะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง พบว่า ผลการรวมคะแนนเฉลี่ยทุกด้านของผู้ประกอบการนิเวศในอุทยานแห่งชาติพบว่า ผู้ประกอบการนิเวศในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งประเมินภาพรวมของมาตรฐานแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ประกอบการนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) กุญบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.47) และเขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) ประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ และอุทยานฯ แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และหมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.42) อยู่ในระดับสูงมาก และผลการคำนวณค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านของการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการนิเวศในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า เท่ากับ 3.72 หรืออยู่ระดับสูง ผู้ประกอบการนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ เขาใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.89) ดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) และกุญบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.47) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการนิเวศในอุทยานแห่งชาติอีก 3 แห่ง คือ เขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และ หมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.53) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

สำหรับผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนิเวศที่เป็นสมาชิกสมาคม TEATA ในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสมาคม (ค่าเฉลี่ย 4.35) และสมาชิกสมาคม TEATA (ค่าเฉลี่ย 4.20) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการนิเวศมีมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืนในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสมาคม และสมาชิกสมาคม TEATA มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกฯ มีมาตรฐานการดำเนินงานด้านการจัดการองค์การด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน และด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน อยู่ในระดับสูงมาก แต่ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน

3.2) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(1) ลักษณะและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แยกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนี้ จากการศึกษาภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทยในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี และระหว่าง 21-30 ปี ตามลำดับ ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานะโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท นักเรียน/นักศึกษา และข้าราชการตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 25,587 บาท ส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่ใช้เวลาท่องเที่ยวระหว่าง 3-4 วัน นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อศึกษาระบบนิเวศ ตั้งแคมป์ เดินป่า ส่องสัตว์ และดำน้ำดูปะการัง โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการเที่ยวอุทยานฯ เฉลี่ย 2,776 บาท สำหรับการเลือกสถานที่พักในระหว่างการท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่พักที่รีสอร์ท แต่มีบางส่วนไม่ค้างคืน สำหรับรูปแบบการเดินทางพบว่าส่วนใหญ่วางแผนท่องเที่ยวด้วยตนเอง ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่นักท่องเที่ยววางแผนเที่ยวเองควบคู่กับการใช้บริการบริษัทนำเที่ยว

จากการศึกษาภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า สัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีสถานะโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 46,003 บาท ส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน ยกเว้นอุทยานแห่งชาติเขาสกเพียงแห่งเดียวที่ใช้เวลาท่องเที่ยวระหว่าง 3-4 วัน ผู้ตอบแบบสอบถามเดินทางมาเพื่อเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ส่องสัตว์ และดำน้ำดูปะการัง โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการเที่ยวอุทยานฯ ประมาณ 3,394 บาท สำหรับการเลือกสถานที่พักในระหว่างการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่พักที่รีสอร์ท และโรงแรมตามลำดับ สำหรับรูปแบบการเดินทางพบว่าส่วนใหญ่วางแผนท่องเที่ยวด้วยตนเอง ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่นักท่องเที่ยววางแผนเที่ยวเองควบคู่กับการใช้บริการบริษัทนำเที่ยว

(2) ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความต้องการและความพึงพอใจต่อบรรยากาศทุกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่หากวิเคราะห์เชิงลึกรายพื้นที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ มีความต้องการและความพึงพอใจต่อบรรยากาศทุกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมากที่สุด

(3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาพบว่าหากมองมิติด้านความต้องการสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่าปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านบุคลากรและด้านราคา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ซึ่งมีมิติด้านความต้องการเหล่านี้นับว่าเป็นมิติเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับต่อมา สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหากมองมิติด้านความต้องการ พบว่า ปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติเห็นว่าราคาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม

3.3 ผลการตลาดสื่อสังคมออนไลน์

(1) ผลการวิเคราะห์รูปแบบความต้องการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย พบว่า ด้านเนื้อหาข้อมูลที่เป็นที่ต้องการ ประกอบด้วย จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง รูปภาพบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยว และข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ส่วนในด้านฟังก์ชันที่เป็นที่ต้องการ ประกอบด้วย มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง และมีบริการระบบแชร์ไฟล์รูปภาพ/วิดีโอ ในด้านการจัดหมวดหมู่หน้าหลักของเว็บไซต์ ควรจัดตามประเภทของกิจกรรม ตามภูมิภาค/จังหวัด และ ตามเดือน/ฤดูกาล

(2) จากผลการสำรวจนำมาพัฒนาต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชันแบบตอบสนอง (Responsive) ซึ่งรองรับการทำงานทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และโทรศัพท์มือถือ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ระบบนี้พัฒนาด้วยภาษา PHP 5.6 ร่วมกับ HTML5 และเรียกใช้เซิร์ฟเวอร์เพื่อเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศจากแอปพลิเคชันที่ต่างกัน และพัฒนา API (Application Program Interface) เพื่อรองรับคำสั่งการเรียกใช้งานจากแอปพลิเคชันอื่นที่ต่างกัน

บนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังช่วยด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน เช่น Facebook, Twitter, YouTube, Instagram และ LINE และ 3) ทดลองใช้และประเมินต้นแบบระบบ การตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่าง 52 คน พบว่า ประสิทธิภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และผู้ประเมินมีความพึงพอใจด้านคุณภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก สำหรับในอนาคตต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย จะสามารถขยายให้เป็นระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ที่สมบูรณ์เต็มรูปแบบได้เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

4. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนที่เกี่ยวข้องควรพิจารณานำข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางดำเนินการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมาตรฐานผู้ประกอบการ นำเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อยกระดับมาตรฐานในภาพรวมให้สูงขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้ได้รับประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แท้จริง
- 2) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนที่เกี่ยวข้องควรพิจารณานำข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ให้สามารถเข้าถึง กลุ่มตลาดเป้าหมายและดึงดูดให้มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
- 3) การจัดทำต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในประเทศไทยซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยสมาคม TEATA ควรนำไปใช้จริง
- 4) ผู้ประกอบธุรกิจและชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถส่งเสริมการตลาดโดยใช้การตลาดสื่อสังคม ออนไลน์ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากขึ้น
- 5) นักท่องเที่ยว และผู้สนใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเข้ามาค้นหาข้อมูลสารสนเทศของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เพื่อนำไปประโยชน์ต่างๆ ได้ เช่น ค้นหาข้อมูลทั่วไปของสถานที่แห่งนี้เพื่อ นำไปวางแผนหรือเตรียมการก่อนที่จะเดินทางมายังสถานที่จริง

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนในการ ดำเนินการเพื่อพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ แนวทางการจัดทำนโยบายและแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย แนวทาง การบังคับใช้มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจัง แนวทางการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกแก่ ผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศ แนวทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางการส่งเสริมตลาด

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายนอกประเทศ และแนวทางการส่งเสริมตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG5850077

ชื่อแผนงาน : แนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

ชื่อนักวิจัย รongศาสตราจารย์ ดร. รานี อีสัยกุล และคณะ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

E-mail Address : ranee.esi@stou.ac.th; esichai@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ: 15 มิถุนายน 2558 ถึง 14 มิถุนายน 2559

แผนงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย (2) ศึกษาศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย (3) ศึกษาการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย และ (4) วิเคราะห์ผลรวมของโครงการย่อยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมเชิงคุณภาพและปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานท้องถิ่น เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่เป็นตัวแทน ชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศ มัคคุเทศก์ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และกรรมการและสมาชิกสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทำการสุ่มแบบเจาะจงเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนทั้งสิ้น 53 คน และทำการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวน 85 คน และประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศเป็นจำนวน 63 คนในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่งในประเทศไทย และทำการเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 1,000 ฉบับ สำหรับการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว และแบบสอบถามความต้องการระบบการตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้ประกอบการธุรกิจ นักท่องเที่ยว และผู้สนใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรวมทั้งสิ้น 844 คน ระหว่างเดือนกันยายน 2558 ถึง เมษายน 2559 การวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย พบว่า ผลการรวมคะแนนทุกด้านพบว่า อุทยานแห่งชาติทั้ง 6 แห่งอยู่ในระดับมาตรฐานดีมากหรือ 4 ดาว คือมีค่าคะแนนระหว่าง 71-80 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีคะแนนสูงสุด (79) ในขณะที่อุทยาน

แห่งชาติกยบุรีมีคะแนนต่ำสุด (71) และผลการคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนรวมเท่ากับ 74.7 คะแนน หรืออยู่ในระดับดีมาก โดยอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ แก่งกระจานและดอยอินทนนท์มีคะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ในขณะที่อุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง คือ เขาใหญ่ เขาสก หมูเกาสุนทร และกยบุรีมีคะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ตามลำดับ

(2) ผลการวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง พบว่า ผลการรวมคะแนนเฉลี่ยทุกด้านของผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติพบว่า ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งประเมินภาพรวมของมาตรฐานแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) กยบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.47) และเขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) ประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ และอุทยานฯ แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และหมูเกาสุนทร (ค่าเฉลี่ย 4.42) อยู่ในระดับสูงมาก และผลการคำนวณค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านของการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในทุกอุทยานแห่งชาติพบว่า เท่ากับ 3.72 หรืออยู่ระดับสูง ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ เขาใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.89) ดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) และกยบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.47) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติอีก 3 แห่ง คือ เขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และ หมูเกาสุนทร (ค่าเฉลี่ย 4.53) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

สำหรับผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นสมาชิกสมาคม TEATA ในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสมาคม (ค่าเฉลี่ย 4.35) และสมาชิกสมาคม TEATA (ค่าเฉลี่ย 4.20) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศมีมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืนในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสมาคม และสมาชิกสมาคม TEATA มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกฯ มีมาตรฐานการดำเนินงานด้านการจัดการองค์การด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน และด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน อยู่ในระดับสูงมาก แต่ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน แต่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

(3) ผลการศึกษาลักษณะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่า 1) ลักษณะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แยกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ดังนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานะภาพโสด เป็นพนักงานบริษัทที่มีรายได้เฉลี่ย 25,587 บาท ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน โดยทำกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ถ่ายรูปบันทึกภาพ/เสียง และใช้ฉายภายในอุทยานฯ เฉลี่ย 2,776 บาท เลือกพักรีสอร์ทที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงอุทยานฯ และจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง

สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โสต เป็นพนักงานบริษัทที่มีรายได้เฉลี่ย 46,003 บาท ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยาน 1-2 วัน โดยทำกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ ศึกษารธรรมชาติ ถ่ายรูปบันทึกภาพ/เสียง เดินป่า และใช้ร่างกายในอุทยานฯ เฉลี่ย 3,394 บาท เลือกพักรีสอร์ทที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงอุทยานฯ และจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง

(4) สำหรับความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความต้องการและความพึงพอใจต่อปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่หากวิเคราะห์เชิงลึกรายพื้นที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ มีความต้องการและความพึงพอใจปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมากที่สุด

(5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาพบว่าหากมองมิติด้านความต้องการสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่าปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านบุคลากรและด้านราคา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ซึ่งมีมิติด้านความต้องการเหล่านี้นล้วนเป็นมิติเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับต่อมา สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติหากมองมิติด้านความต้องการ พบว่า ปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติเห็นว่าราคาที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม

(6) ผลการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบความต้องการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เป็นแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน และเชิงปริมาณโดยวิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 844 คน เพื่อยืนยันข้อมูลผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่าผลการศึกษาส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน ในด้านเนื้อหาข้อมูลที่เป็นที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วย จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง รูปภาพบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยว และข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ส่วนในด้านฟังก์ชันที่เป็นที่ต้องการ ประกอบด้วย มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยว มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง และมีบริการระบบแชร์ไฟล์รูปภาพ/วิดีโอ ในด้านของการจัดหมวดหมู่หน้าหลักของเว็บไซต์ ควรจัดตามประเภทของกิจกรรม ตามภูมิภาค/จังหวัด และตามเดือน/ฤดูกาล

(7) พัฒนาระบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชันแบบตอบสนอง (Responsive) ซึ่งรองรับการทำงานทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และโทรศัพท์มือถือ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ระบบนี้พัฒนาด้วยภาษา PHP 5.6 ร่วมกับ HTML5 และเรียกใช้เซิร์ฟเวอร์เพื่อเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศจากแอปพลิเคชันที่ต่างกัน และพัฒนา API (Application Program Interface) เพื่อรองรับคำสั่งการเรียกใช้งานจากแอปพลิเคชันอื่นที่ต่างกันบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังช่วยด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน เช่น Facebook, Twitter, YouTube, Instagram และ LINE

(8) ผลการทดลองใช้และประเมินต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่าง 52 คน พบว่า ประสิทธิภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และผู้ประเมินมีความพึงพอใจด้านคุณภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับในอนาคตต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยจะสามารถขยายให้เป็นระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ที่สมบูรณ์เต็มรูปแบบได้เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อค้นพบจากการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนในการดำเนินการเพื่อพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ แนวทางการจัดทำนโยบายและแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย แนวทางการบังคับใช้มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจัง แนวทางการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายนอกประเทศ และแนวทางการส่งเสริมตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำหลัก: แนวทางการพัฒนามาตรฐาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประเทศไทย

ABSTRACT

Project Code: RDG5850077

Program Title: Guidelines for Ecotourism Standards Development and Promotion in Thailand

Investigators: Esichaikul, R and others

Sukhothai Thammathirat Open University

E-mail Address: ranee.esi@stou.ac.th; esichai@gmail.com

Project Duration: 15 June 2015-14 June 2016

The purposes of this research were (1) to study and to assess ecotourism attraction standards and ecotourism operator standards; (2) to study marketing potentials for ecotourists; (3) to analyze the requirements of online social media marketing system for promoting eco-tourism in Thailand and to design, develop, and evaluate the system; and (4) to propose guidelines of ecotourism attractions development and promotion for ecotourists in Thailand.

This research was a mixed method of qualitative and quantitative research. Population were stakeholders including policy planners related to ecotourism of public sector, local authorities, owners/managers of ecotourism attractions, local communities, ecotourism operators, tour guides in ecotourism attraction areas, academic experts, and members and committee members of Thai Eco Tourism and Adventure Travel Association (TEATA). Fifty-three interviews were conducted through purposive sampling from related key informants in Thailand. Focus groups of eighty-five key informants and focus groups of sixty-three key informants were conducted to assess ecotourism attraction standards and ecotourism operator standards respectively in six selected national parks. A questionnaire was used to collect data from 1,000 tourists in order to examine eco-tourist behavior and requirements. A questionnaire for examining the requirements of online social media marketing system was also used to collect data from entrepreneurs, tourists and interested consumers as a total of 844 respondents during September 2015 to April 2016. For quantitative data analysis of assessment standards, statistical tools for descriptive and inferential analysis were employed including percentage, frequency, mean, standard deviation, and multiple regression. For qualitative data analysis, content analysis strength and weakness analysis were used to analyze data.

(1) The results of assessing ecotourism attraction standards showed that the grand total scores from all standard aspects of six national parks were at a very good level or at four stars level (between 71-80 points). Kaeng Kachan National Park received the highest score at 79 points, while Kuiburi National Park received the lowest at 71 points. The total average score was 74.7 points or at a very high level. Kaeng Kachan National Park and Doi Intanon National Park were two national parks that received higher scores than the average score, whereas other four national parks including Khaoyai, Khaosok, Mukoh Surin, and Kuiburi National Parks, scored below the average respectively.

(2) The results of assessing ecotourism operator standards around six national parks indicated that the total standard assessment showed some variations accordingly. The total average scores from all standard aspects of ecotourism operators at Khaoyai National Park were at a medium level (mean = 2.89). Doi Intanon, Kuiburi, Khaosok National Parks were assessed at a high level of mean 3.40, 3.47 and 3.84 respectively while Kaeng Kachan and Mukoh Surin National Parks were self-assessed at a very high level of mean 4.42 and 4.22 respectively. The total average mean of six national parks was 3.72 or at a high level. Ecotourism operators at Khaoyai, Doi Intanon, and Kuiburi National Parks were self-assessed lower than the average of mean 2.89, 3.40, and 3.47 respectively. Whereas ecotourism operators at Khaosok, Kaeng Kachan, and Mukoh Surin National Parks were self-assessed higher than the average of mean 3.84, 4.22, and 4.53 respectively.

The results of assessing ecotourism operator standards of members of TEATA indicated that the TEATA Committee and members had assessed themselves accordingly at a very high level of mean 4.35 and 4.20 respectively. When considering each aspect, the results showed parallel assessment of a very high level between the TEATA Committee and members in aspects of sustainable and effective service and management, maximum benefits for society and economy of local communities, and maximum benefits for cultural heritage. But the result showed little different assessment in aspect of maximum benefits for the environment.

(3) For characteristics and tourist behaviors of eco-tourists in Thailand, the result showed that the majority of responding Thai tourists were females, aged 21 – 30 years, with bachelor's degree educational level, being single, being company employees with monthly salary of 15,001 – 25,000 baht, spending time of 1 – 2 days for sight-seeing in the national park and doing three main activities of trekking in the forest, nature study, and taking photographs/sound

recording, spending on the average of less than 1,500 baht within the national park, choosing to stay in resorts near the national park, and managing their tourist activities by themselves; as for responding foreign tourists, the majority were females, aged 21 – 30 years, with bachelor's degree educational level, being single, being company employees with monthly salary of more than 65,000 baht, spending time of 1 – 2 days for sight-seeing in the national park and doing three main activities of trekking in the forest, nature study, and taking photographs/sound recording, spending on the average of less than 1,500 baht within the national park, choosing to stay in resorts near the national park, and managing their tourist activities by themselves.

(4) With regard to the needs for and satisfaction with eco-tourism of eco-tourists, both Thai and foreign tourists had the needs for and satisfaction with the majority of eco-tourism factors at the high level; however, in-depth analysis of specific tourist areas were undertaken, it was found that Thai tourists who visited Surin Islands National Park had the needs for and were satisfied with eco-tourism factors at the highest level.

(5) Regarding factors affecting the decision to partake in eco-tourism of eco-tourists in Thailand, it was found that for the needs of Thai tourists, the factors of tourist area, tourism management with social responsibility, tourism personnel, and price were factors that affected their decision for making the trips; all of these need factors were positive factors that correlated with their subsequently obtained satisfaction; as for the needs of foreign tourists, the price factor was the factor that affected their decision for making the trips, with their opinion that the present prices were appropriate.

(6) For the result of requirements of online social media marketing system, the research methodology used a combination of qualitative interviews with 60 people and quantitative sample survey of 844 people, in order to confirm the findings. The results of the analysis showed that most of the findings were consistent. For the content needed, it includes the featured attractions, travel itinerary, pictures, sights atmosphere, and costs/expenses. For the functionality needed, it includes a search facility for ecotourism destinations, a search to identify travel routes, and a capability of a system to share files, photos / video. For the content structure of Home Page of a website, it should be organized by type of activity, by region/ province, and by month / season.

(6) A prototype of online social media marketing system to promote ecotourism in a form of responsive web application which supports both tablet computers and mobile phones was developed. Users can access information anywhere and anytime. A prototype was developed using PHP 5.6 with HTML5 and it can run the service to access information from different apps and API (Application Program Interface) to receive a call from an application on Internet. In addition, online social media allows advertising and publicity of information via apps such as Facebook, Twitter, YouTube, Instagram and LINE.

(7) A prototype of online social media marketing system for promoting eco-tourism was tried out and evaluated with a sample of 52 people. The evaluation results found that the overall performance of the underlying social media marketing prototype was at a good level and users were satisfied with the overall quality of the online social media marketing prototype at a high level. For the future, a prototype of online social media marketing system should be extended to a full online social media marketing system for promoting eco-tourism in Thailand, with full-scale features.

The research findings lead to guidelines for the public sector, private sector and the communities for developing ecotourism standards for tourists, including development of ecotourism policy and master plan for Thailand, enforcement of ecotourism standards, education and development of conservation consciousness among stakeholders, management of ecotourism attraction facilities, marketing and public relations for ecotourism attractions, marketing promotion for Thai tourists, marketing promotion for foreign tourists, and marketing promotion for on-line social media for ecotourism.

Keywords: Standards Development, Marketing Promotion, Ecotourism, Thailand

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
บทคัดย่อ	ศ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	พ
สารบัญ	ขข
สารบัญตาราง	คค
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการดำเนินการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
พื้นที่วิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทที่ 2 ข้อค้นพบจากงานวิจัย	11
ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมาตรฐานคุณภาพ	11
ผู้ประกอบการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย	
ผลการวิเคราะห์ศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	46
การตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	63
บทที่ 3 สรุปภาพรวมและข้อเสนอแนะ	85
สรุปภาพรวมของการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	88
การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	98
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการ	103
และผลที่ได้รับ	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง	6
ตารางที่ 2.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เปรียบเทียบเป็นรายด้าน จำแนกตามอุทยานแห่งชาติ	21
ตารางที่ 2.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	23
ตารางที่ 2.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	24
ตารางที่ 2.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาสก	25
ตารางที่ 2.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	26
ตารางที่ 2.6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	28
ตารางที่ 2.7 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติกุยบุรี	29
ตารางที่ 2.8 ตารางสรุปผลค่าเฉลี่ยการประเมินมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำผู้ประกอบการ นำเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอุทยานแห่งชาติ	43
ตารางที่ 2.9 ตารางสรุปค่าเฉลี่ยผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำ โดยคณะกรรมการสมาคม TEATA และสมาชิกสมาคมประเมินตนเอง	45
ตารางที่ 2.10 ภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย	46
ตารางที่ 2.11 ภาพรวมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย	47
ตารางที่ 2.12 ภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวต่างชาติ	48
ตารางที่ 2.13 ภาพรวมพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	49
ตารางที่ 2.14 ภาพรวมระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย	50
ตารางที่ 2.15 ภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย	50
ตารางที่ 2.16 ภาพรวมระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	51
ตารางที่ 2.17 ภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 REST API Architecture with Social Media	68
ภาพที่ 2.2 สถาปัตยกรรมระบบ Ecotourism For Social Media	69
ภาพที่ 2.3 หน้าจอการแสดงผลแบบ Responsive Web	70
ภาพที่ 2.4 หน้าจอหน้าหลัก	72
ภาพที่ 2.5 แสดงเมื่อเข้าสู่ระบบผ่านเฟซบุ๊ก	73
ภาพที่ 2.6 หน้าจอเที่ยวตามภาค	73
ภาพที่ 2.7 หน้าจอสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่	74
ภาพที่ 2.8 หน้าจอแสดงข้อมูลไฮไลท์และกิจกรรมของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	75
ภาพที่ 2.9 หน้าจอเที่ยวตามกิจกรรม	76
ภาพที่ 2.10 หน้าจอเที่ยวตามเดือน	77
ภาพที่ 2.11 หน้าจอแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	78
ภาพที่ 2.12 หน้าจอแนะนำโปรแกรม	79
ภาพที่ 2.13 หน้าอ่านรีวิว	80
ภาพที่ 2.14 หน้าจอวิธีเขียนรีวิว	81
ภาพที่ 2.15 หน้าจอเขียนรีวิว	82
ภาพที่ 2.16 หน้าจอเกี่ยวกับเรา	83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศเป็นอย่างมากเนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงาน การลงทุน และการกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง รวมถึงการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ กรมการท่องเที่ยว (2559) รายงานว่าสถานการณ์นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 29.8 ล้านคน มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.44 เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยปรับตัวดีขึ้นทุกกลุ่มตลาดจากทุกภูมิภาคทั่วโลกทั้งทางด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและค่าใช้จ่าย และมีรายได้จากตลาดต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2558 ประมาณ 1,118,763 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.74 อย่างไรก็ตามการขยายตัวของการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน อันเนื่องมาจากความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้น โดยปราศจากการจัดการและการดูแลบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเชิงศิลปวัฒนธรรมหลายแห่งเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง อันส่งผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งเมื่อเกิดความเสื่อมโทรมแล้วการฟื้นฟูให้กลับมาเหมือนเดิมก็นับเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก (วัฒนาพร สุญาษา, 2545)

ด้วยเหตุนี้กระแสการท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 ประการจึงเกิดขึ้น ได้แก่ กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กระแสความต้องการศึกษาเรียนรู้ และกระแสความต้องการพัฒนาโดยใช้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ทั้ง 3 กระแสนี้ก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกที่ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เพื่อช่วยฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม และรักษาทรัพยากรให้เป็นไปอย่างยั่งยืน รวมทั้งไม่ละเลยศักยภาพของระบบนิเวศและวิถีชีวิตคนในท้องถิ่น ดังสอดคล้องกับที่องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ประกาศให้ปี พ.ศ. 2545 เป็นปีสากลแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นโดยมีเป้าหมายในการลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพลงในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ เพื่อบรรเทาความยากจนและคืนความสมบูรณ์กลับสู่โลก (World Tourism Organization: 2002)

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Components of Ecotourism) มี 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ธรรมชาติ องค์ประกอบ

ด้านการจัดการอย่างยั่งยืน องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการศึกษาเรียนรู้ และองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น (Buckley, 1994; Diamantis, 2004: 7-13)

ตลอดระยะเวลา 12 ปีของการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในต่างประเทศและในประเทศไทย ปัจจุบันแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังคงเป็นแนวคิดที่สำคัญในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเนื่องจากยังคงมีแหล่งท่องเที่ยวอีกจำนวนมากที่ถูกคุกคามจากการท่องเที่ยวที่เกินขอบเขต ดังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ระบุถึงการฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยการฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เสื่อมโทรม พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และกระแสด้านความต้องการของตลาดโลกเช่นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 74) ในขณะที่การพยากรณ์การท่องเที่ยวโลกขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวว่ามีแนวโน้มที่นักท่องเที่ยวจะเปลี่ยนไปเป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประมาณร้อยละ 5-10 ของนักท่องเที่ยวทั่วโลกจะเป็นนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจเฉพาะด้าน ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีการศึกษา มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นและระบบนิเวศ (วิลโลว์สัน น้อยพยัคฆ์, 2542: 20-24) ซึ่งสอดคล้องกับแง่มุมหนึ่งของรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาศักยภาพและขนาดของตลาดนักท่องเที่ยว 4 กลุ่มหลักคือกลุ่มสุขภาพ กลุ่มกอล์ฟ กลุ่มฮันนีมูนและการแต่งงาน และกลุ่มเชิงนิเวศ ในปี พ.ศ. 2555-2556 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจำนวนมากที่สุดจำนวน 5,344,534 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย: 2556) ซึ่งหากเปรียบเทียบกับสัดส่วนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมื่อปี พ.ศ. 2556 พบว่ามีนักท่องเที่ยวจำนวน 26,546,725 คน (กรมการท่องเที่ยว: 2556) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสัดส่วนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีสัดส่วนร้อยละ 20 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรม สังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติ ที่ประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติจำนวน 147 แห่ง ซึ่งอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งต่างมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวภายในปี 2556 เป็นจำนวนมากถึง 11,275,874 คน (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2556) ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็น subset ของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Nature-based Tourism)

จากตัวเลขดังกล่าวสะท้อนให้เห็นปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวนมาก การขยายตัวของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังคงเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่การขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยยังไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอาจเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เท่าที่ควร แต่การศึกษาประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ผ่านมาแม้มีจำนวนมากแต่มักเป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ และยังขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นตัวเลขยืนยันที่แน่นอน อีกทั้งมีการศึกษามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ภายหลังการศึกษากลับไม่มีการต่อยอดหรือนำไปประเมินแหล่งท่องเที่ยวเพื่อผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับการขับเคลื่อนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันที่ยังขาดการสร้างจุดขายให้กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย รวมถึงการส่งเสริมการตลาดยังขาดความชัดเจน โดยเฉพาะการตลาดที่เน้นการใช้สื่อสังคมที่ปัจจุบันนับว่ามีอิทธิพลต่อการตลาดเป็นอย่างมาก สื่อสังคมออนไลน์ (Online Social Media) เป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่เข้าถึงผู้คนทุกระดับในปัจจุบัน โดยมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย ภายใต้การพัฒนาตลอดเวลาของเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ซึ่งมีแนวโน้มจะกลายเป็นสื่อหลักสำหรับผู้คนในโลกอนาคต ดังสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ม.ป.ป.) ที่ระบุว่า ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจน ขาดการสร้างจุดขายและสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักท่องเที่ยว การกำหนดราคายังไม่เหมาะสมเนื่องจากผู้ประกอบการบางรายกำหนดราคาค่อนข้างต่ำมุ่งเน้นเพียงจำนวนนักท่องเที่ยว ขาดการทำการตลาดด้านออนไลน์หรือเว็บไซต์ โดยเฉพาะเว็บไซต์ภาษาอังกฤษทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติไม่ทราบว่าประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น่าสนใจกระจายอยู่ในทุกจังหวัดของประเทศ

ด้วยความเชื่อมั่นของสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA) ว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นโดยตรงในสัดส่วนที่มากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไปค่อนข้างมาก ประกอบกับแนวคิดการสนับสนุนให้เกิดการจัดการการท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรและวัฒนธรรมในพื้นที่ท่องเที่ยวหลากหลาย การสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีให้กับนักท่องเที่ยวขณะท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาหาคำตอบเชิงประจักษ์เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในหมู่นักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษามาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

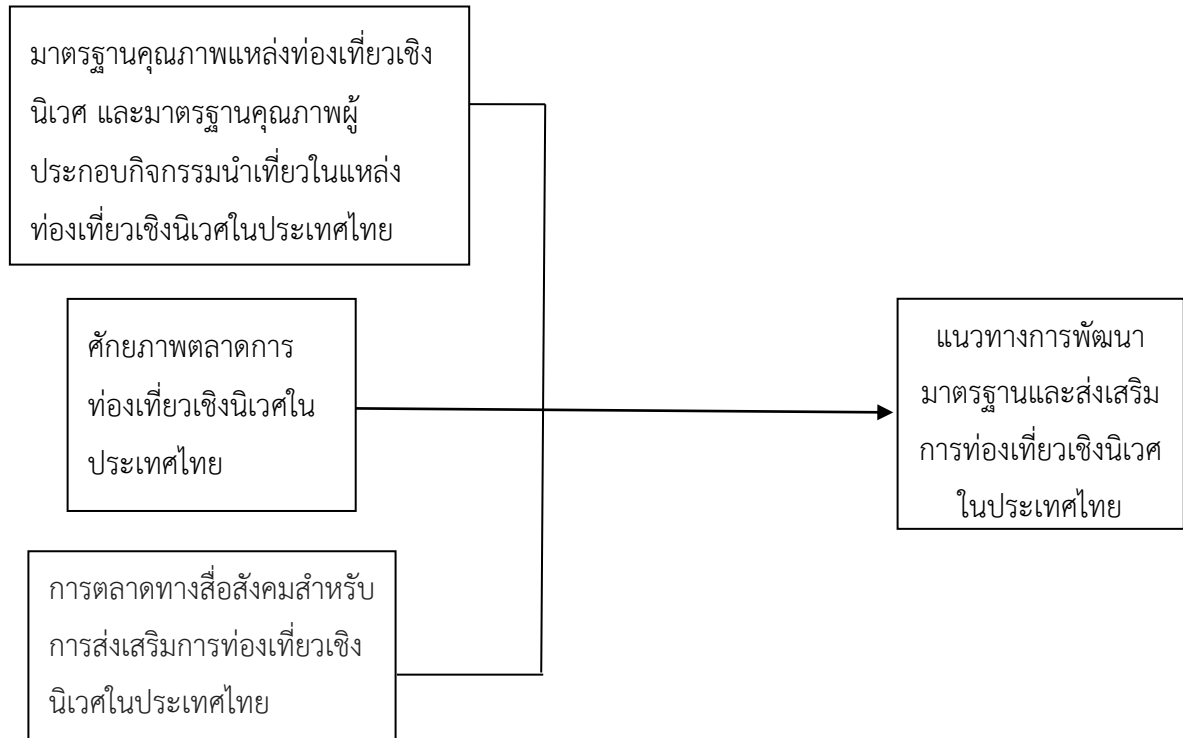
1.2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย

1.2.4 เพื่อวิเคราะห์ผลรวมของโครงการย่อยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีการกำหนดมาตรฐาน (Standardization) ทฤษฎีการตลาดท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดสื่อสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการกรอบแนวคิดของการวิจัยแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เป็นแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์และเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(1) รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ตำรา หนังสือ เอกสาร รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การตลาด สื่อสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสถานศึกษาของไทยที่สอนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ แล้วนำแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำมาใช้เก็บข้อมูล

(2) ติดต่อหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(3) สำรวจและเลือกพื้นที่ศึกษาจุดหมายปลายทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 5 ภาคที่เป็นตัวแทนของประเทศไทย ซึ่งคณะวิจัยได้ทำการสำรวจและเลือกพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 5 ภูมิภาคหลักในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันตก โดยกำหนดศึกษาในอุทยานแห่งชาติในแต่ละภาคที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว โดยเลือกอุทยานแห่งชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีระบบนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ และเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกทางน้ำและทางทะเล รวม 6 แห่ง ได้แก่

(3.1) ภาคเหนือ เช่น อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

(3.2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

(3.3) ภาคใต้ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี และอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

(3.4) ภาคกลางและภาคตะวันตก เช่น อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(4) สร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เช่น แบบประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแบบประเมินคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศ แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

(5) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในประเทศไทย ได้แก่ การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้บริหารหรือผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานท้องถิ่น เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สถาบันการศึกษา ผู้ใช้ประโยชน์ในชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการนำเที่ยวมาร่วมในกระบวนการวิจัย เพื่อประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประเมินคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศ

(6) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้านพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย และแบบสอบถามความต้องการสื่อสารคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(7) พัฒนาและประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมาตรฐานผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(8) ออกแบบและทดลองใช้ต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(9) เสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยด้านเนื้อหาเพื่อศึกษา

(1) มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(2) ศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(3) การตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาครัฐและเอกชน ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทำการสัมภาษณ์เป็นจำนวนทั้งสิ้น คนและทำการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่เคยมีประสบการณ์ร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอย่างน้อย 2 กิจกรรม โดยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง

ภาค	จังหวัด	อช.	จำนวน นักท่องเที่ยว ชาวไทย	จำนวน นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ	กลุ่ม ตัวอย่าง ชาวไทย	กลุ่ม ตัวอย่าง ชาวต่างชาติ
ภาคเหนือ	เชียงใหม่	ดอย อินทนนท์	483,947	65,638	107	117
ภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ	นครราชสีมา	เขาใหญ่	1,099,075	43,764	249	117
ภาคกลาง/ ภาคตะวันตก	เพชรบุรี	แก่งกระจาน	138,858	21,504	32	37
	ประจวบ คีรีขันธ์	กุยบุรี	1,996	704	42	34
ภาคใต้	สุราษฎร์ธานี	เขาสม	94,201	92,176	32	162
	พังงา	หมู่เกาะ สุรินทร์	5,157	5,898	40	30
	รวมจำนวนประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ		1,823,234	229,684	502	498
รวมกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ					1,000	

สำหรับการศึกษาความต้องการระบบการตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชากรประกอบด้วยผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย นักวิชาการ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทำส่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 60 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (22 คน) สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (4 คน) นักวิชาการ (10 คน) และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ที่มีประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์จำนวน (24 คน) และทำการส่มตัวอย่างแบบง่ายได้ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้ประกอบธุรกิจ นักท่องเที่ยว และผู้สนใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรวมทั้งสิ้น 844 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามชาวไทย จำนวน 533 คน (63.15%) และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามชาวต่างชาติ จำนวน 311 คน (36.85%)

1.6 พื้นที่วิจัย

คณะวิจัยได้ทำการสำรวจและเลือกพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน 5 ภูมิภาคหลักในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันตก โดยกำหนดศึกษาในอุทยานแห่งชาติในแต่ละภาคที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแล้ว โดยเลือกอุทยานแห่งชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในพื้นที่นั้นบนทนาการที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ มีระบบนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ และเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกทางน้ำ และทางทะเล รวม 6 แห่ง ได้แก่

ภาคเหนือ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

ภาคใต้ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

ภาคกลางและภาคตะวันตก ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(1) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาคเอกชน เช่น สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย ผู้ประกอบการธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(2) ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาคเอกชน เช่น สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย ผู้ประกอบการธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(3) ได้แนวทางการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เพื่อใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ

(4) ได้แนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน ทำให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(5) ผู้บริหารสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัยสามารถนำผลการศึกษาและองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

(6) ผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดกรอบการพัฒนามาตรฐานที่เหมาะสมและกำหนดกลุ่มตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม

(7) ผลงานวิจัยจะเป็นประโยชน์ในแง่ของการได้มาซึ่งองค์ความรู้ (body of knowledge) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาหรือผู้ที่สนใจทั่วไปของสถาบันและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งภาคประชาชน ซึ่งจะได้เรียนรู้กระบวนการและวิธีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อไป

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

(1) **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

(2) **แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยอาจมีเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเขาไปเกี่ยวข้องของ โดยการจัดการการท่องเที่ยว ในแหล่งนั้นจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศนั้น มีการจัดการ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

(3) **มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีหลักเกณฑ์ องค์ประกอบ 4 ประการ คือ ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของชุมชน ในกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ในแต่ละองค์ประกอบจะมีดัชนีชี้วัดความมีศักยภาพ ความมีประสิทธิภาพ และความมีคุณภาพ เพื่อใช้ในการประเมินมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นด้วย

(4) **นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่ศึกษาข้อมูล การท่องเที่ยว เคยมีประสบการณ์ร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอย่างน้อย 1 กิจกรรม

(5) **ความต้องการของนักท่องเที่ยว** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักท่องเที่ยวด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร ด้านราคาที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามแต่ละบุคคล

(6) **การตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์** หมายถึงการส่งเสริมเว็บไซต์โดยการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงผู้ใช้โดยตรงตามกลุ่มเป้าหมายในการทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการบอกต่อในหมู่่มาก

1.9 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่ได้บททวน เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ระบบมาตรฐานคุณภาพสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สถานการณ์และโอกาสการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยว แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยว ทฤษฎีความต้องการ ทฤษฎีความพึงพอใจ ทฤษฎีการตลาด และแนวคิดเกี่ยวกับการตลาดบนสื่อสังคมออนไลน์ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

ข้อค้นพบจากงานวิจัย

บทนี้เป็นการนำเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ต่อวัตถุประสงค์ของโครงการย่อย และผลการวิจัยที่ต่อวัตถุประสงค์หลักของแผนงาน ประกอบด้วย (1) มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย (2) ศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย และ (3) การตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังนี้

1. ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย

1.1 ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอุทยานแห่งชาติ

1.1.1 ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ของผู้มีส่วนได้เสียใน 6 อุทยานแห่งชาติ ใน 5 ภาค ประกอบด้วย ผู้บริหารหน่วยงานวางแผนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด อุทยานแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ผู้บริหาร/เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติและพื้นที่ใกล้เคียง ชุมชน/หมู่บ้านท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติและพื้นที่ใกล้เคียง ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ และนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคต่างๆ รวมจำนวนทั้งสิ้น 85 คน สรุปผลได้ดังนี้

1.1.1.1 อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า (1.1) มีจุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ธรรมชาติ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีสัตว์ พืช หรือธรณีสัณฐานประเภทที่พบน้อยแห่งในประเทศไทย แต่โอกาสพบเห็นมีปานกลาง (1.2) แหล่งธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์คงสภาพเดิมเป็นส่วนใหญ่ และมีร่องรอยการรบกวนโดยมนุษย์เพียงส่วนน้อย (1.3) แหล่งธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนค่อนข้างมาก โดยที่ชุมชนยังใช้ทรัพยากรจากภายนอกอยู่บ้าง แต่อยู่ในระดับน้อย (1.4) แหล่งธรรมชาติมีความปลอดภัยมีสถิติการเกิดเหตุอันตรายเพียง 1-2 ครั้ง ในรอบ 3 ปี

(2) ด้านการจัดการการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พบว่า อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ (2.1) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและฤดูกาล แต่การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว

ให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และบริการทำได้เฉพาะช่วงเวลาปกติแต่ทำได้ยากในช่วงวันหยุดยาว (2.2) การจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยวพบว่า มีระบบเตือนภัยนักท่องเที่ยวและระบบรักษาความปลอดภัย แก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาลที่เหมาะสม และกลมกลืนกับพื้นที่ มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่ถูก สุขลักษณะ มีการจัดเก็บและกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี แต่ยังขาดการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว อย่างเหมาะสม เช่น การออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน และระบบ กำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน และจำนวนบุคลากรด้านบริการยังมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นส่วนใหญ่ (2.3) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคน ในท้องถิ่น และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพ ของพื้นที่และวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อระบบนิเวศและไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น แต่กิจกรรมการท่องเที่ยวยังคงทำให้ แหล่งธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม เช่น เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพในช่วงวันหยุดยาว และอาจมีผลกระทบต่อพื้นที่เปราะบางทางนิเวศวิทยาบ้าง (2.4) การจัดการด้านการติดตามและการประเมิน การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูล การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบ และมีการปรับปรุงและ แก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว

(3) ด้านการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก พบว่า (3.1) มีศูนย์บริการหรือมีการ กำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ในศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยวก่อนการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ ภาษาที่ใช้ในสื่อประเภทต่างๆ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่สื่อขาดความน่าสนใจและขาดข้อมูลปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีพอ (3.2) มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการ ประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี เช่น มีสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันประหยัดน้ำ และพลังงาน มีสื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะในแหล่งธรรมชาติ จัดระบบการ ทิ้งขยะที่มีการแยกประเภท มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ แต่ไม่มีการแจกแจงปริมาณการใช้น้ำ ไฟฟ้า ขยะ ให้นักท่องเที่ยวทราบ (3.3) มีการให้ความรู้ถึงคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ พบว่า มีการจัด อบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้กับ นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้เป็นครั้งคราว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ของ

กรมอุทยานฯ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (3.4) มีบุคลากรที่มีความรู้ระดับปริญญาและต่ำกว่าด้านสิ่งแวดล้อม หรือนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า (4.1) ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เช่น มีตัวแทนชุมชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีการก่อตั้งองค์กรอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (4.2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง การนำเที่ยว บริการด้านที่พัก และรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง แต่ไม่ได้รับเงินเดือนจากการถูกจ้างจากบริษัทนำเที่ยว

1.1.1.2 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า (1.1) จุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ธรรมชาติ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีสัตว์ พืช หรือธรณีสัณฐานประเภทที่พบได้น้อยแห่งในประเทศไทย แต่โอกาสพบเห็นมีปานกลาง (1.2) แหล่งธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์คงสภาพเดิมเป็นส่วนใหญ่ และมีร่องรอยการรบกวนโดยมนุษย์เพียงส่วนน้อย (1.3) แหล่งธรรมชาติไม่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชน แต่พื้นที่ส่วนหนึ่งของแหล่งธรรมชาติเคยมีประวัติการตั้งถิ่นฐานหรือการใช้ประโยชน์โดยชุมชนในอดีต (1.4) แหล่งธรรมชาติมีความปลอดภัยมีสถิติการเกิดเหตุอันตรายเพียง 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี

(2) ด้านการจัดการการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (2.1) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและฤดูกาล แต่การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และบริการยังดำเนินการไม่ได้มาตรฐาน (2.2) การจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยวพบว่า มีระบบเตือนภัยนักท่องเที่ยวและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาลที่เหมาะสม และกลมกลืนกับพื้นที่ มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น การออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน และระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน แต่ขาดการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่ถูกสุขลักษณะ ขาดการจัดเก็บและกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี และจำนวนบุคลากรด้านบริการยังมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ (2.3) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวพบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่เปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ อีกทั้งมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของพื้นที่และนำข้อมูลมาวางแผนทางดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิด

ผลกระทบต่อระบบนิเวศ แต่ขาดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และไม่นำข้อมูลมาวางแผน ดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น (2.4) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบ และมีการปรับปรุง และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว และมีการปฏิบัติด้านการติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปี

(3) ด้านการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก พบว่า (3.1) มีศูนย์บริการหรือมีการ กำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ในศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยวก่อนการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ ภาษาที่ใช้ในสื่อประเภทต่างๆ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สื่อมีความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน และ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์มีอัธยาศัยไมตรีดีและสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นจุดเด่นของอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ (3.2) มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี เช่น มีสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันประหยัดน้ำและพลังงาน มีสื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ ในแหล่งธรรมชาติ จัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภท มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ แต่ไม่มีการแจกแจงปริมาณการใช้น้ำ ไฟฟ้า ขยะ ให้ นักท่องเที่ยวทราบ (3.3) มีการให้ความรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ พบว่า ไม่มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับ คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม แต่มีการจัดเส้นทางศึกษา ธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษา ธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ เป็นครั้งคราว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ มีการเผยแพร่ข้อมูล ในด้านต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (3.4) มีบุคลากรที่มีความรู้ระดับปริญญาและต่ำกว่าด้านสิ่งแวดล้อม หรือนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์ให้บริการ ด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน และสามารถสื่อสารให้ความรู้เป็นภาษาอังกฤษได้

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า (4.1) ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการ จัดการการท่องเที่ยว เช่น ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว กิจกรรม เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น แต่ไม่มีตัวแทนชุมชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีส่วน ร่วมในการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น และไม่มีการก่อตั้งองค์กรอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (4.2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง การนำเที่ยว บริการด้านที่พัก และรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง และมีรายได้หรือได้รับเงินเดือนจากการ ถูกจ้างจากบริษัทนำเที่ยว

1.1.1.3 อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพอุทยานแห่งชาติเขาสกใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** พบว่า (1.1) จุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ธรรมชาติ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีสัตว์ พืช หรือธรณีสัณฐานประเภทที่พบน้อยแห่งในประเทศไทย แต่โอกาสพบเห็นมีปานกลาง (1.2) แหล่งธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์คงสภาพเดิมเป็นส่วนใหญ่ และมีร่องรอยการรบกวนโดยมนุษย์เพียงส่วนน้อย (1.3) แหล่งธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนระดับปานกลาง โดยที่ชุมชนใช้ทรัพยากรส่วนหนึ่งจากธรรมชาติและส่วนหนึ่งจากภายนอก (1.4) แหล่งธรรมชาติมีความปลอดภัย มีสถิติการเกิดเหตุอันตรายเพียง 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี

(2) **ด้านการจัดการการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน** พบว่า อุทยานแห่งชาติเขาสก (2.1) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและฤดูกาล แต่ไม่มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และบริการเนื่องจากนักท่องเที่ยวมีจำนวนเหมาะสมอยู่แล้ว (2.2) การจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยวพบว่า มีระบบเตือนภัยนักท่องเที่ยวและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาลที่เหมาะสม และกลมกลืนกับพื้นที่ มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่ถูกสุขลักษณะ มีการจัดเก็บและกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น การออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน และระบบกำจัดของเสีย แต่จำนวนบุคลากรด้านบริการยังมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ (2.3) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม และไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่เปราะบางทางนิเวศวิทยา แต่ขาดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของพื้นที่และวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ และไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และประเพณีของคนในท้องถิ่น (2.4) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า ไม่มีแผนการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่

(3) **ด้านการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก** พบว่า (3.1) มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ในศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยวก่อนการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ ภาษาที่ใช้ในสื่อประเภทต่างๆ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่สื่อขาดความน่าสนใจและขาดข้อมูลปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีพอ (3.2) มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี เช่น มีสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันประหยัดน้ำและ

พลังงาน มีสื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ ในแหล่งธรรมชาติ จัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภท มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ แต่ไม่มีการแจกแจงปริมาณการใช้น้ำ ไฟฟ้า ขยะ ให้นักท่องเที่ยวทราบ (3.3) มีการให้ความรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ พบว่า มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ เป็นครั้งคราว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ของกรมอุทยานฯ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (3.4) มีบุคลากรที่มีความรู้ระดับปริญญาและต่ำกว่า ด้านสิ่งแวดล้อม หรือนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า (4.1) ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เช่น มีตัวแทนชุมชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีการก่อตั้งองค์กรอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (4.2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง การนำเที่ยว บริการด้านที่พัก แต่ไม่ได้รับเงินเดือนจากการถูกจ้างจากบริษัทนำเที่ยว และไม่มีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง

1.1.1.4 อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า (1.1) จุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ธรรมชาติ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีสัตว์ พืช หรือธรณีสัณฐานประเภทที่พบได้น้อยแห่งในประเทศไทย แต่โอกาสพบเห็นมีปานกลาง (1.2) แหล่งธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์คงสภาพเดิมเป็นส่วนใหญ่ และมีร่องรอยการรบกวนโดยมนุษย์เพียงส่วนน้อย (1.3) แหล่งธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนค่อนข้างมาก โดยที่ชุมชนยังใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติและส่วนหนึ่งจากภายนอกแต่อยู่ในระดับน้อย (1.4) แหล่งธรรมชาติมีความปลอดภัยสูงมีสถิติการเกิดเหตุอันตรายเพียง 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปี

(2) ด้านการจัดการการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พบว่า อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ (2.1) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและฤดูกาล แต่ไม่มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และบริการเนื่องจากเป็นเกาะทำให้ควบคุมได้ยาก (2.2) การจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยวพบว่า มีระบบเตือนภัยนักท่องเที่ยวและระบบรักษาความปลอดภัย

แก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่ถูกต้องลักษณะ มีการจัดเก็บและกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น การออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน และระบบกำจัดของเสีย แต่จำนวนบุคลากรด้านบริการยังมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภคบางด้านยังไม่เหมาะสม เช่น สถานปฐมพยาบาลยังไม่เหมาะสม (2.3) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม และไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่เปราะบางทางนิเวศวิทยา แต่ขาดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของพื้นที่และวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และประเพณีของคนในท้องถิ่น (2.4) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า มีแผนการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ มีการวิเคราะห์ผลกระทบ การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปี เช่น ติดตามผลปะการังฟอกขาว เป็นต้น

(3) ด้านการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก พบว่า (3.1) มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนแต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ และเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีพอ มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ในศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยว ก่อนการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ ภาษาที่ใช้ในสื่อประเภทต่างๆ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่สื่อขาดความน่าสนใจและขาดข้อมูลปัจจุบัน (3.2) มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี เช่น มีสื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะในแหล่งธรรมชาติ จัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภท มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ แต่ขาดสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันประหยัดน้ำและพลังงาน และไม่มีแจกแจงปริมาณการใช้น้ำ ไฟฟ้า ขยะ ให้นักท่องเที่ยวทราบ (3.3) มีการให้ความรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ พบว่า มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมดำน้ำ การศึกษาพันธุ์ไม้เป็นครั้งคราว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ของกรมอุทยานฯ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แต่ยังขาดการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม (3.4) มีบุคลากรที่มีความรู้ระดับปริญญาและต่ำกว่าด้านสิ่งแวดล้อมหรือนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า (4.1) ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เช่น มีตัวแทนชุมชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการก่อตั้งองค์กรอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (4.2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง การนำเที่ยว และมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างจากบริษัทนำเที่ยว แต่ชุมชนไม่มีรายได้จากการแสดงศิลปพื้นเมืองและบริการด้านที่พักแบบโฮมสเตย์เนื่องจากที่พักและเต็นท์บนเกาะเป็นที่พักของอุทยานแห่งชาติเท่านั้น

1.1.1.5 อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า (1.1) จุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ธรรมชาติ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีสัตว์ พืช หรือธรณีสัณฐานประเภทที่พบน้อยแห่งในประเทศไทย แต่โอกาสพบเห็นมีปานกลาง (1.2) แหล่งธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์คงสภาพเดิมเป็นส่วนใหญ่ และมีร่องรอยการรบกวนโดยมนุษย์เพียงส่วนน้อย (1.3) แหล่งธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนระดับปานกลาง โดยที่ชุมชนใช้ทรัพยากรส่วนหนึ่งจากธรรมชาติและส่วนหนึ่งจากภายนอก (1.4) แหล่งธรรมชาติมีความปลอดภัย มีสถิติการเกิดเหตุอันตรายเพียง 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี

(2) ด้านการจัดการการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พบว่า อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (2.1) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวครบ 3 ด้าน เช่น การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและฤดูกาล และมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และบริการเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวหลักอยู่บนภูเขาสูง มีการควบคุมการจราจรและยานพาหนะขึ้นลง (2.2) การจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยวพบว่า มีระบบเตือนภัยนักท่องเที่ยวและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณูปโภค เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาลที่เหมาะสม และกลมกลืนกับพื้นที่ มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่ถูกต้องลักษณะ มีการจัดเก็บและกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น การออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ประหยัดพลังงาน และระบบกำจัดของเสีย แต่จำนวนบุคลากรด้านบริการยังมีไม่เพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ (2.3) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม และไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่เปราะบางทางนิเวศวิทยา มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของพื้นที่และนำข้อมูลมาวางแผนงานดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ แต่ขาดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนงาน

แนวทางดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และประเพณีของคนในท้องถิ่น (2.4) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า มีแผนการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ มีการวิเคราะห์ผลกระทบ การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกปี

(3) ด้านการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก พบว่า (3.1) มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูล ข่าวสารในศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยว ก่อนการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ ภาษาที่ใช้ในสื่อประเภทต่างๆ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สื่อมีความน่าสนใจและมีข้อมูลปัจจุบัน แต่เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีพอ (3.2) มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี เช่น มีสื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่ไม่ทำให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะ ในแหล่งธรรมชาติ จัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภท มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ แต่ไม่มีสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันประหยัดน้ำและพลังงาน และขาดการแจกแจงปริมาณการใช้น้ำ ไฟฟ้า ขยะ ให้นักท่องเที่ยวทราบ (3.3) มีการให้ความรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ พบว่า มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ เป็นครั้งคราว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ของกรมอุทยานฯ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (3.4) มีบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม หรือนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า (4.1) ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เช่น มีตัวแทนชุมชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ไม่มีการก่อตั้งองค์กรอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (4.2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง การนำเที่ยว บริการด้านที่พักแบบโฮมสเตย์ มีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างจากบริษัทนำเที่ยว และไม่มีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง

1.1.1.6 อุทยานแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพอุทยานแห่งชาติกุยบุรีใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** พบว่า (1.1) จุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ธรรมชาติ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีสัตว์ พืช หรือธรณีสัณฐานประเภทที่พบน้อยแห่งในประเทศไทย แต่โอกาสพบเห็นมีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งช้างป่า (1.2) แหล่งธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์คงสภาพเดิมเป็นส่วนใหญ่ และมีร่องรอยการรบกวนโดยมนุษย์เพียงส่วนน้อย (1.3) แหล่งธรรมชาติมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตชุมชนระดับปานกลาง โดยที่ชุมชนใช้ทรัพยากรส่วนหนึ่งจากธรรมชาติและส่วนหนึ่งจากภายนอก (1.4) แหล่งธรรมชาติมีความปลอดภัยมีสถิติการเกิดเหตุอันตรายเพียง 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี

(2) **ด้านการจัดการการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน** พบว่า อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (2.1) มีการจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว 2 ด้าน เช่น การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและฤดูกาล แต่ไม่มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่ มีเพียงกำหนดให้รถบริการนักท่องเที่ยวเพื่อชมสัตว์ป่าได้คันละ 8 คน (2.2) การจัดการด้านบริการนักท่องเที่ยวพบว่า จำนวนบุคลากรด้านบริการยังมีเพียงพอที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ มีระบบเตือนภัยนักท่องเที่ยวและระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข เช่น ถนน น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา สถานปฐมพยาบาลที่เหมาะสม และกลมกลืนกับพื้นที่ ไม่มีร้านอาหาร มีแต่ถังขยะ มีเตาเผาขยะ แต่ไม่มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ที่พักให้เจ้าหน้าที่พักอาศัย มีแต่ลานกางเต็นท์ (2.3) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเกิดความเสื่อมโทรม และไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่เปราะบางทางนิเวศวิทยา มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพของพื้นที่และนำข้อมูลมาวางแผนทางดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ แต่ขาดการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และประเพณีของคนในท้องถิ่น (2.4) การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า มีแผนการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ มีการวิเคราะห์ผลกระทบการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว

(3) **ด้านการจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก** พบว่า (3.1) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีสื่อในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ในศูนย์บริการแก่นักท่องเที่ยวแต่ไม่หลากหลาย เช่น โปสเตอร์ นิทรรศการ ภาษาที่ใช้ในสื่อประเภทต่างๆ มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สื่อมีความน่าสนใจและมีข้อมูลปัจจุบัน แต่เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีพอ (3.2) มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในด้านการประหยัดพลังงานและการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี เช่น จัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภท มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ แต่ไม่มีสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยว

ช่วยกันประหยัดน้ำและพลังงาน และขาดการแจกแจงปริมาณการใช้ไฟฟ้า ขยะ ให้นักท่องเที่ยวทราบ (3.3) มีการให้ความรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชน ที่อยู่โดยรอบพื้นที่ พบว่า มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและ ป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่างๆ ของแหล่ง ท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ (3.4) มีบุคลากรที่มีความรู้ระดับปริญญาด้านสิ่งแวดล้อม หรือ นิเวศวิทยา และการอนุรักษ์ให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน

(4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมท่องเที่ยว พบว่า (4.1) ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการ จัดการการท่องเที่ยว เช่น มีตัวแทนชุมชนในการวางแผนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนมีส่วนร่วม ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีการก่อตั้งองค์กรอนุรักษ์ ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นที่มีบทบาทต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (4.2) ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว บริการด้านที่พักแบบโฮมสเตย์ มีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างจากบริษัทนำเที่ยว แต่ไม่มีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง หรือการขายสินค้าพื้นเมือง

1.1.2 ผลจากการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่เป็นอุทยานแห่งชาติ 6 แห่งในประเทศไทย จำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เปรียบเทียบเป็นรายด้าน จำแนกตามอุทยานแห่งชาติ (100 คะแนน)

อุทยานแห่งชาติ	ศักยภาพ แหล่งนิเวศ (40 คะแนน)	การใช้ ประโยชน์ (20 คะแนน)	การให้ความรู้ และจิตสำนึก (20 คะแนน)	การมีส่วนร่วม ของชุมชน (20 คะแนน)	คะแนนรวม (100 คะแนน)	ระดับ* มาตรฐาน
ดอยอินทนนท์	30	13	16	18	77 (2)	ดีมาก
เขาใหญ่	26	16	18	14	74 (3)	ดีมาก
เขาสก	30	11	17	16	74 (3)	ดีมาก
หมู่เกาะสุรินทร์	32	14	13	14	73 (4)	ดีมาก
แก่งกระจาน	30	18	15	16	79 (1)	ดีมาก
กุยบุรี	30	15	12	14	71 (5)	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	29.7	14.5	15.2	15.3	74.7	ดีมาก

*ระดับมาตรฐานดีมากหรือ 4 ดาว มีค่าคะแนนระหว่าง 71-80 คะแนน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการรวมคะแนนทุกด้านพบว่า อุทยานแห่งชาติทั้ง 6 แห่ง อยู่ในระดับมาตรฐานดีมาก หรือ 4 ดาว คือมีค่าคะแนนระหว่าง 71-80 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีคะแนนสูงสุด (79) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีคะแนนต่ำสุด (71)
2. ผลการคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนรวมเท่ากับ 74.7 คะแนน หรืออยู่ในระดับดีมาก โดยอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ แก่งกระจานและดอยอินทนนท์มีคะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ในขณะที่อุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง คือ เขาใหญ่ เขาสก หมู่เกาะสุรินทร์ และกุยบุรี มีคะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ตามลำดับ
3. เมื่อพิจารณาองค์ประกอบเป็นรายด้าน พบว่า ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 29.7 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์มีค่าคะแนนสูงสุด (32) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีค่าคะแนนต่ำสุด (26) ซึ่งเป็นอุทยานฯ เดียวที่มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. สำหรับด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อความยั่งยืน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 14.5 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีค่าคะแนนสูงสุด (18) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติเขาสกมีค่าคะแนนต่ำสุด (11) ส่วนอุทยานฯ ที่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้านการใช้ประโยชน์ ได้แก่ อุทยานฯ แก่งกระจาน เขาใหญ่ และกุยบุรี ตามลำดับ ในขณะที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ดอยอินทนนท์ และเขาสก มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ
5. สำหรับด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 15.2 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีค่าคะแนนสูงสุด (18) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีค่าคะแนนต่ำสุด (12) ส่วนอุทยานฯ ที่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก ได้แก่ อุทยานฯ เขาใหญ่ เขาสก และดอยอินทนนท์ ตามลำดับ ในขณะที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน หมู่เกาะสุรินทร์ และกุยบุรีมีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้าน ตามลำดับ
6. สำหรับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 15.3 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มีค่าคะแนนสูงสุด (18) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์และกุยบุรีมีค่าคะแนนต่ำสุด เท่ากัน (14) ส่วนอุทยานฯ ที่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ อุทยานฯ ดอยอินทนนท์ เขาสกและแก่งกระจาน ที่ 2 อุทยานฯ หลังมีคะแนนเท่ากัน (16) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ หมู่เกาะสุรินทร์ และกุยบุรี มีค่าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมด้านเท่ากันคือ 14 คะแนน

1.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอุทยานแห่งชาติสรุปได้ดังตารางที่ 2.2- ตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
ศักยภาพ ในการเป็น แหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	- มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามธรรมชาติที่โดดเด่น มีความหลากหลายของป่า เช่น ป่าสน ป่าเต็งรัง และมีป่าชุมชน มีอากาศหนาวเย็นสบายตลอดปี มีธรณีสัณฐานที่พบได้น้อยแห่งในประเทศไทย - มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศวิทยา แหล่งธรรมชาติคงสภาพความเป็นธรรมชาติเดิมไว้มาก มีพืชพรรณไม้เฉพาะถิ่น มีสัตว์ป่าหายากที่พบเห็นได้ - เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนค่อนข้างมาก โดยชุมชนยังอยู่ในพื้นที่และใช้ทรัพยากรในพื้นที่ค่อนข้างมาก เป็นป่าต้นน้ำที่สำคัญแก่คนในชุมชน เช่น ชุมชนชาวม้งและปกากะญอ - แต่มีความเปราะบางต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น เหตุจากปัจจัยทางธรรมชาติ หรือเหตุจากปัจจัยที่มนุษย์มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ของชาวไทยภูเขา การใช้ที่ดินผิดประเภท กิจกรรมการท่องเที่ยวและนันทนาการโดยเฉพาะในช่วงวันหยุดยาวและฤดูหนาวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปเที่ยวชม - มีหน่วยงานกู้ภัย เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และมีการชักซ้อมกับโรงพยาบาลใกล้เคียง
การจัดการ ด้านการใช้ ประโยชน์ของ พื้นที่เพื่อให้เกิด ความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว แต่ในช่วงวันหยุดยาวหรือช่วงวันหยุดปิดภาคเรียน จะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ต้องการเที่ยวชมและกางเต็นท์มากกว่าขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เกิดปัญหาถดถอยทางขึ้นดอย - มีการให้บริการบ้านพัก ร้านอาหาร และโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่การออกแบบที่พักของอุทยานฯ เป็นแบบเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งบางครั้งอาจไม่เหมาะสมกับบางภูมิภาค - มีกิจกรรมเดินป่าเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เทียนน้ำตก ดูนก ศึกษาพันธุ์ไม้ ดูป่าเมฆ เป็นต้น
การจัดการด้าน การให้ความรู้ และสร้าง จิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว และมีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้บุคคล แต่สื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อถาวรที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานทำให้ขาดความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวมของทุกอุทยาน และสื่อที่ใช้บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่สื่อความหมายบรรยายให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกกับนักท่องเที่ยวไทย และสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษได้ แต่เป็นลักษณะของการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น - มีการอบรมผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่นและอาสาสมัครเพื่อสร้างจิตสำนึกในการไม่ทิ้งขยะ - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ - มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม
การมีส่วนร่วม ของชุมชนใน กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	- มีการนำแนวคิดการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาป่าและจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวด้วยการเป็นอาสาสมัคร - ฝึกอบรมให้ชาวบ้านเป็นผู้เล่าเรื่องราวของธรรมชาติ เกิดเป็นผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่น ที่มีจิตสำนึกของความเป็นเจ้าของบ้านและรักบ้านที่เป็นถิ่นฐาน - ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการบ้านพัก ลานกางเต็นท์ โฮมสเตย์ อาหารและเครื่องดื่ม และบริการเป็นผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่น

ตารางที่ 2.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ศักยภาพ ในการเป็น แหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	- มีความหลากหลายของธรรมชาติ มีอากาศเย็นสบายตลอดปี มีธรณีสัณฐานที่พบได้น้อยแห่งในประเทศไทย มีจุดท่องเที่ยวหลายจุดในอุทยานฯ และได้รับการรับรองเป็นแหล่งมรดกโลกด้านธรรมชาติจากองค์การ UNESCO - แหล่งธรรมชาติคงสภาพความเป็นธรรมชาติเดิมไว้มาก มีพืชพรรณไม้เฉพาะถิ่น มีสัตว์ป่าหายากที่พบเห็นได้ - เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีชุมชนพื้นเมืองดั้งเดิม และตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร - จัดให้มีหน่วยงานกักกัน และกำหนดกฎระเบียบจราจรให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เช่น ห้ามส่งเสียงดัง ห้ามขับเร็ว ห้ามให้อาหารสัตว์ เป็นต้น
การจัดการด้าน การใช้ ประโยชน์ของ พื้นที่เพื่อให้เกิด ความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการแก่นักท่องเที่ยว - ไปกลับ และพักค้างแรม และมีการกำหนดจำนวนเดินเท้าในเส้นทางเดินเท้า แต่มาตรฐานการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจนเนื่องจากขึ้นอยู่กับวัดจำนวนนักท่องเที่ยววันไหน และในช่วงเทศกาลหรือวันหยุดยาว เช่น ปีใหม่ จะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ต้องการเที่ยวชมอุทยานฯ และต้องการกางเต็นท์มากกว่าขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว - อยากให้ภาคเอกชนเป็นผู้ให้บริการด้านต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว แต่เอกชนมักไม่ทำกิจการเพื่อส่วนรวม ทำให้อุทยานฯ ประสบปัญหาในการควบคุมและกำหนดมาตรฐานการให้บริการด้านต่างๆ จึงไม่สามารถเปิดโอกาสให้เอกชนจัดทำได้ทั้งหมด แต่นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการที่พัก ร้านอาหารของภาคเอกชนได้ในบริเวณนอกอุทยาน และเพียงเดินทางเข้ามาเที่ยวในอุทยานโดยไม่จำเป็นต้องพักแรมในอุทยานฯ เขาใหญ่ได้ - มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติระยะสั้นนักท่องเที่ยวสามารถเดินได้เอง แต่บางเส้นทางจำเป็นต้องมีผู้นำทาง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ หรือมัคคุเทศก์เฉพาะพื้นที่ - มีกิจกรรมเที่ยวน้ำตก ส่องสัตว์ ดูนก ศึกษาพันธุ์ไม้
การจัดการด้าน การให้ความรู้ และสร้าง จิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวและมีเจ้าหน้าที่ประจำ มีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้สื่อ บุคคล สื่อที่ไม่ใช้บุคคล สื่อได้รับการปรับปรุงด้วยเงินสนับสนุนจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยให้มีความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website และ facebook ของอุทยานฯ และสื่อที่ใช้บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่สื่อความหมายจำนวนที่บรรยายให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกกับนักท่องเที่ยวไทย และสามารถสื่อสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวเป็นภาษาอังกฤษได้ แต่เป็นลักษณะของการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ อุทยานฯ ควรเสริมการให้ความรู้เรื่องพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าที่มีหลากหลายในอุทยานฯ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เห็นคุณค่าของป่า - มีการจัดทำโครงการ Junior Ranger เพื่อสร้างสายใยครอบครัว สร้างความรักความผูกพันพ่อแม่ลูก โดยให้พ่อแม่อธิบายให้ความรู้ระบบนิเวศกับลูก แล้วให้ลูกตอบคำถาม และลูกที่ตอบคำถามถูกจะได้ประกาศนียบัตร - มีการจัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภท อุทยานฯ เขาใหญ่มีการจัดการเตาเผาขยะที่จัดทำให้โดยบริษัท TPI ให้แก่เทศบาลหมูสี - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ - มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์ตามความเหมาะสม

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
การมีส่วนร่วม ของชุมชน ในกิจกรรม การท่องเที่ยว	- ถนนทางเข้าอุทยานฯ เขาใหญ่จากอำเภอปากช่องค่อนข้างแคบ อุทยานฯ จึงห้ามบริษัทนำเที่ยวนำรถโค้ชขึ้นเขา และได้จัดรถสองแถวไว้รับช่วงส่งนักท่องเที่ยวขึ้นเขา ซึ่งชุมชนเป็นผู้ขับรถสองแถวและให้บริการทำให้ชุมชนมีรายได้จากการขับรถสองแถวบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว โดยอุทยานฯ จะเป็นผู้จัดคิวรถสองแถวในแต่ละวัน - ชุมชนยังมีรายได้จากการให้บริการส่งสัตว์ โดยจัดเป็นระบบสวัสดิการให้แก่ครอบครัวเจ้าหน้าที่ให้บริการส่งสัตว์แก่นักท่องเที่ยว บนรถมีผู้นำส่งสัตว์ซึ่งจะต้องผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้เรื่องสัตว์ป่าและระบบนิเวศ โดยจัดเป็นลักษณะกิจกรรมแบบ Night Safari Tour

ตารางที่ 2.4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาสก

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาสก
ศักยภาพในการ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	- มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามธรรมชาติที่โดดเด่น มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศวิทยา แหล่งธรรมชาติคงสภาพความเป็นธรรมชาติเดิมไว้มาก มีสัตว์ป่าหายากที่พบเห็นได้ และพันธุ์ไม้หายาก มีธรณีสัณฐานที่พบได้น้อย เช่น เขาหินปูน - ลักษณะการท่องเที่ยวประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางบก มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีน้ำตก และมีแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ เนื่องจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้มีการสร้างอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภาบริเวณอุทยาน - มีความสมบูรณ์ของระบบนิเวศวิทยา แหล่งธรรมชาติคงสภาพความเป็นธรรมชาติเดิมไว้มาก มีพืชพรรณไม้เฉพาะถิ่น มีสัตว์ป่าหายากที่พบเห็นได้ - มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นชาวใต้ แต่ไม่มีชาติพันธุ์ที่เป็นชนกลุ่มน้อย มีเพียงวัฒนธรรมของคนภาคใต้ - แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจริญเติบโตมากเกินไปในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดขยะจำนวนมาก ลำธารเริ่มเน่าเสีย ภาครัฐไม่มีการทำผังเมือง จัดระเบียบเมืองในการสร้างสิ่งปลูกสร้างระหว่างลำน้ำและอาคารบ้านเรือน - มีหน่วยงานกู้ภัย เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เช่น อุบัติเหตุทางถนน อุบัติเหตุทางน้ำ จะมีเรือเร็วให้ความช่วยเหลือ
การจัดการ ด้านการใช้ ประโยชน์ของ พื้นที่เพื่อให้เกิด ความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว แต่ยังไม่ได้มีการจัดทำจริงจึงเพราะอุทยานฯ เขาสกไม่มีปัญหาการจราจรติดขัดหรือปัญหาขยะจำนวนมาก แต่มีการกำหนดขนาดของกลุ่มที่เดินป่าสำหรับการบริเวณเขื่อนอุทยานฯ มีการกำหนดจำนวนแพที่พักอยู่แล้ว - มีการให้บริการบ้านพัก แพที่พัก ร้านอาหาร และมีการให้บริการที่พักขนาดเล็กของเอกชนบริเวณทางเข้าอุทยานแห่งชาติเขาสก และแพที่พักเอกชนในเขื่อนรัชชประภา - มีกิจกรรมท่องเที่ยวทางบก เช่น เดินป่าในเส้นทางศึกษาธรรมชาติ เล่นน้ำตก นั่งช้าง และมีกิจกรรมทางน้ำบริเวณเขื่อน เช่น ล่องเรือชมวิวทิวทัศน์ ดูน้ำตก ดูสัตว์ป่า พายเรือแคนู

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติเขาสก
การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว และมีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้สื่อบุคคล แต่สื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อถาวรที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานทำให้ขาดความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวมของทุกอุทยาน และสื่อที่ใช้บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่สื่อความหมายบรรยายให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวไทย และสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นภาษาอังกฤษได้ แต่เป็นลักษณะของการให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ - มีการอบรมให้ความรู้กับคนขับเรือ เจ้าของแพที่พัก ข้อพึงปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติมีการประชุมร่วมกันระหว่างอุทยานฯ กับภาคเอกชน
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	- ชุมชนใกล้เคียงอุทยานฯ มีความต้องการอนุรักษ์ป่าชุมชนไม่ให้ถูกทำลาย จึงจัดตั้งเป็นกลุ่มท่องเที่ยวต่างๆ จำนวน 11 ชุมชน และได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยว - ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการบ้านพัก โฮมสเตย์ อาหารและเครื่องดื่ม และบริการเป็นผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่น - ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น คนขับเรือเที่ยวเขื่อน หรือเป็นเจ้าของเรือที่ให้บริการ ค่าอาหารและเครื่องดื่มของนักท่องเที่ยว ชาวบ้านเลี้ยงปลาในกระชัง การขายของที่ระลึกที่จำหน่ายบริเวณท่าเรือ และค่าแพที่พักบางแห่ง และให้บริการเดินป่า ล่องสัตว์

ตารางที่ 2.5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามธรรมชาติที่โดดเด่น มีความหลากหลายของชายหาดและเกาะต่างๆ มีภูมิอากาศแบบมรสุม มีจุดท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งดำน้ำดูปะการังหลายจุดในอุทยานฯ - มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทั้งทางบกและในทะเล ประกอบกับทิวทัศน์ธรรมชาติและทางทะเลที่งดงาม เหมาะที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาหาความรู้ด้านธรรมชาติและทางทะเล มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ และนกที่หายาก มีหาดทรายขาวสะอาด มีแนวปะการังริมฝั่งน้ำตื้น ปะการังและสัตว์ทะเลหายาก - จัดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น เช่น บริเวณท่าเรือมีตำรวจ และมีหน่วยทหารเรือและเรือตรวจรักษาความปลอดภัย มีการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่เจ้าหน้าที่อุทยานฯ มัคคุเทศก์ พนักงานเรือ และผู้ประกอบการนำเที่ยวในพื้นที่ แต่อุทยานฯ มีปัญหาความปลอดภัยเนื่องจากบนเกาะมีเพียงห้องปฐมพยาบาลแต่ไม่มีนางพยาบาล

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	- การกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวและมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล เช่น ฤดูมรสุม อุทยานฯ จะปิดไม่ให้นักท่องเที่ยวเนื่องจากคลื่นลมแรง และเพื่อให้ธรรมชาติฟื้นตัว - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ด้วยการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการทั้งนักท่องเที่ยวไปกลับและพักค้าง แต่ในความเป็นจริงควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวได้ยากเนื่องจากเป็นอุทยานทางทะเล - มีการจัดประชุมคณะกรรมการระดับพื้นที่ (PAC) ในลักษณะการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ - มีการให้บริการบ้านพักที่มีสภาพทรุดโทรม ลานกางเต็นท์ ร้านอาหารสวัสดิการ และโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว - แหล่งท่องเที่ยวเกาะนอกเขตอุทยาน เช่น เกาะพระทอง หรือฝั่งบกที่เป็นชายหาด มีที่พักแบบรีสอร์ท และโฮมสเตย์ของชาวบ้านอยู่บ้าง แต่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน - มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนก กิจกรรมศึกษาพันธุ์ไม้ กิจกรรมดำน้ำดูปะการังน้ำตื้นและน้ำลึก กิจกรรมเยี่ยมชมวิถีชีวิตชาวมอแกน
การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว แต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ อุทยานฯ จะมีเจ้าหน้าที่บรรยายสั้นๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวก่อน เพื่อให้ความรู้เรื่องปะการังและการไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การใช้อุปกรณ์ดำน้ำ - มีสื่อหลายประเภท อุทยานฯ มีการจัดการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้บุคคล สื่อที่ไม่ใช้บุคคล เช่น มีการจัดนิทรรศการ การฉายวิดีโอทัศน์ ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น แต่สื่อส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานทำให้ขาดความน่าสนใจและเป็นข้อมูลปัจจุบัน มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวมของทุกอุทยานโดยกรมอุทยาน - มีการจัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทเป็นย่อยสลายได้และ Recycle ขยะย่อยสลายได้บนเกาะจะใช้วิธีขุดหลุมฝังกลบบนเกาะ ขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้จะมีการเก็บรวบรวมแล้วนำมาขึ้นฝั่ง - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” เป็นการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บและนำขยะออกจากพื้นที่ธรรมชาติ - มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ ชาวมอแกน เกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์ทางทะเล แต่การจัดอบรมต่างๆ ยังเป็นการจัดตามงบประมาณที่ขอและยังขาดความต่อเนื่อง
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	- ชุมชนชาวมอแกนมีวัฒนธรรมความเชื่อในจิตวิญญาณ ไหว้บรรพบุรุษและผีสง และยังคงประกอบอาชีพชาวประมงเป็นหลัก ชาวมอแกนอยู่ในพื้นที่อุทยานฯ ในลักษณะเป็นคนพิเศษที่สามารถสร้างที่อยู่อาศัยหาอาหาร จับปลา เก็บหาของป่า ผักตามธรรมชาติได้ เพื่อให้หมู่บ้านชาวมอแกนคงวิถีชีวิตดั้งเดิมอยู่ได้ - ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว แต่เพียงมีรายได้จากการท่องเที่ยว เช่น ชาวมอแกนเป็นเจ้าของเรือหรือรับจ้างขับเรือหางยาว หรือเป็นลูกเรือ รับจ้างเป็นลูกจ้างอุทยานแห่งชาติและบริษัทนำเที่ยวในพื้นที่ ชาวบ้านยังมีรายได้จากการขายอาหาร ขายของที่ระลึก เช่น ของแกละสลักไม้ เป็นต้น ชาวบ้านเคยมีรายได้จากการแสดงการรำรอนเง็ง ตีกลอง ให้นักท่องเที่ยวชม หรือมีพิธีลอยเรือในเดือนเมษายนที่เป็นกิจกรรมการทำบุญสะเดาเคราะห์ที่มีนักท่องเที่ยวสนใจไปชมพิธี

**ตารางที่ 2.6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน**

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
ศักยภาพในการ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	- เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่มากที่สุดในประเทศไทย มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี และมีลักษณะเด่นทางธรรมชาติหลายแห่ง เช่น ทะเลสาบ น้ำตก ถ้ำ หน้าผา ทะเลหมอก แหล่งดูนก แหล่งดูผีเสื้อ - มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งชุมนุมของสัตว์ป่าทั้งจากทิศเหนือและทิศใต้ และมีนกนานาชนิด และนกที่หายาก ในบริเวณลำธารและอ่างเก็บน้ำ สำหรับพบปลาน้ำจืดอาศัยอยู่หลายชนิด - มีชาติพันธุ์ชนเผ่าชาวกะเหรี่ยงบริเวณหมู่บ้านกร่าง โป่งลึก บางกลอย ตำบลห้วยแม่เพรียง และแกวบริเวณป่าละอู แต่ชาวกะเหรี่ยงไม่ชอบการท่องเที่ยว แต่อยากได้สิทธิของชาติพันธุ์ จึงต้องการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาชาวกะเหรี่ยง - มีวิถีชีวิตชาวบ้านพุ่มเพิ่ม ที่อยู่บริเวณขอบอ่างเก็บน้ำที่สนใจทำการท่องเที่ยวโดยจัดบ้านเป็นบังกละโล ชมวิถีชีวิตชาวบ้านจับปลาในเขื่อน อนุรักษ์พันธุ์ปลา - จัดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นบริเวณแหล่งท่องเที่ยวบนภูเขา มีการกำหนดห้ามยานพาหนะส่วนบุคคลเข้าพื้นที่/ขึ้นเขา เพื่อลดผลกระทบและดูแลความปลอดภัย และให้ใช้บริการรถบริการที่จัดให้เท่านั้น มีการจัดการจราจรขึ้นลงเขาพะเนินทุ่งตามช่วงเวลา
การจัดการด้าน การใช้ ประโยชน์ของ พื้นที่เพื่อให้เกิด ความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล เช่น ช่วงฤดูฝนมีกำหนดปิดการท่องเที่ยวและพักแรมบริเวณพะเนินทุ่ง - มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ด้วยการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ ทั้งนักท่องเที่ยวไป-กลับและพักค้างคืน - มีการจัดประชุมคณะกรรมการระดับพื้นที่ (PAC) ในลักษณะการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง - มีการให้บริการบ้านพัก ลานกางเต็นท์ นอกอุทยานฯ มีที่พักแบบรีสอร์ทที่สะดวกมีเครื่องปรับอากาศ บังกละโล บริเวณขอบอุทยานฯ ของชาวบ้านพุ่มเพิ่ม และโฮมสเตย์บ้านถ้ำเสือแห่งเดียวที่ผ่านการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ - มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมชมทะเลหมอก ดูนก ดูผีเสื้อ ศึกษาพันธุ์ไม้ เยี่ยมชมวิถีชีวิต ล่องเรือในอ่างเก็บน้ำ ตกลา เป็นต้น ค่ายเยาวชน กลุ่มศึกษาดูงานกิจกรรม CSR เช่น กิจกรรมปลูกป่าชายเลน สร้างฝายเก็บน้ำ เป็นต้น
การจัดการด้าน การให้ความรู้ และสร้าง จิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มีเจ้าหน้าที่ประจำ แต่ระดับการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวยังมีน้อย เพราะเจ้าหน้าที่อุทยาน มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องศึกษาเองหรือถามกับมัคคุเทศก์ - มีสื่อหลายประเภท มีการสื่อความหมายทั้งประเภทที่ใช้บุคคลและไม่ใช้บุคคล สื่อที่ไม่ใช้บุคคล เช่น มีการจัดทำแผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ แต่สื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อที่เป็นการศึกษาทางเดียว และไม่ได้ปรับปรุงเนื่องจากขาดอุปกรณ์ ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางแต่ยังมีจำนวนน้อย และไม่มีป้ายภาษาอังกฤษ อุทยานฯ มี website แต่เป็นเว็บไซต์รวม - มีการจัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทเป็นย่อยสลายได้และ Recycle ขยะย่อยสลายได้ - มีการจัดทำโครงการ “ขยะคืนถิ่น” รณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการเก็บขยะมา 1 ถุง มาแลกกับต้นไม้ 1 ต้น - มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ เกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์ธรรมชาติมีการอบรมผู้ขับรถบริการขึ้นเขาและผู้ขับเรือในอ่างเก็บน้ำ แต่ไม่มีการอบรมให้ผู้ประกอบการนำเที่ยว

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	- การมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นชาวบ้านเป็นลักษณะตัวแทนของชุมชนในคณะกรรมการ PAC ชาวบ้านไม่ได้คิดวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวกันเอง - มีการจัดตั้งชมรมผู้ประกอบการรถเที่ยวเขาพะเนินทุ่ง ให้เจ้าของรถมาลงทะเบียน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีรายได้จากการขับรถขึ้นพะเนินทุ่ง ขับเรื่อนำเที่ยวในอ่างเก็บน้ำ ขับเรือยาลำน้ำเพชร เป็นต้น - ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานฯ เช่น ชุมชนบ้านพุเข็ม จัดทำโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หมู่บ้านต้นแบบของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน - ชุมชนบ้านถ้ำเสือจัดตั้งงบประมาณทำธนาคารต้นไม้ ปลูกป่าชุมชน ปลูกผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียนบ้านถ้ำเสือ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 2.7 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจุดเด่นและจุดด้อยด้านมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติกุยบุรี

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- ผืนป่ากุยบุรีเป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญของแม่น้ำกุยบุรีและแม่น้ำปราณบุรี มีความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืชและสัตว์สูงมาก เป็นถิ่นกำเนิดไม้หอมหลายชนิด เช่น ไม้จันทร์หอม และไม้มหาพรหม รวมทั้งยังเป็นถิ่นอาศัยของสัตว์ป่าที่สำคัญ ทั้งฝูงช้างป่า กระตัง วัวแดง ที่สามารถพบเห็นได้ง่าย - โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติกุยบุรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้เกิดขึ้นที่ห้วยลึกเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้แก่ชุมชนเพิ่มขึ้น - มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและของสัตว์ทุกชนิด หรือเปรียบเสมือนซาฟารีเมืองไทย เพิ่มช่องทางสร้างรายได้ชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่า ส่งผลให้ชาวบ้าน มีความเข้าใจ รู้จักรักและหวงแหนพันธุ์ไม้และสัตว์ป่า - เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน แต่ไม่มีชุมชนเก่าแก่ เป็นชุมชนใหม่ที่ไม่มีความโดดเด่น แต่การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอัตราการเติบโต - มีมาตรการรักษาความปลอดภัยและมีการอบรมชุมชนเรื่องความปลอดภัยด้วย
การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	- มีการกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ตามช่วงเวลาและฤดูกาล - ไม่มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสัตว์ป่ามีแผนการพัฒนาเพื่อสร้างระบบจัดการที่ดี โดยเน้นการจำกัดปริมาณนักท่องเที่ยว 8 คนต่อรถบริการเพื่อไม่เป็นการรบกวนสัตว์ป่า นักท่องเที่ยวไม่สามารถนำรถยนต์ส่วนตัวเข้าชมภายในพื้นที่ ให้ใช้บริการรถยนต์ชุมชนรอบพื้นที่ และการเข้าชมสัตว์ป่าต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ล่วงหน้า - มีการจัดประชุมคณะกรรมการระดับพื้นที่ (PAC) ในลักษณะการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติกุยบุรี และมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง - ไม่มีบริการบ้านพัก มีลานกางเต็นท์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเข้าเย็นกลับ นอกอุทยานฯ มีที่พักแบบรีสอร์ทขนาดเล็กและบังกะโล มีโฮมสเตย์แต่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน - มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมศึกษาพันธุ์ไม้ อีกทั้งมีการจัดกิจกรรมค่ายสำหรับนักเรียน/นักศึกษา โดยค้างในโฮมสเตย์ แต่กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจคือดูช้างและสัตว์ป่า แต่การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่าค่อนข้างน้อย เป็นการให้ดูให้เห็นเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ได้เป็นการสร้างคุณค่า เสริมประสบการณ์ และปลูกจิตสำนึกของนักท่องเที่ยว - มีกิจกรรม CSR เช่น กิจกรรมสร้างดินโป่งให้ช้าง สร้างปะการังเทียมที่เกาะทะเล

องค์ประกอบ	อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	- มีศูนย์บริการที่ให้ข้อมูลนักท่องเที่ยว ที่มีเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อให้ความรู้ธรรมชาติและระดับการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวยังมีน้อย เพราะเจ้าหน้าที่อุทยานฯ มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวต้องศึกษาเอง หรือมากับมัคคุเทศก์ และนิทรรศการที่จัดเก่า ขาดการปรับปรุงข้อมูล - ป้ายสื่อความหมายและป้ายบอกทางยังมีจำนวนน้อย และไม่มีป้ายภาษาอังกฤษ - จัดระบบการทิ้งขยะที่มีการแยกประเภทเป็นย่อยสลายได้และ Recycle ขยะย่อยสลายได้
การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว	- ปัญหาความขัดแย้งของคนกับช้างที่มีอยู่มาตั้งแต่ในอดีต อุทยานฯ ได้ชักชวนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากช้างเข้ามาดำเนินการเรื่องรถบริการนักท่องเที่ยว และอบรมให้ความรู้เบื้องต้นกับผู้นำเที่ยวท้องถิ่น และคนขับรถทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม โดย - มีการสร้างเครือข่ายชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี ของชาวบ้านรวมไทยมาจัดการการให้บริการรถนำเที่ยว - มีการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี (POWER of Kuiburi) โดยแต่ละองค์กรมีการกิจหลักและภารกิจสนับสนุนภายใต้การดำเนินงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคเอกชนรวม 13 องค์กร ในการร่วมอนุรักษ์สัตว์ป่าและทรัพยากรธรรมชาติในผืนป่ากุยบุรี พื้นที่ป่าธรรมชาติเชื่อมต่อระหว่างอุทยานแห่งชาติกุยบุรีและอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

1.2 ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย

1.2.1 ผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกแต่ละอุทยานได้ดังนี้

1.2.1.1 อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ด้านการจัดการองค์กรด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานดอยอินทนนท์ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม TEATA จึงไม่มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของสมาคม TEATA และมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานในระดับสูง ปานกลาง สูงมาก และระดับต่ำ ตามลำดับ ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กรระดับสูง เช่น (1.3) มีระบบวัดความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยว เช่น ให้นักท่องเที่ยวกรอกแบบสอบถาม (1.4) องค์กรมีกระบวนการส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการผลักดันองค์กรสู่ความยั่งยืนที่ต้องการทำ แต่ไม่มีกิจกรรมที่ชัดเจน มัคคุเทศก์มีการรวมกลุ่มกันแบบไม่เป็นทางการ (1.6) พนักงานองค์กรมีความสามารถในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับประเภทของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และสถานการณ์การท่องเที่ยว (1.8) องค์กรให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและเป็นจริง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ และไม่สัญญาหรือให้สิ่งตอบแทนแก่นักท่องเที่ยวเกินกว่าที่กระทำได้ (1.15) มีนโยบายการประกอบธุรกิจด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เช่น การตลาดดิจิทัล facebook หรือ email (1.17) ไม่มีการจ้างนักท่องเที่ยว

เกี่ยวกับจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจนำเข้า มีเพียงติดใบอนุญาตไว้เพื่อให้ดูน่าเชื่อถือ (1.18) มีการกำหนดและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว เช่น กำหนดว่ารับลูกค้าได้วันละกี่คน (1.19) มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงานในป่าชุมชน และ (1.20) มีการสร้างวินัยของการตรงต่อเวลา

สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (1.7) องค์กรมีการจดทะเบียนธุรกิจนำเข้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย (1.10) ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและพนักงาน (1.16) มีการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวผ่านมัลติมีเดียเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเจ้าของบ้าน

สำหรับการดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร**ระดับปานกลาง** เช่น (1.1) การดำเนินการตามระบบการจัดการด้านความยั่งยืนในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ความปลอดภัย (1.5) ยังไม่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามกรอบแนวคิดของความยั่งยืน แต่มีการสอนแบบไม่เป็นทางการหรือพนักงานเรียนรู้จากการออกนำเที่ยว (1.13) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวตามพันธะผูกพันอย่างต่อเนื่อง (1.14) รู้ระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน แต่ไม่ได้รับรู้ทั้งหมด

สำหรับการดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร**ระดับต่ำ** เช่น (1.9) องค์กรใช้มัลติมีเดียที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวหรือที่ได้รับใบอนุญาตสักรอนซ์ส่วนใหญ่ ไม่ได้เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (1.11) เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์และวัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (1.12) เลือกใช้พันธมิตรในห่วงโซ่อุปทานภายในท้องถิ่นที่ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณเท่าที่ทำได้

(2) ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานดอยอินทนนท์มีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูงและปานกลาง ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (2.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (2.3) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ชุมชน เช่น การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการแสดงทางวัฒนธรรม (2.4) สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาและกำหนดจรรยาบรรณ และข้อปฏิบัติต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว (2.10) ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคที่ไม่ก่อปัญหาและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น การใช้น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน ส่วนการดำเนินการใน**ระดับปานกลาง** เช่น (2.1) มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (2.6) องค์กรซื้อ บริโภค และช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อร่วมขยายตลาดให้ยั่งยืน เช่น ร้านอาหาร ของที่ระลึก (2.7) มีนโยบายสนับสนุนการซื้อขายสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามหลักการค้าอย่างเป็นธรรม (2.9) เคารพต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศ โดยดำเนินนโยบายการจ้างงานที่เสมอภาคสำหรับผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย (2.8) ให้ความเคารพต่อกฎหมายแรงงานเด็กและแรงงานต่างด้าว แต่มีการจ้างน้อยมาก สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (2.5) จ้างแรงงานในท้องถิ่นตามความสามารถ เช่น ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น

(3) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมในชุมชน** พบว่า องค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานในระดับปานกลาง สูง และสูงมาก ตามลำดับ ได้แก่ การดำเนินการในระดับปานกลาง เช่น (3.1) องค์กรมีความรู้ที่ถูกต้องและลึกซึ้งเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นทุกมิติ (3.6) มีการนำองค์ประกอบด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานด้วยความเคารพต่อสิทธิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (3.7) มีการสร้างความตระหนักรู้ระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน เพื่อให้รักและหวงแหนวัฒนธรรม ส่วนการดำเนินการในระดับสูง เช่น (3.2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมายคุ้มครองแหล่งวัฒนธรรมและโบราณสถานอย่างเคร่งครัด (3.3) มีการนำเสนอวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจและมีการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ โดยได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ส่วนการดำเนินการในระดับสูงมาก เช่น (3.4) ไม่สนับสนุนการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุและสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สำหรับเรื่องที่ไม่มีการดำเนินการคือ (3.5) สนับสนุน ช่วยเหลือ คุ้มครอง และอนุรักษ์แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(4) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน** พบว่า ผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณอุทยานดอยอินทนนท์มีการดำเนินการระดับปานกลางและสูง ได้แก่ การดำเนินการระดับปานกลาง เช่น (4.2) ควบคุมและลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.3) มีการกำหนดมาตรการที่ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน (4.4) ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์ เช่น ไม่จับ ไม่ขัง ไม่บริโภค ไม่จัดแสดง ไม่ซื้อขาย และไม่แลกเปลี่ยนสัตว์ป่า (4.6) มีการสนับสนุนการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมบ้าง แต่ไม่เน้นเยาวชน เช่น โครงการ CSR (4.8) เลือกซัพพลายเออร์ที่มีกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แต่องค์กรมีการดำเนินการบางเรื่องในระดับสูง เช่น (4.1) มีนโยบายจัดซื้อ จัดจ้าง ที่เน้นใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล้องกระดาษ (4.5) ริเริ่มโครงการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ และ (4.7) ให้คำแนะนำและวินัยที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

1.2.1.2 อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ด้านการจัดการองค์กรด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานเขาใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม TEATA จึงไม่มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของสมาคม TEATA และมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานในระดับสูง ปานกลาง สูงมาก และระดับต่ำตามลำดับ ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กรระดับสูง เช่น (1.1) การดำเนินการตามระบบการจัดการด้านความยั่งยืนในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ความปลอดภัย (1.13) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวตามพันธะผูกพันอย่างต่อเนื่อง (1.14) รู้ระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน แต่ไม่ได้ลึกซึ้งมาก (1.16) มีการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวผ่านมัลติมีเดียเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเจ้าของบ้าน (1.17) ไม่มีการจ้างนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ

จรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจนำเที่ยว มีเพียงติดใบอนุญาตไว้หรือเขียนบอกไว้ในใบเสร็จรับเงิน (1.18) มีการกำหนดและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว เช่น กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มละ 8 คน (1.19) มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงานในป่าชุมชน

สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (1.7) องค์กรมีการจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย (1.8) องค์กรให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและเป็นจริง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ และไม่สัญญาหรือให้สิ่งตอบแทนแก่นักท่องเที่ยวเกินกว่าที่กระทำได้ (1.9) องค์กรใช้มาตรการที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสนับสนุนให้ได้รับการอบรมเพื่อให้ปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน และ (1.20) มีการสร้างวินัยของการตรงต่อเวลา

สำหรับการดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร**ระดับปานกลาง** เช่น (1.3) มีระบบวัดความพึงพอใจและความรักดีของนักท่องเที่ยว เช่น สอบถามนักท่องเที่ยวแบบปากเปล่า ดูตามสื่อสังคมออนไลน์ (1.4) องค์กรมีกระบวนการส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการผลักดันองค์กรสู่ความยั่งยืนที่ต้องการทำ เช่น พนักงานเสนอความเห็นได้ (1.6) พนักงานองค์กรมีความสามารถในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับประเภทของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และสถานการณ์การท่องเที่ยว (1.10) ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและพนักงาน เช่น มีประกันภัย แต่ไม่มีการอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น (1.12) เลือกใช้พันธมิตรในห่วงโซ่อุปทานภายในท้องถิ่นที่ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณเท่าที่ทำได้ (1.15) มีนโยบายการประกอบธุรกิจด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับการดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร **ระดับต่ำมาก** เช่น (1.11) เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์และวัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ**ไม่มีการดำเนินการ** เช่น (1.5) ยังไม่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามกรอบแนวคิดของความยั่งยืน แต่มีการสอนแบบไม่เป็นทางการ หรือพนักงานเรียนรู้จากการออกนำเที่ยว

(2) ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูงปานกลาง และต่ำมาก ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (2.4) สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาและกำหนดจรรยาบรรณ และข้อปฏิบัติต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว (2.5) จ้างแรงงานในท้องถิ่นตามความสามารถทุกหน้าที่ที่เหมาะสม (2.8) ให้ความเคารพต่อกฎหมายแรงงานเด็กและแรงงานต่างด้าว (2.9) เคารพต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศ โดยดำเนินนโยบายการจ้างงานที่เสมอภาคสำหรับผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย ส่วนการดำเนินการใน **ระดับปานกลาง** เช่น (2.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (2.6) องค์กรซื้อ บริโภค และช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อร่วมขยายตลาดให้ยั่งยืน เช่น พืชผัก ของที่ระลึก เช่น ตุ๊กตาฟางข้าวโพด สำหรับการดำเนินการใน**ระดับต่ำมาก** เช่น (2.1) มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่มากนัก (2.3) มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ชุมชนในการเปลี่ยนวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย นิยมจัดงาน Cowboy (2.10) ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคที่ไม่ก่อปัญหาและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น การใช้น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (2.7) มีนโยบายสนับสนุนการซื้อขายสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามหลักการค้าอย่างเป็นธรรม

(3) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมในชุมชน** พบว่า ผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ไม่มีการดำเนินการด้านนี้เลยเนื่องจากมีความเห็นว่าเขาใหญ่ไม่มีมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเพราะชาวบ้านที่อยู่อพยพมาจากถิ่นอื่น แต่ไม่ใช่ชาวบ้านดั้งเดิม

(4) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน** พบว่า ผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณอุทยานเขาใหญ่มีการดำเนินการระดับปานกลางและสูงมาก ได้แก่ การดำเนินการระดับปานกลาง เช่น (4.2) ควบคุมและลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.3) มีการกำหนดมาตรการที่ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน (4.7) ให้คำแนะนำและวินัยที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และ (4.8) เลือกใช้พลาสมาเอร์ที่มีกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าแต่องค์กรมีการดำเนินการบางเรื่องในระดับสูง เช่น (4.1) มีนโยบายจัดซื้อ จัดจ้าง ที่เน้นใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และในระดับสูงมาก เช่น (4.4) ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์ เช่น ไม่จับ ไม่ขัง ไม่บริโภค ไม่จัดแสดง ไม่ซื้อขาย และไม่แลกเปลี่ยนสัตว์ป่า (4.5) ริเริ่มโครงการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.6) มีการสนับสนุนการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเยาวชน เช่น โครงการชวนเยาวชนเก็บขยะ ปลูกต้นไม้

1.2.1.3 อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ด้านการจัดการองค์กรด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสกไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม TEATA จึงไม่มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของสมาคม TEATA และมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานในระดับสูง ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กรระดับสูง เช่น (1.3) มีระบบวัดความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยว (1.4) องค์กรมีกระบวนการส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการผลักดันองค์กรสู่ความยั่งยืนที่ต้องการทำ (1.5) มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามกรอบแนวคิดของความยั่งยืน มีการอบรมพนักงานให้เข้าใจแนวคิด (1.6) พนักงานองค์กรมีความสามารถในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับประเภทของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และสถานการณ์การท่องเที่ยว (1.8) องค์กรให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและเป็นจริง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ และไม่สัญญาหรือให้สิ่งตอบแทนแก่นักท่องเที่ยวเกินกว่าที่กระทำได้ (1.9) องค์กรใช้มัลติเทคโนโลยีที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสนับสนุนให้ได้รับการอบรม (1.11) เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์และวัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (1.12) เลือกใช้พันธมิตรในห่วงโซ่อุปทานภายในท้องถิ่นที่ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณ (1.13) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวตามพันธะผูกพันอย่างต่อเนื่อง (1.14) รู้ระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน (1.15) มีนโยบายการประกอบธุรกิจด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เช่น การตลาดสื่อสังคมออนไลน์ ลดผู้ค้าคนกลาง (1.16) มีการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวผ่านมัลติเทคโนโลยีเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเจ้าของบ้าน (1.17) มีการ

แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ได้รับการอบรมเจ้าบ้านที่ดี (1.18) มีการกำหนดและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว (1.19) มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงาน และ (1.20) มีการสร้างวินัยของการตรงต่อเวลา

สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (1.7) องค์กรมีการจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย (1.10) ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและพนักงาน และสำหรับการดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร**ระดับปานกลาง** เช่น (1.1) การดำเนินการตามระบบการจัดการด้านความยั่งยืนในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ความปลอดภัย

(2) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานเขาสูงมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน **ระดับสูง** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (2.1) มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (2.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม เช่น ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น พายเรือ (2.4) สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาและกำหนดจรรยาบรรณ และข้อปฏิบัติต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว (2.5) จ้างแรงงานในท้องถิ่นตามความสามารถ เช่น ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น (2.6) องค์กรซื้อ บริโภค และช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อร่วมขยายตลาดให้ยั่งยืน เช่น ร้านอาหาร ของที่ระลึก และไม่ใช้โฟมกับนักท่องเที่ยว ใช้ใบตองห่ออาหาร (2.7) มีนโยบายสนับสนุนการซื้อขายสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามหลักการค้าอย่างเป็นธรรม (2.8) ให้ความสำคัญเคารพต่อกฎหมายแรงงานเด็กและแรงงานต่างด้าว เช่น แรงงานชาวพม่า (2.9) เคารพต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศ โดยดำเนินนโยบายการจ้างงานที่เสมอภาคสำหรับผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย แต่มีการจ้างน้อย (2.10) ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคที่ไม่ก่อปัญหาและส่งผลทางลบต่อการใช้ชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น การใช้น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน สำหรับการดำเนินการใน **ระดับต่ำมาก** เช่น (2.3) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ชุมชน เช่น การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการแสดงทางวัฒนธรรม เนื่องจากบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสูงไม่มีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ชัดเจนนัก

(3) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมในชุมชน** พบว่า องค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูง และปานกลาง ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (3.1) องค์กรมีความรู้ที่ถูกต้องและลึกซึ้งเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นทุกมิติ (3.2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมายคุ้มครองแหล่งวัฒนธรรมและโบราณสถานอย่างเคร่งครัด (3.3) มีการนำเสนอวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจและมีการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ (3.5) สนับสนุน ช่วยเหลือ คุ้มครอง และอนุรักษ์แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (3.7) มีการสร้างความตระหนักระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน เพื่อให้รักและหวงแหนวัฒนธรรม ส่วนการดำเนินการใน**ระดับปานกลาง** เช่น (3.6) มีการนำองค์ประกอบด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานด้วยความเคารพต่อสิทธิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (3.4) ไม่สนับสนุนการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุและสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

(4) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน** พบว่า ผู้ประกอบกิจการนำเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณอุทยานเขาสมมีการดำเนินการทุกเรื่อง **ระดับสูง** ได้แก่ การดำเนินการ **ระดับสูง** เช่น (4.1) มีนโยบายจัดซื้อ จัดจ้าง ที่เน้นใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องกระดาษ (4.2) ควบคุมและลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.3) มีการกำหนดมาตรการที่ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน เช่น ที่พักแรม (4.4) ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์ เช่น ไม่จับ ไม่ขัง ไม่บริโภค ไม่จัดแสดง ไม่ซื้อขาย และไม่แลกเปลี่ยนสัตว์ป่า (4.5) ริเริ่มโครงการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.6) มีการสนับสนุนการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม (4.7) ให้คำแนะนำและวินัยที่เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม (4.8) เลือกซัพพลายเออร์ที่มีกระบวนการด้านสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

1.2.1.4 อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบกิจการนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ด้านการจัดการองค์รด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ** พบว่า ผู้กิจการนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม TEATA จึงไม่มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของสมาคม TEATA และมีความเห็นว่าการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน **ระดับสูงมาก และสูง ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร **ระดับสูงมาก** เช่น (1.1) การดำเนินการตามระบบการจัดการด้านความยั่งยืนในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ความปลอดภัย (1.4) องค์กรมีกระบวนการส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการผลักดันองค์กรสู่ความยั่งยืนที่ต้องการทำ เช่น การประชุมพนักงานทุกสัปดาห์ (1.6) พนักงานองค์กรมีความสามารถในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับประเภทของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และสถานการณ์การท่องเที่ยว (1.7) องค์กรมีการจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย (1.9) องค์กรใช้มีคฤเทศก์ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสนับสนุนให้ได้รับการอบรม (1.10) ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและพนักงาน (1.8) องค์กรให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและเป็นจริง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ และไม่สัญญาหรือให้สิ่งตอบแทนแก่นักท่องเที่ยวเกินกว่าที่กระทำได้ (1.12) เลือกใช้พันธมิตรในห่วงโซ่อุปทานภายในท้องถิ่นที่ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณ (1.13) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวตามพันธกิจอย่างต่อเนื่อง (1.17) มีการจ้างนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจนำเที่ยว (1.19) มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงาน และ (1.20) มีการสร้างวินัยของการตรงต่อเวลา

สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (1.3) มีระบบวัดความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยว (1.5) มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามกรอบแนวคิดของความยั่งยืน มีการอบรมพนักงานให้เข้าใจแนวคิด (1.11) เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์และวัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (1.14) ระบุเป้าหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน (1.15) มีนโยบายการประกอบธุรกิจด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เช่น การตลาดสื่อสังคมออนไลน์ ลดผู้ค้าคนกลาง (1.16) มีการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวผ่านมัลติมีเดียเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเจ้าของบ้าน (1.18) มีการกำหนดและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว แต่ไม่ได้ใช้

(2) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานหมู่เกาะสุรินทร์มีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูงมาก และสูง ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (2.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (2.4) สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาและกำหนดจรรยาบรรณ และข้อปฏิบัติต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว (2.7) มีนโยบายสนับสนุนการซื้อขายสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามหลักการค้าอย่างเป็นธรรม (2.8) ให้ความเคารพต่อกฎหมายแรงงานเด็กและแรงงานต่างด้าว (2.9) เคารพต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศ โดยดำเนินนโยบายการจ้างงานที่เสมอภาคสำหรับผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวมอแกน (2.10) ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคที่ไม่ก่อปัญหาและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น การใช้น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (2.1) มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (2.3) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ชุมชน เช่น เคยมีการแสดงทางวัฒนธรรมของชาวมอแกนในช่วงปีใหม่ (2.5) จ้างแรงงานในท้องถิ่นตามความสามารถ เช่น คนขับเรือ ลูกเรือ (2.6) องค์กรซื้อ บริโภค และช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อร่วมขยายตลาดให้ยั่งยืน เช่น ร้านอาหาร ของที่ระลึก และไม่ใช่กล่องโฟมกับนักท่องเที่ยว ใช้กล่องชานอ้อย

(3) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมในชุมชน** พบว่า องค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูงมาก และปานกลาง ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (3.2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมายคุ้มครองแหล่งวัฒนธรรมและโบราณสถานอย่างเคร่งครัด (3.4) ไม่สนับสนุนการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุและสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ (3.5) สนับสนุนช่วยเหลือ คุ้มครอง และอนุรักษ์แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (3.7) มีการสร้างความตระหนักรู้ระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนเพื่อให้รักและหวงแหนวัฒนธรรม เช่น โครงการนักเรียนเก็บขยะตามเกาะต่างๆ ส่วนการดำเนินการใน**ระดับปานกลาง** เช่น (3.3) มีการนำเสนอวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจและมีการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ (3.6) มีการนำองค์ประกอบด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานด้วยความเคารพต่อสิทธิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนการดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (3.1) องค์กรมีความรู้ที่ถูกต้องและลึกซึ้งเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นทุกมิติ

(4) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน** พบว่า ผู้ประกอบกิจการนำเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณอุทยานหมู่เกาะสุรินทร์มีการดำเนินการ **ระดับสูงและสูงมาก ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการ **ระดับสูง** เช่น (4.1) มีนโยบายจัดซื้อ จัดจ้าง ที่เน้นใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล่องชานอ้อย กล่องรักโลก (4.3) มีการกำหนดมาตรการที่ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน เช่น ที่พักแรมใช้ Solar cell (4.5) ริเริ่มโครงการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.7) ให้คำแนะนำและวินัยเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มีระบบกำจัดขยะ น้ำเสีย (4.8) เลือกซัพพลายเออร์ที่มีกระบวนการด้านสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

สำหรับการดำเนินการ **ระดับสูงมาก** เช่น (4.2) ควบคุมและลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.4) ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์ เช่น ไม่จับ ไม่ขัง ไม่บริโภค ไม่จัดแสดง ไม่ซื้อขาย และไม่แลกเปลี่ยนสัตว์ป่า (4.6) มีการสนับสนุนการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม

1.2.1.5 อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบกิจการนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ด้านการจัดการองค์กรด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ** พบว่า ผู้กิจการนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานหนึ่งแห่งได้เป็นสมาชิกสมาคม TEATA และมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน **ระดับสูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร **ระดับสูงมาก** เช่น (1.4) องค์กรมีกระบวนการส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการผลักดันองค์กรสู่ความยั่งยืนที่ต้องการทำ เช่น เน้นด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง พนักงานช่วยกันผลักดันและแสดงความคิดเห็น (1.8) องค์กรให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและเป็นจริง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ และไม่สัญญาหรือให้สิ่งตอบแทนแก่นักท่องเที่ยวเกินกว่าที่กระทำได้ เช่น แห่ลงดูนก องค์กรไม่สัญญาว่าจะพบทุกครั้งทีไป (1.9) องค์กรใช้มัคคุเทศก์ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสนับสนุนให้ได้รับการอบรม (1.10) ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและพนักงาน (1.14) รู้ระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน มีการประกันภัยนักท่องเที่ยว (1.16) มีการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวผ่านมัคคุเทศก์เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเจ้าของบ้าน (1.17) มีการแจ้งนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตามระเบียบ (1.18) มีการกำหนดและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว โดยแบ่งกลุ่มเป็นช่วงเวลา (1.19) มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงาน และ (1.20) มีการสร้างวินัยของการตรงต่อเวลา

สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (1.1) การดำเนินการตามระบบการจัดการด้านความยั่งยืนในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ความปลอดภัย (1.5) มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามกรอบแนวคิดของความยั่งยืน มีการอบรมพนักงานให้เข้าใจแนวคิด (1.6) พนักงานองค์กรมีความสามารถในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับประเภทของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และสถานการณ์การท่องเที่ยว (1.7) องค์กรมีการจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่บางแห่งจดทะเบียนเป็นรีสอร์ท ร้านอาหาร (1.12) เลือกใช้พันธมิตรในห่วงโซ่อุปทานภายในท้องถิ่นที่ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณ (1.13) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวตามพันธะผูกพันอย่างต่อเนื่อง (1.15) มีนโยบายการประกอบธุรกิจด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ แต่ลูกค้ามาเองเพราะองค์กรไปทำงานให้เป็นที่รู้จัก สำหรับการดำเนินการใน**ระดับปานกลาง** เช่น (1.2) มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของสมาคม TEATA (1.3) มีระบบวัดความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยวที่ดำเนินการเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ และมีการดำเนินการ**ระดับต่ำ** เช่น (1.11) เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์และวัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้ปูนปั้นเลียนแบบ

(2) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูงมาก สูง และปานกลางตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (2.1) มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (2.5) จ้างแรงงานในท้องถิ่นตามความสามารถ เช่น คนขับรถจ้าง (2.8) ให้ความเคารพต่อกฎหมายแรงงานเด็กและแรงงานต่างด้าว (2.9) เคารพต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศ โดยดำเนินนโยบายการจ้างงานที่เสมอภาคสำหรับผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย (2.10) ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคที่ไม่ก่อปัญหาและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น การใช้น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน

สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (2.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (2.4) สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาและกำหนดจรรยาบรรณ และข้อปฏิบัติต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว มีการกำหนดระเบียบแต่ไม่สามารถบังคับใช้ได้เต็มที่ เช่น การห้ามนักท่องเที่ยวดื่มสุรา (2.7) มีนโยบายสนับสนุนการซื้อขายสินค้าและบริการในท้องถิ่นตามหลักการค้าอย่างเป็นธรรม

สำหรับการดำเนินงาน**ระดับปานกลาง** เช่น (2.3) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ชุมชนด้านวัฒนธรรมมีน้อย มีแต่ภาพศิลปะ (2.6) องค์กรซื้อ บริโภค และช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อร่วมขยายตลาดให้ยั่งยืน เช่น ร้านอาหาร แต่ในความเป็นจริง ไม่มีร้านที่ขายมากนัก หายาก

(3) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมในชุมชน** พบว่า องค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูงมาก ปานกลาง และไม่มี ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (3.1) องค์กรมีความรู้ที่ถูกต้องและลึกซึ้งเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นทุกมิติ (3.4) ไม่สนับสนุนการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุและสิ่งที่มีคุณค่า

ทางประวัติศาสตร์ (3.5) สนับสนุน ช่วยเหลือ ค้ำครอง และอนุรักษ์แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (3.7) มีการสร้างความตระหนักรู้ระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน เพื่อให้รักและหวงแหนวัฒนธรรม ส่วนการดำเนินการใน**ระดับปานกลาง** เช่น (3.3) มีการนำเสนอวัฒนธรรม ที่สร้างความประทับใจและมีการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ เช่น ประมงพื้นบ้านตกปลา สำหรับการ ดำเนินการที่**ไม่มี** เนื่องจากพื้นที่ไม่มีวัฒนธรรมมากนัก เช่น (3.2) ไม่มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมาย ค้ำครองแหล่งวัฒนธรรมและโบราณสถานอย่างเคร่งครัด เนื่องจากไม่มีแหล่งโบราณสถาน (3.6) ไม่มีการ นำองค์ประกอบด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน ด้วยความเคารพต่อสิทธิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากไม่มีมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่า ผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้ามีการดำเนินการ**ระดับสูงมาก และสูง ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการ **ระดับสูงมาก** เช่น (4.1) มีนโยบายจัดซื้อ จัดจ้าง ที่เน้นใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล่อง ขานอ้อย (4.2) ควบคุมและลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ เช่น ไม่ใช้กล่องโฟมเลย (4.3) มีการกำหนดมาตรการที่ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน เช่น ที่พักแรม ใช้ Solar cell (4.4) ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และ ภูมิทัศน์ เช่น ไม่จับ ไม่ขัง ไม่บริโภค ไม่จัดแสดง ไม่ซื้อขาย และไม่แลกเปลี่ยนสัตว์ป่า (4.4) ไม่สนับสนุน กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์ เช่น ไม่จับ ไม่ขัง ไม่บริโภค ไม่จัดแสดง ไม่ซื้อขาย และไม่แลกเปลี่ยนสัตว์ป่า (4.5) ริเริ่มโครงการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การใช้ ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ (4.6) มีการสนับสนุนการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเยาวชน เช่น เก็บขยะในแม่น้ำเพชร (4.7) ให้คำแนะนำและวินัยเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม สำหรับการดำเนินการ **ระดับสูง** เช่น (4.8) เลือกรับพัสดุอาหารที่มีกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

1.2.1.6 อุทยานแห่งชาติภูบูนี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สรุปผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติ ภูบูนีใน 4 ด้าน ได้แก่

(1) **ด้านการจัดการองค์การด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณอุทยานภูบูนีไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม TEATA จึงไม่มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณของสมาคม TEATA และมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูง สูงมาก ปานกลาง และ ระดับต่ำ ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร**ระดับสูง** เช่น (1.1) การดำเนินการตาม ระบบการจัดการด้านความยั่งยืนในระยะยาว โดยให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ความปลอดภัย (1.3) มีระบบวัดความพึงพอใจและความภักดีของนักท่องเที่ยว เช่น เคยให้นักท่องเที่ยว กรอกแบบสอบถาม แต่ปัจจุบันวัดจากเว็บไซต์ Trip Advisor และมีการส่ง email สอบถามนักท่องเที่ยว (1.10) ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและพนักงาน (1.13) มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และ บริการท่องเที่ยวตามข้อตกลง และบริษัทตัวแทนนำเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางมาตรวจสอบทุกปี

(1.15) มีนโยบายการประกอบธุรกิจด้วยกลยุทธ์ทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เช่น การทำแผ่นพับ แผนที่ แต่ปัจจุบันเน้นการตลาดดิจิทัล facebook หรือ email (1.16) มีการให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวผ่านมัลติมีเดียเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนเจ้าของบ้าน และ (1.18) มีการกำหนดและควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว (1.19) มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงาน แต่เป็นลักษณะการสื่อสารส่วนตัว

สำหรับการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (1.6) พนักงานองค์กรมีความสามารถในการดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับประเภทของนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และสถานการณ์การท่องเที่ยว (1.7) องค์กรมีการจดทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวที่ถูกต้องตามกฎหมาย (1.8) องค์กรให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวอย่างถูกต้องและเป็นจริง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ (1.12) เลือกใช้พันธมิตรในห่วงโซ่อุปทานภายในท้องถิ่นที่ปฏิบัติตามกฎหมายและจรรยาบรรณ (1.14) ระบุระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน (1.20) มีการสร้างวินัยของการตรงต่อเวลา

สำหรับการดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร**ระดับปานกลาง** เช่น (1.9) องค์กรใช้มัลติมีเดียที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังไม่มีการอบรมเพื่อให้ทำงานอย่างมีมาตรฐาน มีเพียงการตามทัวร์เพื่อให้เรียนรู้เอง (1.11) เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์และวัสดุอุปกรณ์บางอย่างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ยังต้องใช้ขวดน้ำพลาสติกแก่นักท่องเที่ยว แต่ให้นำออกมาจากอุทยานฯ (1.17) ไม่มีการแจ้งนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจรรยาบรรณของการประกอบธุรกิจนำเที่ยว มีเพียงติดประกาศไว้

สำหรับการดำเนินการตามมาตรฐานขององค์กร**ระดับต่ำ** เช่น (1.4) องค์กรมีกระบวนการส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการผลักดันองค์กรสู่ความยั่งยืนที่ต้องการทำ แต่ไม่มีกิจกรรมที่ชัดเจน มัลติมีเดียมีการรวมกลุ่มกันแบบไม่เป็นทางการ (1.5) ยังไม่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามกรอบแนวคิดของความยั่งยืน

(2) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน** พบว่า ผู้กิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานกุยบุรีมีความเห็นว่าองค์กรมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานใน**ระดับสูงสูงมาก และปานกลาง ตามลำดับ** ได้แก่ การดำเนินการใน**ระดับสูง** เช่น (2.2) เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม (2.4) สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาและกำหนดจรรยาบรรณ และข้อปฏิบัติต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว (2.5) จ้างแรงงานในท้องถิ่นตามความสามารถ เช่น ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ส่วนการดำเนินการใน**ระดับสูงมาก** เช่น (2.6) องค์กรซื้อ บริโภค และช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อร่วมขยายตลาดให้ยั่งยืน เช่น ร้านอาหารของที่ระลึก (2.8) ให้ความเคารพต่อกฎหมายแรงงานเด็กและแรงงานต่างด้าว และ (2.9) เคารพต่อกฎหมายคุ้มครองแรงงานระหว่างประเทศ โดยดำเนินนโยบายการจ้างงานที่เสมอภาคสำหรับผู้หญิงและชนกลุ่มน้อย ส่วนการดำเนินการใน**ระดับปานกลาง** เช่น (2.1) มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (2.10) ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคที่ไม่ก่อปัญหาและส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น การใช้น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน

(3) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมในชุมชน** พบว่า องค์การมีการดำเนินการด้านนี้ส่วนใหญ่ตามมาตรฐานในระดับสูงมากและปานกลาง ได้แก่ การดำเนินการในระดับสูงมาก เช่น (3.2) การปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมายคุ้มครองแหล่งวัฒนธรรมและโบราณสถานอย่างเคร่งครัด (3.4) ไม่สนับสนุนการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจัดแสดงโบราณวัตถุและสิ่งที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ (3.5) สนับสนุนช่วยเหลือ คุ้มครอง และอนุรักษ์แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (3.6) มีการนำองค์ประกอบด้านศิลป สถาปัตยกรรม หรือมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานด้วยความเคารพต่อสิทธิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนการดำเนินการในระดับปานกลาง เช่น (3.1) องค์การมีความรู้ที่ถูกต้องและลึกซึ้งเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นทุกมิติ (3.3) มีการนำเสนอวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจและมีการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ เช่น วิถีชาวบ้าน (3.7) มีการสร้างความตระหนักรู้ระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน เพื่อให้รักและหวงแหนวัฒนธรรมผ่านมรดกเทศก์

(4) **ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน** พบว่า ผู้ประกอบกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในบริเวณอุทยานกุยบุรีไม่มีการดำเนินการหลายข้อ เช่น (4.3) ไม่มีการกำหนดมาตรการที่ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน (4.5) ยังไม่ได้ริเริ่มโครงการเพื่อรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การคัดแยกขยะ และการเก็บขยะจากแหล่งธรรมชาติ (4.6) ยังไม่ได้สนับสนุนการตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเยาวชน (4.7) ไม่ได้ให้คำแนะนำและวินัยเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ต้ององค์การมีการดำเนินการบางเรื่องในระดับปานกลาง เช่น (4.1) มีนโยบายจัดซื้อ จัดจ้าง ที่เน้นใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น กล้องกระดาษ (4.2) ควบคุมและลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ไม่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ สำหรับการดำเนินการด้านนี้ในระดับสูงมาก เช่น (4.4) ไม่สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์ เช่น ไม่จับ ไม่ขัง ไม่บริโภค ไม่จัดแสดง ไม่ซื้อขาย และไม่แลกเปลี่ยนสัตว์ป่า (4.8) เลือกซื้อพลังงานไฟฟ้าที่มีกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

1.2.2 ผลจากการประเมินแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นอุทยานแห่งชาติ 6 แห่งในประเทศไทย จำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.8 ตารางสรุปผลค่าเฉลี่ยการประเมินมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำ
ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติ	1. การจัดการ องค์กรด้าน ความยั่งยืน	2. การสร้าง ผลประโยชน์ สูงสุดทาง สังคมและ เศรษฐกิจ ชุมชน	3. การสร้าง ผลประโยชน์ สูงสุดแก่ มรดก ทางวัฒนธรรม ท้องถิ่นใน ชุมชน	4. การสร้าง ผลประโยชน์ สูงสุดแก่ สิ่งแวดล้อมใน ชุมชน	ค่าเฉลี่ย รวม	ระดับ* มาตรฐาน
ดอยอินทนนท์	3.45	3.30	3.14	3.37	3.40	สูง
เขาใหญ่	3.35	3.20	0.00	3.87	2.89	ปานกลาง
เขาสก	3.85	3.80	3.71	4.00	3.84	สูง
หมู่เกาะสุรินทร์	4.40	4.60	4.29	4.38	4.42	สูงมาก
แก่งกระจาน	4.15	4.30	3.28	4.88	4.22	สูงมาก
กุยบุรี	3.70	3.90	3.85	2.00	3.49	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.76	3.85	3.04	3.75	3.72	สูง

จากผลการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ
สรุปข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยาน
แห่งชาติ 6 แห่ง พบว่า ผลการรวมคะแนนเฉลี่ยทุกด้านของผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยาน
แห่งชาติพบว่า ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประเมินตนเองในภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) กุยบุรี
(ค่าเฉลี่ย 3.47) และเขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) ประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ และอุทยานฯ
แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และหมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.42) อยู่ในระดับสูงมาก

2. ผลการคำนวณค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านของการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยว
เชิงนิเวศในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า เท่ากับ 3.72 หรืออยู่ระดับสูง ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศ
ในอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ เขาใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.89) ดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) และกุยบุรี (ค่าเฉลี่ย
3.47) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศ
ในอุทยานแห่งชาติอีก 3 แห่งคือ เขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และหมู่เกาะสุรินทร์
(ค่าเฉลี่ย 4.53) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

3. เมื่อพิจารณาองค์ประกอบเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการจัดการองค์กรด้านความยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย
รวมรายด้าน เท่ากับ 3.76 ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแห่งชาติ 3 แห่ง คือ เขาใหญ่
(ค่าเฉลี่ย 3.35) ดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.45) และกุยบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.70) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐาน

ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติอีก 3 แห่งคือ แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.15) หมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.05) และเขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.85) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

4. สำหรับด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.85 ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแห่งชาติ 3 แห่ง คือ เขาใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 3.20) ดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.30) และเขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.80) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติอีก 3 แห่งคือ หมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.60) แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.30) และกุยบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.90) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

5. สำหรับด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน มีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.04 ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแห่งชาติเขาใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 0.00) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติอีก 5 แห่งคือ หมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.29) กุยบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.85) เขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.71) แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 3.28) และดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.14) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

6. สำหรับด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน เท่ากับ 3.75 ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแห่งชาติ 2 แห่ง คือ ดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.37) และกุยบุรี (ค่าเฉลี่ย 2.00) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติอีก 4 แห่งคือ แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.88) หมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.38) เขาสก (ค่าเฉลี่ย 4.00) และเขาใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 3.87) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

1.2.3 ผลการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นสมาชิกสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA)

ผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำสมาชิกสมาคมโดยคณะกรรมการสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA) โดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ของคณะกรรมการสมาคม TEATA ประจำปี 2558 จำนวน 6 คน จากคณะกรรมการทั้งสิ้น 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 42.86 และผลการประเมินตนเองมาตรฐานสมาชิกสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA) ประจำปี 2558 จำนวน 31 บริษัท จากสมาชิกสมาคมทั้งสิ้น 63 บริษัท หรือคิดเป็นร้อยละ 49.21 สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 2.9 ตารางสรุปค่าเฉลี่ยผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำ
โดยคณะกรรมการสมาคม TEATA และสมาชิกสมาคมประเมินตนเอง

องค์ประกอบ	กรรมการ	ระดับ	สมาชิก	ระดับ*
1. การจัดการองค์กรด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ	4.35	สูงมาก	4.21	สูงมาก
2. การสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน	4.50	สูงมาก	4.18	สูงมาก
3. การสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่مرتกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน	4.43	สูงมาก	4.18	สูงมาก
4. การสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.12	สูง	4.23	สูงมาก
รวม	4.35	สูงมาก	4.20	สูงมาก

*ตัวชี้วัดการประเมิน: ค่าเฉลี่ย 0.0-0.83 = ไม่มี 0.84-1.67 = ต่ำมาก 1.68-2.50 = ต่ำ
2.51-3.33 = ปานกลาง 3.34-4.16 = สูง 4.17-5.00 = สูงมาก

สรุปผลการเปรียบเทียบระดับการประเมินมาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำโดยคณะกรรมการสมาคม TEATA และสมาชิกสมาคมประเมินตนเอง พบว่า ในภาพรวม คณะกรรมการสมาคม (ค่าเฉลี่ย 4.35) และสมาชิกสมาคม TEATA (ค่าเฉลี่ย 4.20) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศมีมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืนในระดับสูงมาก

1. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสมาคม (ค่าเฉลี่ย 4.35) และสมาชิกสมาคม TEATA (ค่าเฉลี่ย 4.21) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกฯ มีมาตรฐานการดำเนินงานด้านการจัดการองค์กรด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับสูงมาก

2. สำหรับด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน พบว่า คณะกรรมการสมาคม (ค่าเฉลี่ย 4.50) และสมาชิกสมาคม TEATA (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกฯ มีมาตรฐานการดำเนินงานด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชนอยู่ในระดับสูงมาก

3. สำหรับด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่مرتกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน พบว่า คณะกรรมการสมาคม (ค่าเฉลี่ย 4.43) และสมาชิกสมาคม TEATA (ค่าเฉลี่ย 4.18) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกฯ มีมาตรฐานการดำเนินงานด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่مرتกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนอยู่ในระดับสูงมาก

4. สำหรับด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน พบว่า คณะกรรมการสมาคม และสมาชิกสมาคม TEATA มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน กรรมการประเมินสมาชิกในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.12) ในขณะที่สมาชิกฯ ประเมินตนเองในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20)

2. ผลการวิเคราะห์ศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์สถิตินักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
- 2) ลักษณะและพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 3) ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 5) ผลการวิเคราะห์จุดเด่นของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

2.1 การวิเคราะห์สถิตินักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

จากการวิเคราะห์จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติย้อนหลัง 5 ปี พบว่าภาพรวมจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละปีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติในอีก 5 ปีข้างหน้าพบว่าการเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ที่นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มลดลงในปี พ.ศ.2560 และจะกลับมาเพิ่มขึ้นในอีก 4 ปีที่เหลือ ขณะที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีเป็นอุทยานฯ เพียงแห่งเดียวที่จะมีนักท่องเที่ยวลดลงทุกปี แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พบว่าในอีก 5 ปีข้างหน้าสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยในทุกอุทยานแห่งชาติมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 45 สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปีในทุกอุทยานแห่งชาติ และเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พบว่าในอีก 5 ปีข้างหน้า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 58

2.2 ลักษณะและพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทย

ลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย

จากการศึกษาภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทยในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี และระหว่าง 21-30 ปี ตามลำดับ ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานะโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท นักเรียน/นักศึกษา และข้าราชการตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 25,587 บาท

ตารางที่ 2.10 ภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่ออุทยานฯ	ลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย											
	เพศ (%)		อายุ (%)		การศึกษา (%)		สถานภาพ (%)		อาชีพ (%)		รายได้ (%)	
อช.ดอยอินทนนท์	หญิง	65.42	21-30 ปี	32.71	ป.ตรี	59.81	โสด	70.09	พนักงานบริษัท	36.45	15,001-25,000 บาท	33.64
อช.เขาใหญ่	หญิง	56.22	21-30 ปี	34.14	ป.ตรี	62.25	โสด	66.67	นักเรียน/นักศึกษา	41.77	ต่ำกว่า 15,000 บาท	44.18
อช.แก่งกระจาน	หญิง	53.13	41-50 ปี	31.25	ป.ตรี	65.63	โสด	50.00	ข้าราชการ	28.13	ต่ำกว่า 15,000 บาท	68.75

รายชื่อ อุทยานฯ	ลักษณะนักท่องเที่ยวชาวไทย											
	เพศ (%)		อายุ (%)		การศึกษา (%)		สถานภาพ (%)		อาชีพ (%)		รายได้ (%)	
อช.กุยบุรี	หญิง	52.38	41-50 ปี	26.19	ป.ตรี	59.52	โสด	57.14	นักเรียน/ นักศึกษา	21.43	ต่ำกว่า 15,000 บาท	30.95
อช.เขาสก	หญิง	68.75	21-30 ปี	37.50	ป.ตรี	46.88	โสด	56.26	พนักงาน บริษัท	28.13	15,001- 25,000 บาท	40.63
อช.มก. สุรินทร์	หญิง	55.00	31-40 ปี	42.50	ป.ตรี	60	โสด	57.50	พนักงาน บริษัท	52.50	15,001- 25,000 บาท	27.50

จากการศึกษาภาพรวมพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่ใช้เวลาท่องเที่ยวระหว่าง 3-4 วัน นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อศึกษาระบบนิเวศ ตั้งแคมป์ เดินป่า ส่องสัตว์ และดำน้ำดูปะการัง โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการเที่ยวอุทยานฯ เฉลี่ย 2,776 บาท สำหรับการเลือกสถานที่พักในระหว่างการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่พักที่รีสอร์ท แต่มีบางส่วนไม่ค้างคืน สำหรับรูปแบบการเดินทางพบว่าส่วนใหญ่วางแผนท่องเที่ยวด้วยตนเอง ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่นักท่องเที่ยววางแผนเที่ยวเองควบคู่กับการใช้บริการบริษัทนำเที่ยว

ตารางที่ 2.11 ภาพรวมพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่อ อุทยานฯ	พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทย									
	จำนวนวันพัก (%)		ลักษณะกิจกรรม (%)		ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอุทยานฯ (%)		สถานที่พักระหว่างมาเที่ยวอุทยานฯ (%)		รูปแบบการเดินทาง (%)	
อช. ดอยอินทนนท์	1-2 วัน	87.85	ศึกษาธรรมชาติ	21.99	น้อยกว่า 1,500 บาท	47.66	รีสอร์ท	27.10	วางแผนเที่ยวเอง	65.42
อช.เขาใหญ่	1-2 วัน	86.75	ศึกษาธรรมชาติ	20.91	น้อยกว่า 1,500 บาท	42.57	รีสอร์ท	25.70	วางแผนเที่ยวเอง	84.74
อช. แก่งกระจาน	1-2 วัน	84.38	ตั้งแคมป์	28.57	1,500 - 3,000 บาท	62.50	ไม่ค้างคืน	53.13	วางแผนเที่ยวเอง	100.00
อช.กุยบุรี	1-2 วัน	90.48	ส่องสัตว์	34.21	น้อยกว่า 1,500 บาท	45.24	รีสอร์ท	38.10	วางแผนเที่ยวเอง	64.29
อช.เขาสก	1-2 วัน	62.50	เดินป่า	20.69	1,500 - 3,000 บาท	34.38	รีสอร์ท	50.00	วางแผนเที่ยวเอง	90.63
อช.หมู่เกาะสุรินทร์	3-4 วัน	57.50	ดำน้ำดูปะการัง	47.89	มากกว่า 7,500 บาท	22.50	รีสอร์ท	40.00	วางแผนเที่ยวเองและใช้บริการบริษัทนำเที่ยว	42.50

2.3 ลักษณะและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

จากการศึกษาภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า สัดส่วนผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีสถานะโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ย 46,003 บาท

ตารางที่ 2.12 ภาพรวมลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

รายชื่ออุทยานฯ	ลักษณะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ													
	เพศ (%)		อายุ (%)		สัญชาติ (%)		การศึกษา (%)		สถานภาพ (%)		อาชีพ (%)		รายได้ (%)	
อช.ดอยอินทนนท์	ชาย	53.85	31-40 ปี	29.06	อเมริกัน	25.64	สูงกว่าป.ตรี	48.72	โสด	52.14	พนักงานบริษัท	35.90	สูงกว่า 65,000 บาท	47.01
อช.เขาใหญ่	ชาย	54.70	21-30 ปี	39.32	อเมริกัน	14.53	สูงกว่าป.ตรี	47.01	โสด	64.10	พนักงานบริษัท	33.33	สูงกว่า 65,000 บาท	56.41
อช.แก่งกระจาน	หญิง	51.35	31-40 ปี	51.35	อเมริกัน	10.81	ป.ตรี	67.57	โสด	48.65	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	54.05	สูงกว่า 65,000 บาท	29.73
อช.กุยบุรี	หญิง	52.94	21-30 ปี	23.53	อเมริกัน	20.59	ป.ตรี	50.00	โสด	47.06	พนักงานบริษัท	26.47	55,001-65,000 บาท	58.82
อช.เขาสก	ชาย	52.76	21-30 ปี	63.19	เยอรมัน	30.67	ป.ตรี	62.58	โสด	73.62	พนักงานบริษัท	40.49	สูงกว่า 65,000 บาท	36.81
อช.มก.สุรินทร์	ชาย/หญิง	50.00	21-30 ปี	36.67	เยอรมัน	30.00	ป.ตรี	63.34	สมรส	56.67	ธุรกิจส่วนตัว	40.00	สูงกว่า 65,000 บาท	26.66

จากการศึกษาภาพรวมพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน ยกเว้นอุทยานแห่งชาติเขาสกเพียงแห่งเดียวที่ใช้เวลาท่องเที่ยวระหว่าง 3-4 วัน ผู้ตอบแบบสอบถามเดินทางมาเพื่อเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ส่องสัตว์ และดำน้ำดูปะการัง โดยส่วนใหญ่ใช้จ่ายในการเที่ยวอุทยานฯ ประมาณ 3,394 บาท สำหรับการเลือกสถานที่พักในระหว่างการท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่พักที่รีสอร์ท และโรงแรมตามลำดับ สำหรับรูปแบบการเดินทางพบว่าส่วนใหญ่วางแผนท่องเที่ยวด้วยตนเอง ยกเว้นอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์เพียงแห่งเดียวที่นักท่องเที่ยววางแผนเที่ยวเองควบคู่กับการใช้บริการบริษัทนำเที่ยว

ตารางที่ 2.13 ภาพรวมพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

รายชื่ออุทยานฯ	พฤติกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ									
	จำนวนวันพัก (%)		ลักษณะกิจกรรม (%)		ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอุทยานฯ (%)		สถานที่พักระหว่างมาเที่ยวอุทยานฯ (%)		รูปแบบการเดินทาง (%)	
อช. ดอยอินทนนท์	1-2 วัน	87.85	ศึกษาธรรมชาติ	21.99	น้อยกว่า 1,500 บาท	47.66	รีสอร์ท	27.10	วางแผนเที่ยวเอง	65.42
อช. เขาใหญ่	1-2 วัน	82.91	เดินป่า	21.33	1,500-3,000 บาท	44.44	รีสอร์ท	36.75	วางแผนเที่ยวเอง	68.38
อช. แก่งกระจาน	1-2 วัน	71.79	เดินป่า	21.11	น้อยกว่า 1,500 บาท	34.19	โรงแรม	29.06	วางแผนเที่ยวเอง	71.79
อช. กุยบุรี	1-2 วัน	81.08	ศึกษาธรรมชาติ	43.28	1,500-3,000 บาท	45.95	โรงแรม	43.24	วางแผนเที่ยวเอง	86.49
อช. เขาสะก	1-2 วัน	91.18	ส่องสัตว์	33.33	1,500-3,000 บาท	41.18	รีสอร์ท	20.59	วางแผนเที่ยวเอง	55.88
อช. หมู่เกาะสุรินทร์	3-4 วัน	54.6	เดินป่า	23.80	1,500-3,000 บาท	30.06	รีสอร์ท	76.07	วางแผนเที่ยวเอง	65.65

2.4 ความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยในอุทยานแห่งชาติความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทย

จากการศึกษาภาพรวม **ความต้องการ** ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ และด้านการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาสะก ที่มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และด้านการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ที่มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร และด้านราคาระดับมากที่สุด นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการปัจจัยด้านการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่านั้น

ตารางที่ 2.14 ภาพรวมระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มากที่สุด	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.กุยบุรี	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาสก	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มาก
อช.มก.สุรินทร์	มากที่สุด	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทย

จากการศึกษาภาพรวม **ความพึงพอใจ** ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ มีความพึงพอใจปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร และด้านราคาในระดับมากที่สุด นอกเหนือจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่ามีความต้องการปัจจัยด้านการท่องเที่ยวด้านต่างๆในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่านั้น

ตารางที่ 2.15 ภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.กุยบุรี	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาสก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.มก.สุรินทร์	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

จากการศึกษาภาพรวมความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีความต้องการปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติกุยบุรีที่มีความต้องการปัจจัยด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านราคาในระดับมากที่สุด รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาสกที่มีความต้องการปัจจัยด้านพื้นที่ระดับมากที่สุด นอกเหนือจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่ามีความต้องการปัจจัยด้านการท่องเที่ยวด้านต่างๆในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่านั้น

ตารางที่ 2.16 ภาพรวมระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ด้านการมีส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.กุยบุรี	มาก	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด
อช.เขาสก	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.มก.สุรินทร์	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติ

จากการศึกษาภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทุกแห่ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มีความพึงพอใจปัจจัยด้านพื้นที่ระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีความพึงพอใจปัจจัยด้านราคาในระดับมากที่สุด รวมถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ มีความพึงพอใจปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร และด้านราคาในระดับมากที่สุด นอกเหนือจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปัจจัยด้านการท่องเที่ยวด้านต่างๆในแต่ละอุทยานแห่งชาติในระดับมากเท่านั้น

ตารางที่ 2.17 ภาพรวมระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

รายชื่ออุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ					
	ด้านพื้นที่	ด้านการจัดการ ที่รับผิดชอบ ต่อสังคม	ด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ด้านการมี ส่วนร่วม	ด้านบุคลากร	ด้านราคา
อช.ดอยอินทนนท์	มากที่สุด	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาใหญ่	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.แก่งกระจาน	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด
อช.กุยบุรี	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.เขาสก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
อช.มก.สุรินทร์	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

2.5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สรุปผลปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยหากมองมิติด้านความต้องการ พบว่าปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านบุคลากร และด้านราคา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว แต่หากมองมิติความพึงพอใจ พบว่า ปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม และด้านบุคลากรเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติหากมองมิติด้านความต้องการ พบว่า ปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว แต่หากมองมิติความพึงพอใจ พบว่า ปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม และปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

2.6. แนวทางในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

แนวทางในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยแบ่งเป็น 2 มิติคือ แนวทางส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศและภายนอกประเทศ สรุปกลุ่มตลาดเป้าหมายที่ควรส่งเสริมมีดังนี้

1) ตลาดภายในประเทศ (กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย) มีประเด็นที่น่าสนใจตามลักษณะส่วนบุคคลดังนี้

1.1) อายุ จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีอายุระหว่าง 21- 30 ปี นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ควรได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่นิยมการท่องเที่ยวแบบผจญภัย และชอบความท้าทาย ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของกลุ่ม Gen-Y

1.2) สถานภาพ จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นโสด เป็นกลุ่มที่มีเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆมากกว่ากลุ่มอื่น รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ การเดินป่า และศึกษาธรรมชาติ ในช่วงเวลาสั้นๆประมาณ 1-2 วัน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้มีจำนวนวันในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

2) ตลาดภายนอกประเทศ (กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ) กลุ่มชาวต่างชาติ (Gen-Y) มีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสามารถจำแนกพฤติกรรมการท่องเที่ยวตามกลุ่มตลาด ได้ดังนี้

2.1) กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวอเมริกัน จากการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยว Gen-Y ชาวอเมริกันส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง มีสถานภาพโสด นิยมกิจกรรมเดินป่า และศึกษาธรรมชาติ โดยใช้เวลาสั้นๆ ประมาณ 1-2 วัน ดังนั้นจึงควรส่งเสริมนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้มีจำนวนวันในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

2.2) กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเยอรมัน จากการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยว Gen-Y ชาวเยอรมันส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูง และมีอำนาจในการใช้จ่ายเงินในอุทยานแห่งชาติ นิยมกิจกรรมเดินป่า (3-4 วัน) และดำน้ำตื้นปะการัง (1-2 วัน) ดังนั้นจึงควรส่งเสริมนักท่องเที่ยวชาวเยอรมันที่สนใจดำน้ำให้มีจำนวนวันในการทำกิจกรรมเพิ่มขึ้น

2.3) กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวอาเซียน ในงานวิจัยนี้ได้พยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในอีก 5 ข้างหน้า พบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในทุกอุทยานแห่งชาติจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 58 ซึ่งคาดการณ์ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอาเซียน เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ กัมพูชา และสิงคโปร์ จะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้

2.6.1 แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ

แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ โดยการบูรณาการการทำงานของกระทรวงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้

1) **ยกระดับแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** ที่เน้นการกระตุ้นศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยพัฒนาระบบสินค้าการท่องเที่ยวสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและรสนิยมของนักท่องเที่ยวในกลุ่ม Gen-Y ภายใต้บริบทของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน

2) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.1) ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR) ให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทำกิจกรรมความร่วมมือกับชาวบ้านที่อยู่รอบๆ อุทยานแห่งชาติ เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

2.2) สร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่มีต้นไม้สูงใหญ่ อาจจัดกิจกรรมไต่ต้นไม้จากยอดไม้สูง การเดินบนสะพานแขวน เป็นต้น และอาจเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักให้อยู่ในเส้นทางเดียวกัน

2.3) สนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จัดโครงการ Let 's Go Travel Green ซึ่งเป็นการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในจังหวัด หรืออุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำโปงเท็มให้สัตว์ป่า

2.4) ขยายฐานตลาดเด็กและเยาวชน เนื่องจากตลาดกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนที่เติบโตขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม โดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยวควรประสานงานกับสถาบันการศึกษา จัดกิจกรรมทัศนศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้คนกลุ่มนี้เกิดความรัก ความตระหนักในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

3) **บูรณาการการสื่อสารการตลาด (Marketing Communication)** เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างการยอมรับระหว่างผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลดีที่จะตามมาคือช่วยกระตุ้นการขาย สร้างความจงรักภักดีของลูกค้า ดังนั้นจึงควรบูรณาการกิจกรรมการสื่อสารการตลาดต่างๆ ได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการตลาดทางตรง (direct marketing) เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของธุรกิจท่องเที่ยว สร้างการมีส่วนร่วมในการสื่อสารและข้อมูลการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6.2 แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายนอกประเทศ

โดยการบูรณาการการทำงานของการทำงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งสำนักงานภายในและภายนอกประเทศ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้

1) **ทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ** การตลาดประเภทนี้นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับสภาพธรรมชาติ โดยไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้รับการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในสังคม ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับคนในชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ภายในชุมชน

การทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ จะต้องดำเนินการภายใต้มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและนักท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจการท่องเที่ยวประเภทนี้ ผู้ประกอบการจะต้องส่งเสริมการขาย และทำการตลาดทางตรง (direct marketing) เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำ

2) ส่งเสริมการขาย

2.1) ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวกลุ่มหลักให้เดินทางท่องเที่ยวในวันธรรมดาเพิ่มมากขึ้น

2.2) จัด FAM trip การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยดึงกลุ่มผู้ประกอบการและผู้ที่ทำงานในแวดวงการท่องเที่ยวในต่างประเทศ ให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เป็นต้น เพื่อกลับไปประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

2.3) จัดโรดโชว์ (road show) ที่เน้นตลาดนักท่องเที่ยวอเมริกัน เยอรมัน โดยเน้นสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้หลากหลาย และชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ นักท่องเที่ยวกลุ่ม Gen-Y ชาวอเมริกัน เยอรมัน และอาเซียน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง

4) การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวแต่ละอุทยานแห่งชาติ

2.7 ผลการวิเคราะห์จุดเด่นของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ

(1) จุดเด่นด้านพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพึงพอใจ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	1) มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพันธุ์พืชเฉพาะถิ่นและพันธุ์สัตว์ที่หายากโดยเฉพาะนกและผีเสื้อ 2) มีทิวทัศน์สวยงาม อากาศดี ท่ามกลางธรรมชาติ 3) มีภูเขาและป่าไม้ ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลมากกว่า 2,000 เมตร และเป็นที่รวมของไม้สนนานาชนิด
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1) ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และเป็นเมืองมรดกโลกที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เชื่อม 4 จังหวัดด้วยกันจึงทำให้เขาใหญ่เป็นจุดขาย 2) ความเป็นธรรมชาติ และความอุดมสมบูรณ์ ของธรรมชาติ 3) มีความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ 4) ความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืช 5) มีการบริหารจัดการพื้นที่ ดูแลและเฝ้าระวังเรื่องไฟป่า 6) แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพ มีชาวบ้านเข้ามาทำกิจกรรม ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร 7) อากาศดี
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	1) ความเป็นธรรมชาติ 2) เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีระยะเข้าน้ำจืดนกเงือกหลายหลายสายพันธุ์ และสัตว์ป่าน้อยใหญ่นานาชนิด เช่น ช้าง กระต่าย ค่าง ชะนี อีเห็น เป็นต้น 3) สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก 4) กำลังพัฒนาให้เป็นแหล่งมรดกโลก
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	1) มีการบริหารจัดการพื้นที่ ดูแลและเฝ้าระวังเรื่องไฟป่า 2) มีช้างป่าให้ชมเป็นจำนวนมาก ช้างไม่ทำอันตรายนักท่องเที่ยว สามารถดูช้างได้อย่างใกล้ชิดมาก 3) แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพ มีชาวบ้านเข้ามาทำกิจกรรม 4) คนเข้ามาในอุทยานแห่งชาติฯ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติเขาสก	1) มีความหลากหลายทางชีวภาพ และมีความอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าชุกชุม 2) มีพืชพรรณที่หายาก เช่น บัวผุด ปาล์มหลังขาว ไม้ 200-300 ชนิด 3) ธรรมชาติสวยงาม เงียบสงบ 4) ภูเขาและป่าไม้เขียวชอุ่มตลอดทั้งปี
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	1) เป็นแหล่งทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะปะการัง ฉลามวาฬ กระเบนราหู และปลาการ์ตูนที่มีความสวยงาม 2) มีวิถีชีวิตของชาวมอญเกน

(2) จุดเด่นด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคมของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพึงพอใจ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	มีการจัดการที่เน้นประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่เป็นหลัก เช่น การจัดโซนนิ่งในพื้นที่อุทยานอย่างชัดเจน และสามารถบังคับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1) สิ่งอำนวยความสะดวกที่เข้ากับสภาพแวดล้อม มีพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและชาวไทย 2) มีการจัดการที่ดีในเรื่องของเสียง มีกฎกติกาที่กำหนดสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางขึ้นไปยังอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สามารถให้ประกอบกิจกรรมที่ใช้เสียงถึงเวลา 22.30 น. 3) การจัดการขยะค่อนข้างดี สะอาด เรียบร้อย 4) มัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่เป็นมืออาชีพ มีบัตรมัคคุเทศก์ มีการดูแลนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ตลอดจนทำประกันชีวิตคุ้มครอง เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางกับบริษัทนำเที่ยว 5) อุทยานแห่งชาติเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ส่งเสริมนักท่องเที่ยวที่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น พกถังดับเพลิงพกพาใช้เสียง 6) ภาครัฐให้ความสำคัญเรื่องน้ำ เพราะน้ำมีความสำคัญต่อทุกภาคส่วน 7) ผู้ประกอบการได้นำเสนอกิจกรรม และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวของ โรงแรมของตนเองให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเชิงนิเวศในพื้นที่ 8) การศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ถ้าคนมีความรู้ ความรู้สามารถเปลี่ยนคน เปลี่ยนทุกอย่างได้ 9) ทำโครงการเกี่ยวกับชาวบ้านที่อาศัยบริเวณรอบอุทยาน 10) หากมีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต่างๆ มีการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี 11) ผู้ประกอบการภาคเอกชนและผู้นำเที่ยวมีความรู้ที่จะอธิบายหรือถ่ายทอดแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	1) โครงการเพาะกล้าไม้ 2) การประชุมร่วมของผู้ประกอบการ 3) มีการเฝ้าระวังการปล่อยน้ำเสียสู่แม่น้ำ 4) มีกลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำเพชร สนับสนุนด้านงบประมาณในวันอนุรักษ์แม่น้ำเพชร 5) ไม่เปิดรับนักท่องเที่ยวทุกคณะถ้ามีนักท่องเที่ยวเต็มตามขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (Carrying Capacity: CC)
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	1) เมืองครุฑด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัด และมีการประชุมร่วมของผู้ประกอบการ 2) มีการทำกระทะน้ำให้สัตว์ป่า รวมถึงการปลูกพืชอาหารสัตว์ในอุทยานแห่งชาติฯ 3) มัคคุเทศก์ทุกคนได้รับการปลูกฝังให้เก็บขยะที่พบในป่า 4) ชุมชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการแบ่งรายได้ไปช่วยเหลือคนในหมู่บ้านโดยไม่ต้องร้องขอจากนอกชุมชน เช่น โรงเรียนในชุมชนจัดงาน สมาชิกชมรมจะให้ความร่วมมือหารถขนของหาแรงงานคนไปช่วยงาน การจัดหาสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับสมาชิกที่คลอดบุตร เจ็บป่วย และเสียชีวิต 5) ประชาชนในพื้นที่ และผู้นำเที่ยวมีความรู้ที่จะอธิบายหรือถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติเขาสก	1) การจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติฯ ได้ควบคุมดูแลร่วมกับชุมชน เช่น ชุมชนบางหมาน 2) อุทยานแห่งชาติฯ ได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมกับหมู่บ้านที่อยู่ใกล้อุทยานฯ เป็นประจำทุกเดือน 3) แพมีการใช้ถังบำบัดสิ่งปฏิกูลในตัว หน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกับอุทยานแห่งชาติฯ จะเข้ามาตรวจ 3-4 ครั้ง/เดือน 4) เน้นกิจกรรมสร้างสรรค์ “ลิตเติลฮาลองเบย์” “ค้ายักษ์ฮาลองเบย์” ลากเรือแคนูสร้างความแตกต่าง 5) “ลอยกระทงในดินแดนศักดิ์สิทธิ์” เล่าเรื่องราวเก่าๆ ก่อนที่จะมีการสร้างเขื่อน ให้นึกถึงผู้เสียสละ อุทิศส่วนกุศลให้แก่สรรพสิ่ง ย้อนรำลึกถึงความหลัง รวมถึงการเล่าเรื่องราวของเขाप้อตา (พ้อตาจโดง) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนในพื้นที่ให้ความเคารพนับถือ
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	1) การจัดกิจกรรมที่เน้นการ recycle เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ให้กับนักท่องเที่ยวอีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมด้วย 2) การประหยัดพลังงาน เน้นเรื่องไฟฟ้าที่บ้านพัก มีการเปิด-ปิดเป็นเวลา ตั้งแต่ 18.30 – 22.00 น.และมีการจำกัดให้ใช้เท่าที่จำเป็น 3) การนำขยะมา recycle และแยกขยะ

(3) จุดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพึงพอใจ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	1) เส้นทางเดินธรรมชาติและเส้นทางเดินป่ามีความหลากหลาย 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีเป็นจำนวนมาก รองรับนักท่องเที่ยวได้หลากหลายรูปแบบ 3) การสื่อความหมายด้วยการใช้มัลติมีเดียสื่อภาพและมัลติมีเดียสื่อเสียง
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1) รูปแบบการจัดการของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นต้นแบบของการจัดการ และการอนุรักษ์ธรรมชาติได้เป็นอย่างดี 2) การที่เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการ ทำให้ผู้ประกอบการดูแลนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเป็นอย่างดี เนื่องจากมีการให้ความรู้เกี่ยวกับเชิงนิเวศต่างๆ และนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมีคุณภาพ มีจิตสำนึกอนุรักษ์และไม่ทำลายธรรมชาติ 3) อุทยานมีกฎ ระเบียบอย่างเข้มงวด 4) ป้ายบอกทาง หรือการสื่อความหมายชัดเจน 5) ชาวต่างชาติให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และพวกเขามีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่แล้ว 6) นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ในเรื่องความหลากหลายของพันธุ์พืช และสัตว์ป่าจากมัลติมีเดีย ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางกับบริษัทนำเที่ยวในการขึ้นอุทยานแห่งชาติ 7) มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เลือกทำอย่างหลากหลาย เช่น การส่องสัตว์โดยให้ลูกหลานของเจ้าหน้าที่ข้างนอกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม 8) เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางอุทยานจึงมีโครงการรณรงค์จากเด็กมัธยมที่อยู่รอบๆ อุทยานโดยการติดป้าย ใส่ mascot แจก brochure ให้ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	1) มีป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ และป้ายบอกระยะทาง 2) มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าในพื้นที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอะไรบ้าง 3) หมู่ 10 บ้านพุเข็ม เป็นต้นแบบของบ้านพักสัมผัสธรรมชาติ 4) หมู่ 3 บ้านถ้ำเสือ เป็นต้นแบบของโครงการธนาคารต้นไม้การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	1) มีสื่อประชาสัมพันธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 2) มีบอร์ดแสดงชนิดของสัตว์ป่าที่พบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติฯ 3) วันเสาร์-อาทิตย์เปิดโอกาสให้ยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นเยาวชนในหมู่บ้านมานำเที่ยว เป็นการฝึกคนและเชื่อมต่อการท่องเที่ยวสู่คนรุ่นใหม่ 4) มีเจ้าหน้าที่หรือมััคคุเทศก์นำชมแหล่งท่องเที่ยวทุกครั้ง 5) การจัดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้เข้าชมเป็นกลุ่มเล็กๆ ทำให้ง่ายต่อการควบคุมและดูแล 6) ได้รับการสนับสนุนการอบรมภาษาอังกฤษสำหรับมััคคุเทศก์และการทำแผนพับประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว จาก BLUPOINT และกลุ่มไบไม้
อุทยานแห่งชาติเขาสก	1) เส้นทางเดินธรรมชาติมีความปลอดภัยสูง 2) มีการรณรงค์ไม่ให้ล่าสัตว์ 3) แพนเน้นให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงผู้เสียสละพื้นที่อยู่อาศัย สัตว์ป่าให้ความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 4) อธิบายการสื่อความหมายด้วยการใช้มััคคุเทศก์มีอาชีพ 5) ใช้มััคคุเทศก์ในท้องถิ่น
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	1) ดำน้ำ ดูปะการัง และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล 2) ให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว 3) การสาธิตการดำน้ำและการทิ้งไม่ให้เกิดกับปะการัง 4) จัดนิทรรศการที่เกาะเรืองทะเล ปะการัง สื่อVDO โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นนักสื่อความหมาย 5) การศึกษาวิจัยเพื่อฟื้นฟูปะการังฟอกขาว

(4) จุดเด่นด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพึงพอใจ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	1) ชุมชนมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้จากรายได้จากการท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) ภาครัฐและภาคเอกชนร่วมมือกันในการในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวกันเป็นอย่างดี 3) มีการสร้างเครือข่าย 4) โครงการสองนคราบุรี โดยมีสองนคร คือ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดนครนายก สำหรับสองบุรี คือ สระบุรี และปราจีนบุรี ซึ่งทุกจังหวัดล้อมรอบในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อทำงานร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยวที่เข้ายังปราจีนบุรี ข้ามเขาใหญ่มายังปากช่อง เพื่อเพิ่มการท่องเที่ยว วันท่องเที่ยวให้มากขึ้น และเพิ่มเงินใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	5) มีการผลักดันให้อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกที่ได้รับการพัฒนาแล้วตามโครงการอนุรักษ์ คือ เทียวแล้วทำอะไรให้พื้นที่ยั่งยืน พร้อมกับดูแลนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยว 6) กระจายรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นโดยการประกอบอาชีพทัวร์ และเป็นมัคคุเทศก์ที่ได้รับบัตรไกด์จากกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้งมีการบริหารจัดการขับรถพานักท่องเที่ยวขึ้นอุทยาน 7) ผู้ประกอบการร้านอาหาร และบริษัทนำเที่ยวในพื้นที่มีความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหา และรักษาธรรมชาติ 8) เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการนำเที่ยว ขับรถนำเที่ยว 9) มีการอนุรักษ์แนวไฟป่า และมีการรณรงค์การเผาป่า
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	1) ชมรมการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำเพชร-แก่งกระจาน เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ และรีสอร์ทมีการประชุมร่วมกันทุกปี 2) อุทยานแห่งชาติฯ มีกิจกรรมปลูกป่า ดึงผู้ที่อาศัยอยู่รอบอุทยานฯ และผู้สนใจจากที่อื่นๆ ให้เข้ามาร่วมกิจกรรมได้เป็นจำนวนมาก 3) ผู้ประกอบการรอบอุทยานแห่งชาติฯ จัดที่พักเข้าร่วมหรือแนะนำนักท่องเที่ยวให้ไปพัก 4) มีการจัดตั้งคณะกรรมการ PACK มาร่วมกันแก้ปัญหาด้านการท่องเที่ยว และจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม และชุมชนมีส่วนร่วมในแง่ของการส่งตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการ 5) อุทยานแห่งชาติฯ จัดโครงการขยະคืนถิ่นให้นักท่องเที่ยวตื่นตัวเอาขยะมาแลกกล้าไม้ที่ด้านเขาสามยอดและแคมป์บ้านกร่าง 6) ชุมชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น รถรับจ้าง เรือรับจ้าง
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	1) เปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการนำเที่ยว ขับรถนำเที่ยว 2) มีการวางแผนไขว่ของประชุม เช่น หากขาดการประชุม 1 ครั้ง ถูกตัดสิทธิ์ที่จะทำงานออกไป 1 รอบ 3) เงินกองกลางที่ได้จากการท่องเที่ยวจะนำเข้าชมรม 4) องค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล จัดอบรมการปฐมพยาบาลและมอบอุปกรณ์ปฐมพยาบาล กองทุนสัตว์ป่าโลกสากล (World Wide Fund for Nature: WWF) ให้ความรู้และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โครงการฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่ากุยบุรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นที่ปรึกษาให้กับชมรมฯ 5) ชุมชนนำผลิตภัณฑ์ OTOP เช่น สบู่ น้ำมันมะพร้าว ขนมปังไส้สับปะรดที่ผลิตมาวางจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติเขาสก	1) ผู้ประกอบการ พนักงานบริการ คนขับเรือ มัคคุเทศก์เป็นคนในพื้นที่ 2) มีการซื้อวัตถุดิบจากชาวบ้าน

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	1) การว่าจ้างชาวมอญแกล้งให้มาทำงานกับทางอุทยานฯ เช่น การขับเรือรับ-ส่ง นักท่องเที่ยว เพราะถ้าเขาอยู่เกาะเขาก็จะเก็บหอยขายเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อเขามาทำงานกับอุทยานฯ และบริษัททัวร์ ทำให้ก็มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติมากขึ้น อีกทั้งยังมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 2) การจัดอบรมให้ความรู้และการจัดประชุมร่วมกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว 2 ครั้งต่อปี

(5) จุดเด่นด้านบุคลากรของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพึงพอใจ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งและมีความเข้าใจการจัดการการท่องเที่ยวเป็นอย่างดี
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1) มีการจัดอบรมให้ความรู้ให้กับผู้ประกอบการ 2) มัคคุเทศก์มีความเป็นมืออาชีพ และเป็นคนที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและรับมือกับปัญหาต่างๆ ได้ เมื่อพานักท่องเที่ยวเดินทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 3) หัวหน้าอุทยานฯ คอยปลุกจิตสำนึกและประชุมร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ 4) ผู้ประกอบการ และชุมชนท้องถิ่นในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5) เจ้าหน้าที่ของอุทยานเขาใหญ่ มีการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	1) ชุมชนมีการบอกและแจ้งข่าวสารการท่องเที่ยว รวมถึงมีการอบรมตามโอกาส 2) มัคคุเทศก์ที่นำนักท่องเที่ยวเข้าไปชมธรรมชาติในอุทยานเป็นของบริษัททัวร์เอง
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	1) ผู้ประกอบการทุกภาคส่วนมาพูดคุยถึงปัญหา ความต้องการ และให้ข้อเสนอแนะ 2) ชาวบ้านที่มีปัญหาระหว่างคนกับช้าง รวมตัวกันจัดตั้งชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี ประกอบอาชีพเสริมเป็นมัคคุเทศก์ ขับรถพาชมสัตว์ป่า ทุกคนมีจิตอาสา ทำงานด้วยใจ 3) เจ้าหน้าที่อุทยานฯ มีอัธยาศัยไมตรีที่ดี 4) มีสถาบันการศึกษาอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชน เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร
อุทยานแห่งชาติเขาสก	1) มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้กับคนขับเรือ และเจ้าของแพ 2) ให้ผู้ช่วยไกด์ติดตามศึกษาจากไกด์รุ่นพี่ 3) ฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับการทำทัวร์ การจัดการความปลอดภัย 4) เน้นความเป็นเอกลักษณ์องค์กรด้วยการให้ใส่เสื้อฟอร์มพนักงาน (Uniform)
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	เจ้าหน้าที่มีทักษะการว่ายน้ำ และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น สามารถช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่จมน้ำให้ปลอดภัยได้

(6) จุดเด่นด้านราคาของอุทยานแห่งชาติที่ทำให้นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศพึงพอใจ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	ราคาค่าใช้จ่ายโดยรวมที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ มีความเหมาะสม
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	-
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	ราคาที่พักท่องเที่ยวใช้จ่ายในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและเป็นธรรมชาติ
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	1) ราคาค่าที่พักท่องเที่ยวใช้จ่ายในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสม ไม่แพงเกินไป 2) เงินที่นักท่องเที่ยวใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร ค่าที่พักกระจายสู่ชาวบ้าน และทำให้มีเงินหมุนเวียนในหมู่บ้าน
อุทยานแห่งชาติเขาสก	ผู้ประกอบการคิดว่าราคาที่คิดจากนักท่องเที่ยวนั้นเหมาะสมและคุ้มค่าแล้ว
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	-

(7) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	1) สภาพภูมิอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี โดยเฉพาะหน้าหนาวที่มักมีเมฆะน้ำให้เห็นอยู่บ่อยครั้ง 2) ทิวทัศน์ที่สวยงาม 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย 4) ที่พักที่มีรองรับหลากหลายรูปแบบ 5) ความมีชื่อเสียงของอุทยานแห่งชาติ
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	1) มีสัตว์ป่าหลายชนิด มีสัตว์ป่าจำนวนมาก มีความต้องการดูช้าง ดูนกเงือกเป็นนกที่หายาก ลิงและแมงมุม เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการมาชมและสัมผัสของจริง ซึ่งแตกต่างจากประเทศของพวกเขา 2) ความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์พืช 3) ความเป็นมรดกโลก 4) มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย 5) ผู้นำ และผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ การหารายได้ และการสร้างเรื่องราวทางการท่องเที่ยว 6) อากาศดี อากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี มีช่วงที่อุณหภูมิสูงกว่า 40 องศาเซลเซียส ไม่เกิน 10 วันต่อปี และไม่มีหมอกควัน 7) กิจกรรมให้เลือกทำอย่างหลากหลาย เช่น เดินป่า ถ่ายรูป ฟังเสียงธรรมชาติ ปั่นจักรยาน เป็นต้น
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	1) สภาพที่เป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีนก และผีเสื้อหลากหลายสายพันธุ์ 2) ระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ 3) ค่าใช้จ่ายไม่แพง คุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป 4) ชุมชนมี อัยยาศัยไมตรีต่อนักท่องเที่ยว / เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว 5) มีที่พักหลากหลายรูปแบบให้เลือก 6) อุทยานมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก 7) ทำกิจกรรมต่างๆ ได้เยอะ 8) การลดค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติ	จุดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจ
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	1) มีสัตว์ป่าหลายชนิด มีสัตว์ป่าจำนวนมาก พบเห็นสัตว์ป่าได้ง่าย 2) มีช้างป่าเป็นจุดดึงดูดความสนใจ และช้างป่าที่กุยบุรีไม่ดุร้ายเหมือน บางที่ 3) การใช้คำว่า ซาฟารีเมืองไทย กระตุ้นความสนใจ ทำให้มีคน อยากเข้าไปเที่ยวชม 4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นต้นแบบความสำเร็จของ การแก้ปัญหาระหว่างคนกับช้าง ทำให้คนกับช้างสามารถอยู่รวมกันได้ 5) อยู่ใกล้กับอำเภอหัวหิน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาจากหัวหิน 6) มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย 7) มีหลาย หน่วยงานให้ความร่วมมือและสนับสนุนการท่องเที่ยว 8) ผู้นำให้ ความสำคัญกับการโปรโมทการหารายได้ และการสร้างเรื่องราวทางการ ท่องเที่ยว 9) มีการแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวจากโครงการ “เมืองพี่เมือง น้อง” ระหว่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์กับเมืองเลอซาน มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน
อุทยานแห่งชาติเขาสก	1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความอุดมสมบูรณ์ 2) มีทัศนียภาพที่สวยงาม อากาศบริสุทธิ์ ไม่มีเสียงรบกวน 3) สถานที่ท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักของคน ในประเทศ รวมถึงชาวต่างชาติ 4) ความสะอาดสวยงามของที่พัก 5) มีกิจกรรมสร้างสรรค์ 6) การบริการประทับใจ /บุคลากรทางการ ท่องเที่ยวมีคุณภาพ 7) การแชร์ภาพวิวของเขื่อนเชี่ยวหลานในโซเชียลมีเดีย
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์	1) สภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่ยังคงความสมบูรณ์และสวยงามทั้ง เรื่องของชายหาดที่ขาวละเอียด ปลายีสน์สดใสหลากหลายชนิด และ ปะการังที่งดงาม 2) วิถีชีวิตชาวมอแกน เป็นอีกหนึ่งจุดดึงดูดสำคัญของ การท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นวิถีชีวิตที่คงความดั้งเดิม พบเห็นได้ยาก

3. การตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3.1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบความต้องการการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการ สมาคมไทยท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์และผจญภัย นักวิชาการ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 60 คน

ผลการศึกษาในรูปแบบความต้องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
นิเวศจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ในด้านของสื่อสังคมออนไลน์ ที่นิยมใช้มากที่สุด 4 อันดับแรก คือ Facebook, Line, YouTube และ Google+ โดยวัตถุประสงค์หลักของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเรียงลำดับจาก 5 อันดับแรก คือ 1) เพื่อรับข้อมูลข่าวสารและความรู้ 2) เพื่อสนทนา ติดต่อสื่อสารกับคนรู้จักและเพื่อนฝูง 3) เพื่อหาข้อมูล 4) เพื่อความบันเทิง และ 5) เพื่อช่องทางธุรกิจ

ในด้านของการจัดหมวดหมู่ของระบบ 5 อันดับแรกที่ควรจัด คือ 1) จัดตามประเภทของกิจกรรม/ประเพณี 2) จัดตามตามเดือน/ฤดูกาล 3) จัดตามตามสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม 4) จัดตามตามข้อมูลภูมิภาค/จังหวัด และ 5) จัดตามตามเทศกาลสำคัญ

ในด้านความต้องการทางด้านเนื้อหา 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศที่น่าสนใจและรูปภาพบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยว 2) จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว 3) ข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว 4) ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง และ 5) กิจกรรม/รายละเอียดการท่องเที่ยวในสถานที่

ในด้านความต้องการใช้บริการในด้านฟังก์ชัน 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) มีบริการค้นหาเส้นทาง 2) มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยว 3) มีบริการแชร์ไฟล์/วิดีโอ 4) มีบริการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม และ 5) มีบริการสนทนาและเปลี่ยนข้อมูล

ในด้านความต้องการใช้บริการในการใช้งาน 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) กระบวน การใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก 2) สามารถใช้งาน Application ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีการตอบสนองในการใช้งานที่รวดเร็ว 4) สามารถติดตั้งได้ด้วยตนเอง และ 5) ความหลากหลายของหน้าที่ใน Application

3.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยจำนวน 533 คน และชาวต่างชาติจำนวน 311 คน และผลการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวไทยกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

ผลการเปรียบเทียบผลสำรวจรูปแบบความต้องการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากการสำรวจโดยแบบสอบถาม ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ สามารถสรุปได้ดังนี้

ในด้านข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุประมาณ 20-29 ปี มีสถานภาพสมรสโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ในส่วนของการประกอบอาชีพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และพนักงานเอกชน ข้าราชการ ลูกจ้าง ในหน่วยงานราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา และพนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ลูกจ้างในหน่วยงานราชการ ในส่วนของรายได้ต่อเดือนจากการคำนวณพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 26,063.50 บาท และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีรายได้เฉลี่ย เท่ากับ 57,675.50 บาท สำหรับสถานะเกี่ยวกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และมีการวางแผนล่วงหน้าก่อนเดินทางไป แหล่งข้อมูลที่ทำให้เลือกตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด คือ จากเพื่อน/

ครอบครัว ในส่วนการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวไปกับครอบครัวมากที่สุด และนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อนมากที่สุด สำหรับวัตถุประสงค์หลักในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ใช้เพื่อรับข้อมูลข่าวสารและความรู้ ในส่วนของระบบปฏิบัติการโทรศัพท์มือถือ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้งานระบบปฏิบัติการโทรศัพท์มือถือเป็นระบบปฏิบัติการ Android (Samsung, i-mobile, LG, WellCoM) และนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ใช้งานระบบปฏิบัติการโทรศัพท์มือถือ เป็น ระบบปฏิบัติการ IOS (iPhone)

ในด้านข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่ใช้บริการชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ คือ Facebook สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย สื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยมรองลงมา คือ LINE ซึ่งไม่เป็นที่นิยมนักในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ มีความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน สำหรับระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์แต่ละครั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ 1-2 ชั่วโมง และนักท่องเที่ยวต่างชาติมีระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่า 1 ชั่วโมง

ในการเคยใช้สื่อสังคมออนไลน์หาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เคยใช้สื่อสังคมออนไลน์หาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้สื่อสังคมออนไลน์หาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระดับความพึงพอใจจากประสบการณ์การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ส่วนระดับความพึงพอใจในด้านรูปแบบ ฟังก์ชัน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านรูปแบบ ฟังก์ชันอยู่ในระดับมากและมากที่สุด และนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านรูปแบบ ฟังก์ชันอยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านความต้องการใช้บริการด้านการใช้งานของสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ต้องการใช้บริการในด้านการใช้งาน 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) กระบวนการใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก 2) สามารถใช้งาน Application ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีการตอบสนองในการใช้งานที่รวดเร็ว 4) สามารถติดตั้งได้ด้วยตนเอง และ 5) ความหลากหลายของหน้าที่ใน Application และนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ต้องการใช้บริการในด้านการใช้งาน 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) การตอบสนองในการใช้งานที่รวดเร็ว 2) กระบวนการใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยาก 3) ความสามารถใช้งานโปรแกรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ตอบกันได้ และ 5) การแสดงผลเป็นระบบเวลาจริง (Real Time)

ในด้านความต้องการทางด้านเนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ต้องการใช้บริการในด้านเนื้อหา 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น่าสนใจ 2) จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว 3) ข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว 4) ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง และ 5) กิจกรรม/รายละเอียดการท่องเที่ยวในสถานที่ และนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ต้องการใช้บริการในด้านเนื้อหา 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) รีวิวจากผู้ไปท่องเที่ยวมาแล้ว 2) กิจกรรม/รายละเอียดการท่องเที่ยวในสถานที่ 3) รูปภาพบรรยากาศสถานที่

4) ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติเชิงนิเวศ และ 5) ข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในด้านความต้องการทางด้านเนื้อหาที่เหมือนกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ คือ ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่น่าสนใจ และ กิจกรรม/รายละเอียดการท่องเที่ยวในสถานที่ ส่วนความต้องการทางด้านเนื้อหาที่อาจจะต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการทราบ จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง ส่วนเนื้อหาที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องการ คือ รีวิวจากผู้ไปท่องเที่ยวมาแล้ว รูปภาพบรรยากาศสถานที่ และ ข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

ในด้านความต้องการทางด้านฟังก์ชันของสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ต้องการใช้บริการในด้านฟังก์ชัน 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง 2) แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่ 3) มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4) เปิดให้ผู้รีวิวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ข้อคิดเห็น/เสนอแนะหรือจัดลำดับ และ 5) มีบริการระบบแชร์ไฟล์รูปภาพ/วิดีโอ และนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ต้องการใช้บริการในด้านฟังก์ชัน 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่ 3) มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง 4) เปิดให้ผู้รีวิวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ข้อคิดเห็น/เสนอแนะหรือจัดลำดับ และ 5) มี Wish list สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องการเที่ยว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความต้องการทางด้านฟังก์ชันที่เหมือนกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ คือ มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งใหม่ มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง และ เปิดให้ผู้รีวิวสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยให้ข้อคิดเห็น/เสนอแนะ หรือจัดลำดับ ส่วนความต้องการทางด้านฟังก์ชันที่อาจจะต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการมีบริการระบบแชร์ไฟล์รูปภาพ/วิดีโอ ส่วนฟังก์ชันที่นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการ คือ มี Wish list สถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องการเที่ยว

ในการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการจัดหมวดหมู่ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) ตามประเภทของกิจกรรม/งานประเพณี 2) ตามข้อมูลภูมิภาค/จังหวัด 3) ตามโปรแกรมท่องเที่ยว 4) ตามเทศกาลสำคัญ และ 5) ตามโปรโมชั่นการท่องเที่ยว และ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการจัดหมวดหมู่ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) ตามข้อมูลภูมิภาค/จังหวัด 2) ตามประเภทของกิจกรรม/งานประเพณี 3) ตามสถานที่ท่องเที่ยวอดนิยม 4) ตามเดือน/ฤดูกาล และ 5) ตามข้อมูลที่ถูกค้นหามากที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความต้องการด้านการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ที่เหมือนกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ คือ ตามประเภทของกิจกรรม/งานประเพณี ตามข้อมูลภูมิภาค/จังหวัด และตามเดือน/ฤดูกาล ส่วนความต้องการด้านการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ที่อาจจะต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยต้องการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ตามโปรแกรมท่องเที่ยว และตามเทศกาลสำคัญ ส่วนการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการ คือ ตามสถานที่ท่องเที่ยวอดนิยม และตามข้อมูลที่ถูกค้นหามากที่สุด

ในด้านปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมเมิร์ซออนไลน์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่คิดว่าปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมเมิร์ซออนไลน์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) ใช้งานง่าย 2) ความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร 3) ความทันสมัย 4) ความชื่นชอบ และ 5) ความสะดวกสบาย และ นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่คิดว่าปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมเมิร์ซออนไลน์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5 อันดับแรก ประกอบด้วย 1) ใช้งานง่าย 2) อิทธิพลจากเพื่อน 3) การให้บริการข้อมูลข่าวสาร 4) ลักษณะส่วนบุคคล และ 5) ความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมเมิร์ซออนไลน์ที่เหมือนกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ คือ ใช้งานง่าย และความเร็วในการติดต่อสื่อสาร ส่วนปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมเมิร์ซออนไลน์ที่อาจจะต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยคิดว่าปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้อีคอมเมิร์ซออนไลน์คือความทันสมัย ความชื่นชอบ และความสะดวกสบาย ส่วนปัจจัยที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวต่างชาติคิดว่าเป็นปัจจัยสำคัญ คือ อิทธิพลจากเพื่อน ด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสาร และลักษณะส่วนบุคคล

3.1.3 ผลการเปรียบเทียบการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวไทยและชาวต่างชาติ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่าข้อมูลส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน มีบางข้อที่ลำดับความสำคัญต่างกันบ้าง ในด้านเนื้อหาที่สอดคล้องกัน ประกอบด้วย จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง รูปภาพบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยว และข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ในด้านฟังก์ชันที่สอดคล้องกัน ประกอบด้วย มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง และมีบริการระบบแชร์ไฟล์รูปภาพ/วิดีโอ ในด้านของการจัดหมวดหมู่หน้าหลักเว็บไซต์ที่สอดคล้องกัน คือ ตามประเภทของกิจกรรม/งานประเพณี ตามข้อมูลภูมิภาค/จังหวัด ตามเดือน/ฤดูกาล ตามเทศกาลสำคัญ ตามสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยม และตามข้อมูลที่ถูกค้นหามากที่สุด

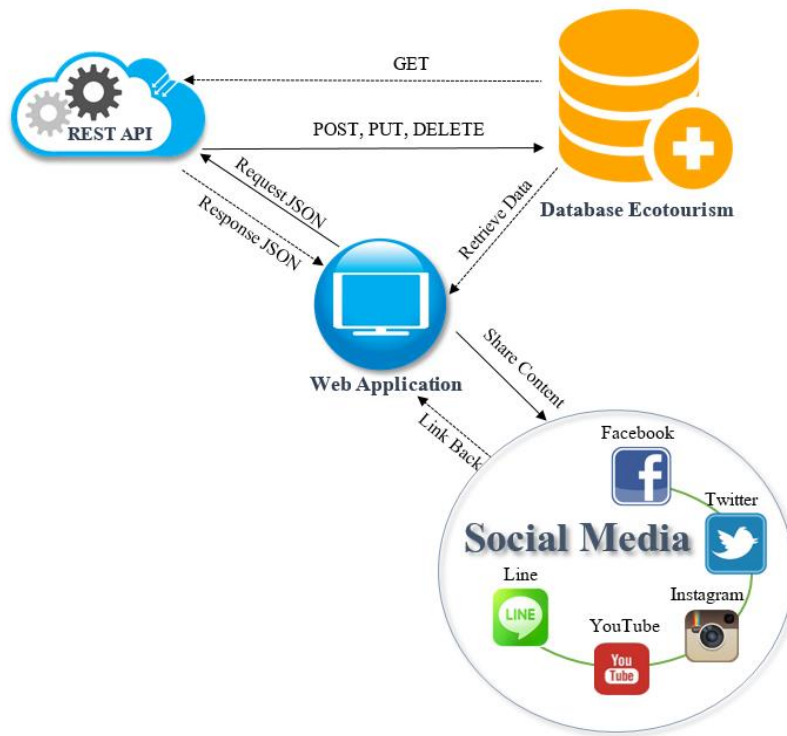
3.2 ผลการออกแบบและพัฒนาต้นแบบระบบการตลาดทางอีคอมเมิร์ซเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3.2.1 ผลการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

จากผลการศึกษาในส่วนที่ 3.1 รูปแบบความต้องการการใช้อีคอมเมิร์ซออนไลน์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยใช้หลักการการวิเคราะห์และออกแบบเชิงวัตถุ ด้วยเครื่องมือ Unified Modeling Language (UML) เพื่อใช้ในการจำลองระบบงาน ซึ่งในแต่ละแผนภาพหรือไดอะแกรม (Diagram) จะเปรียบเสมือนมุมมองในด้านต่างๆ ของระบบ เพื่อให้สามารถเข้าใจระบบงานได้มากที่สุด ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้ 3 ไดอะแกรมในการออกแบบ คือ 1) Use Case Diagram ในการออกแบบจากมุมมองผู้ใช้อย่างนอก 2) Class Diagram ใช้ออกแบบโมดูล

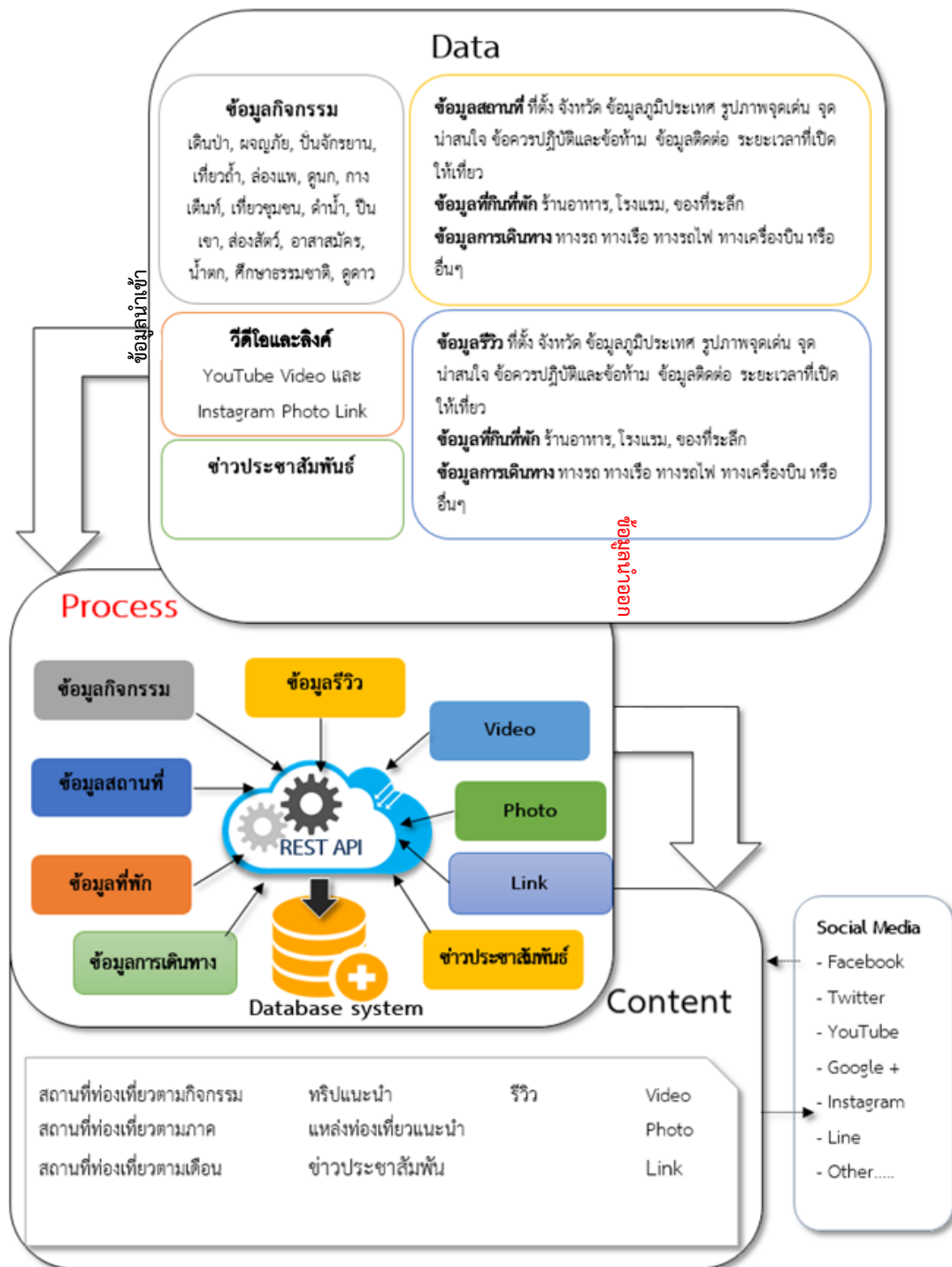
(Module) ต่าง ๆ ในการใช้ประมวลผล และ 3) Activity Diagram ในการอธิบายการทำงานภายในระบบ เนื่องจากแผนภาพทั้ง 3 นั้นสามารถอธิบายการรับส่งข้อมูลการทำงานต่างๆ ได้

3.2.2 ผลการออกแบบสถาปัตยกรรมของระบบ

ภาพที่ 2.1 REST API Architecture with Social Media

ขั้นตอนการทำงานระบบ Ecotourism For Social Media ดังแสดงในภาพ 2 โดยมีขั้นตอนตั้งแต่การนำข้อมูลเข้า (Input) โดยข้อมูลประกอบไปด้วยข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องการเดินทางไปท่องเที่ยว ข้อมูลที่พักของนักท่องเที่ยว ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว และข้อมูลเส้นทางการขนส่งต่างๆ ข้อมูลผู้ให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลบทความและรีวิว เพื่อให้ข้อมูลในการตัดสินใจแก่นักท่องเที่ยว โดยผู้ใช้งานระบบจะนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเข้าสู่ระบบเพื่อทำการประมวลผลข้อมูล (Process) และเมื่อข้อมูลทำการประมวลผลเสร็จสิ้นแล้วก็จะส่งออกข้อมูล (Output) ในรูปของเนื้อหาในรูปแบบของเว็บเพจ (Web Page) จัดรูปแบบให้สะดวกในการรับข้อมูลทั้งทางเครื่อง คอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น แสดงผลข้อมูลสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทาง แนะนำที่พัก แนะนำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติเชิงนิเวศ และแนะนำเส้นทางการเดินทางให้นักท่องเที่ยวจากจุดเริ่มต้นเดินทางมายังจุดหมายปลายทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและข้อมูลในระบบจะมีการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ อิน스타그램 และไลน์ ซึ่งระบบจะสามารถช่วยให้การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่าน Social Media ทำง่ายขึ้น

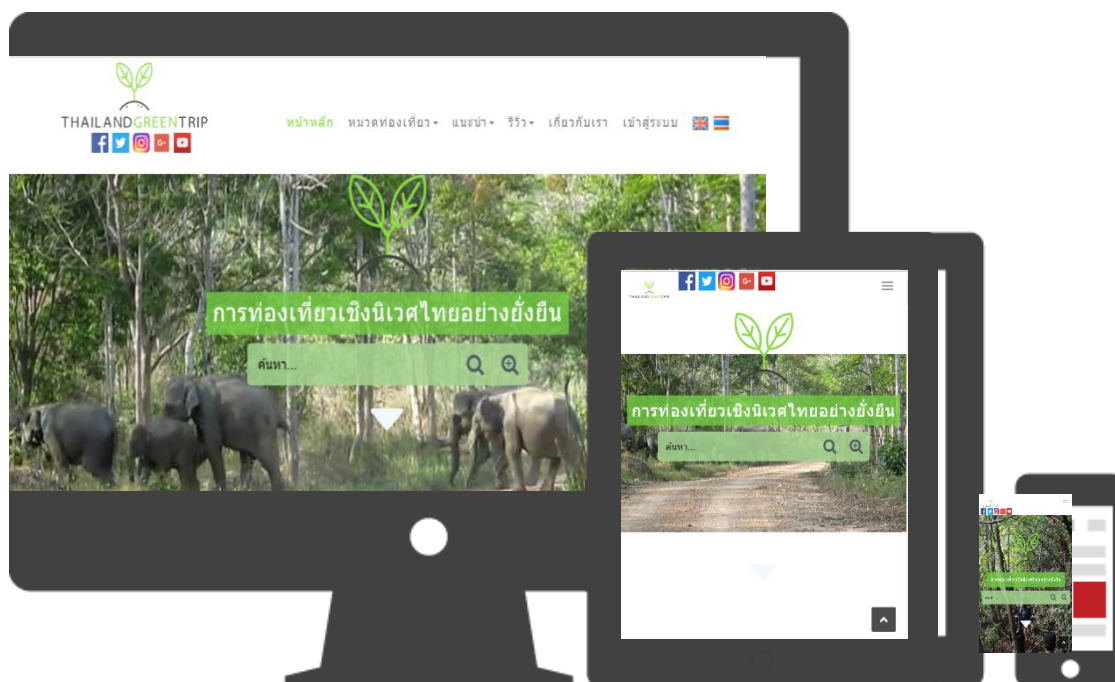

ภาพที่ 2.2 สถาปัตยกรรมระบบ Ecotourism For Social Media

3.2.3 ผลการพัฒนาต้นแบบระบบ

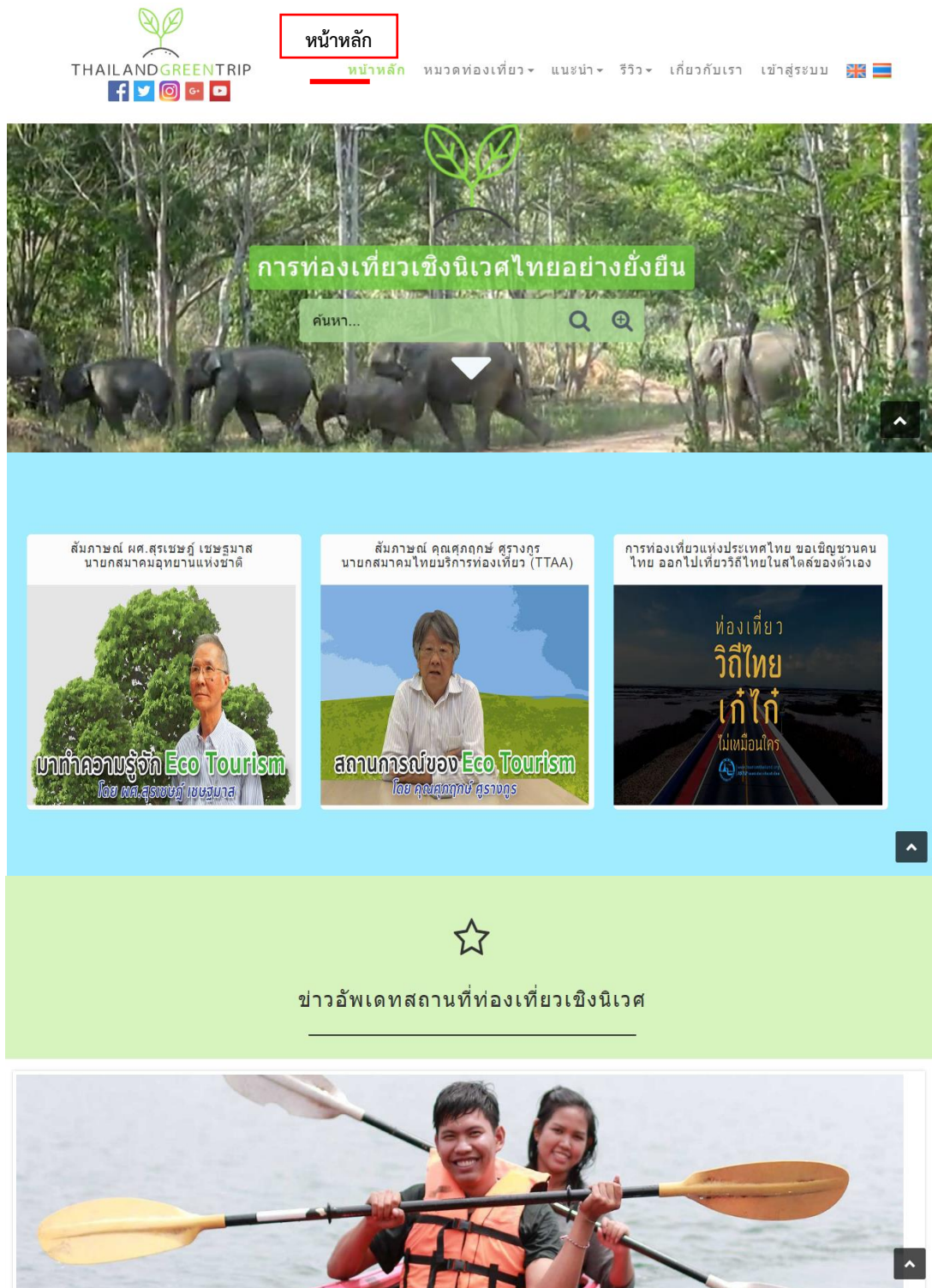
ส่วนผู้ใช้งานทั่วไป จะพบกับเมนูซึ่งประกอบด้วย หน้าหลัก เกี่ยวกับเรา เข้าสู่ระบบ ดังแสดงในภาพ 3-15 และเข้าสู่ระบบ ส่วนรายละเอียดอยู่ใน ภาคผนวก ฉ: คู่มือการใช้งาน เว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

1) การแสดงผลแบบ Responsive web ดังแสดงในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 หน้าจอการแสดงผลแบบ Responsive Web

2) หน้าหลักของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.4

แนะนำแหล่งท่องเที่ยว

อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

ทรีมณีเพื่อที่ภูทับเบิก

อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (ป่าคา)

ทริปแนะนำ

23/09/59

ทริป 3 วัน 2 คืน ฝ่าฝน ชมหมอก ที่ดอยอินทนนท์

23/09/59

อุทยานแห่งชาติภูกระดึง

10/09/59

ทริป 4 วัน 4 คืน เขาสกก - เขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Social Feed

Follow us :

 Like us on Facebook

 Follow our twitter

 Follow our Instagram

 Join us

 Line @

เว็บไซต์นี้สามารถชมและดาวน์โหลดภาพได้บน Google Chrome หรือ Firefox เวอร์ชันล่าสุด
 © 2016 ThailandGreenTrip, สงวนลิขสิทธิ์ในนโยบายความเป็นส่วนตัว (IT4CD)
 All Rights Reserved. ที่มา : ThailandGreenTrip

ผู้เข้าชมวันนี้ 14,747 Last Update 03/10/2559

ภาพที่ 2.4 หน้าจอหน้าหลัก

3) หน้าเข้าสู่ระบบของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เข้าสู่ระบบโดยเชื่อมต่อบัญชีกับเฟซบุ๊ก ดังแสดงในภาพที่ 2.5

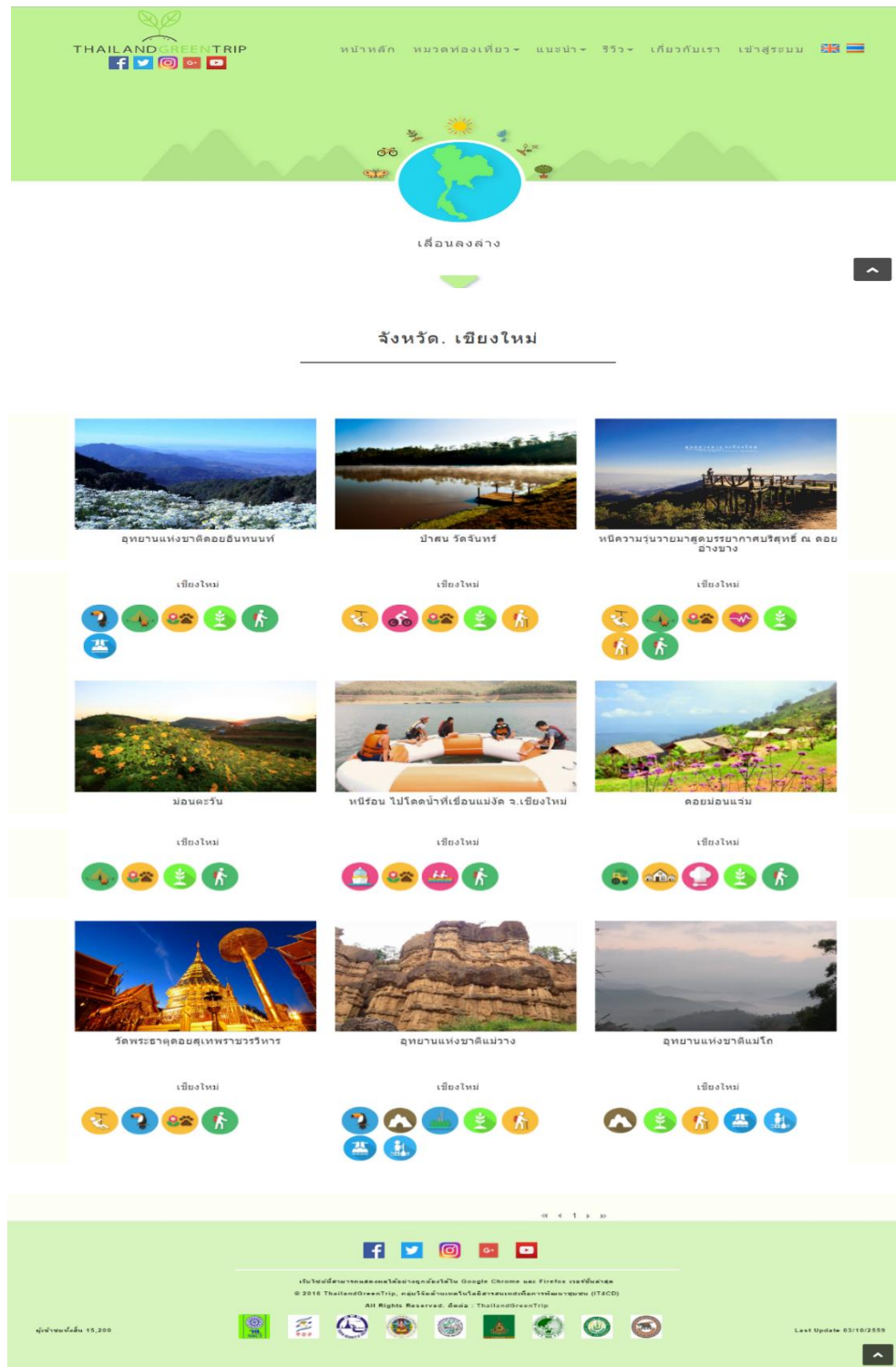
ภาพที่ 2.5 แสดงเมื่อเข้าสู่ระบบผ่านเฟซบุ๊ก

4) หน้าเที่ยวตามภาคของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 หน้าจอเที่ยวตามภาค

จากภาพที่ 2.6 ได้เลือกภาคเหนือ และคลิกเลือกจังหวัดเชียงใหม่ จะแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ๆ ดังแสดงในภาพที่ 2.7

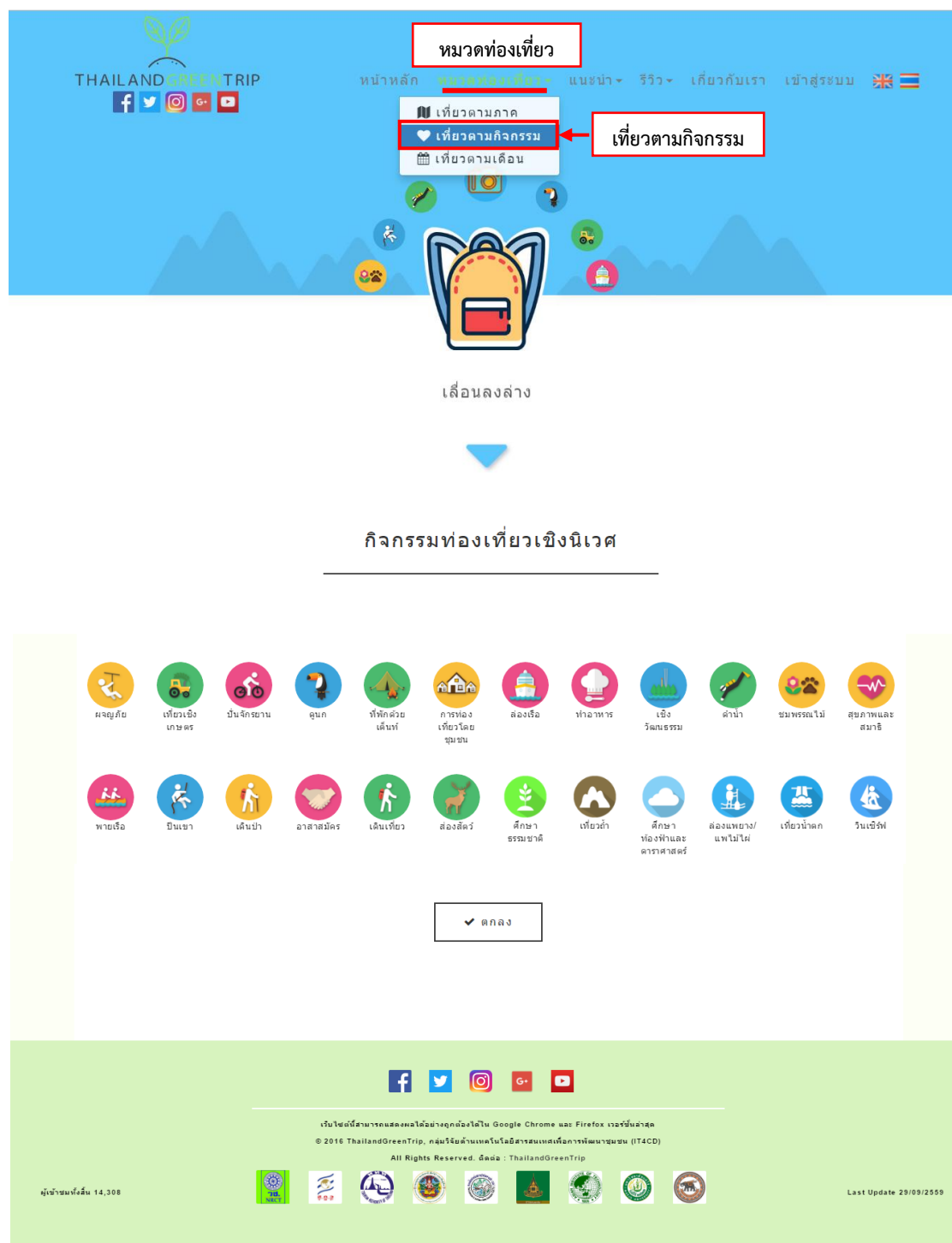
ภาพที่ 2.7 หน้าจอสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

จากภาพที่ 2.7 ได้คลิกเลือกอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จะแสดงเมนูข้อมูลเกี่ยวกับไฮไลต์และกิจกรรมของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ข้อมูลสถานที่ ที่พัก ที่กิน การเดินทาง ข้อควรปฏิบัติ ติดต่อ แผนที่ ความคิดเห็น ดังแสดงในภาพที่ 2.8

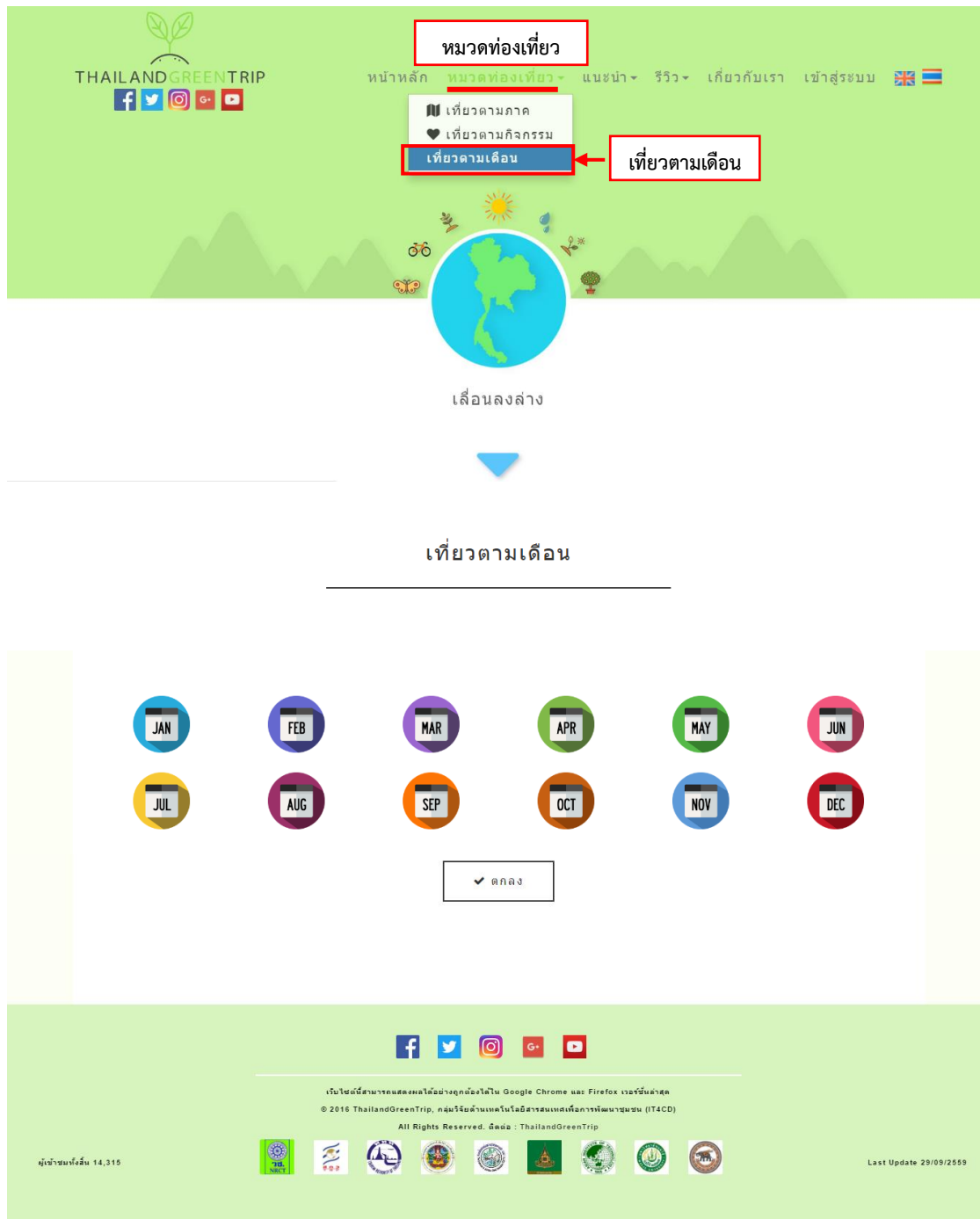
ภาพที่ 2.8 หน้าจอแสดงข้อมูลไฮไลต์และกิจกรรมของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

5) หน้าเที่ยวตามกิจกรรมของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.9

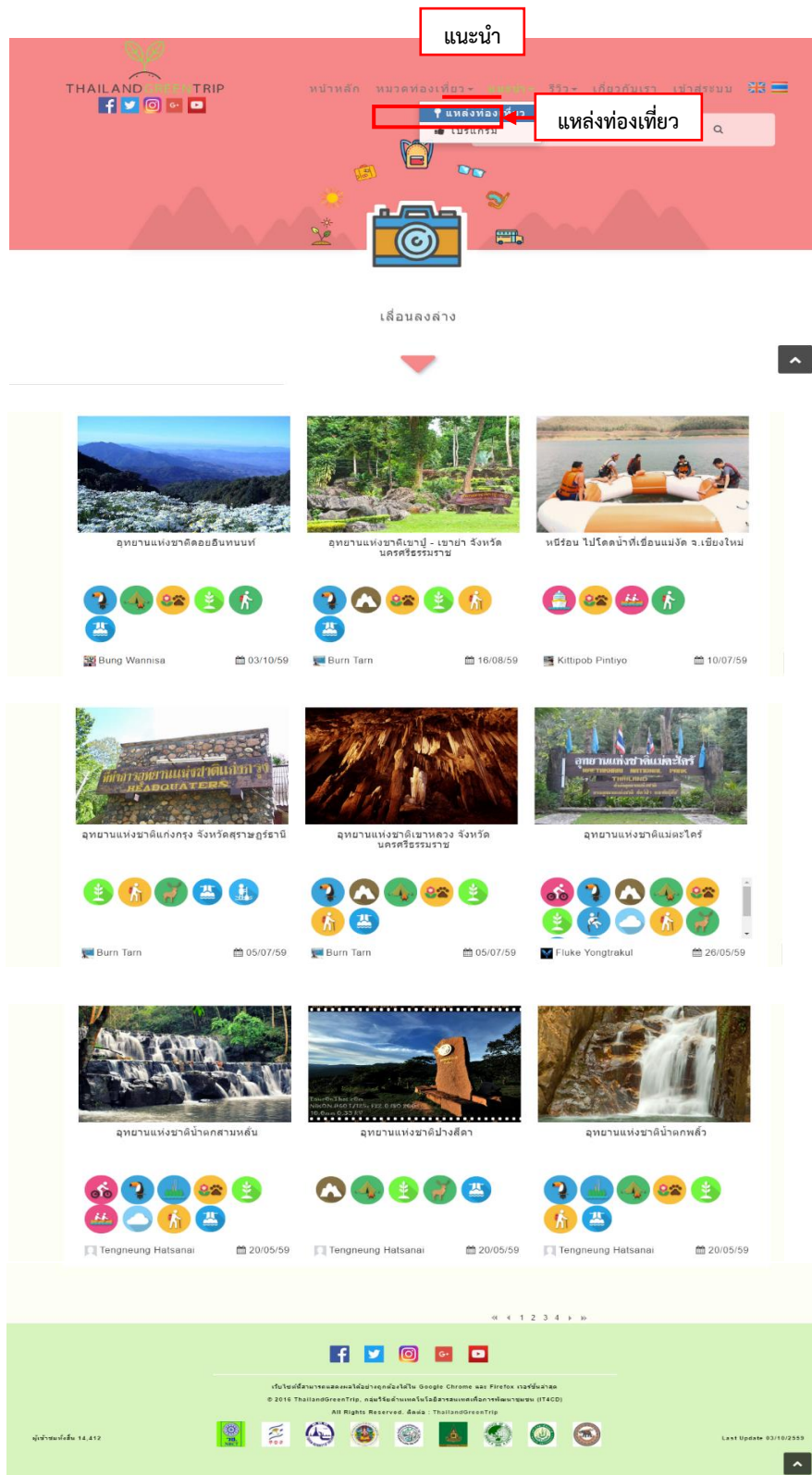
ภาพที่ 2.9 หน้าจอเที่ยวตามกิจกรรม

6) หน้าเที่ยวตามเดือนของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.10

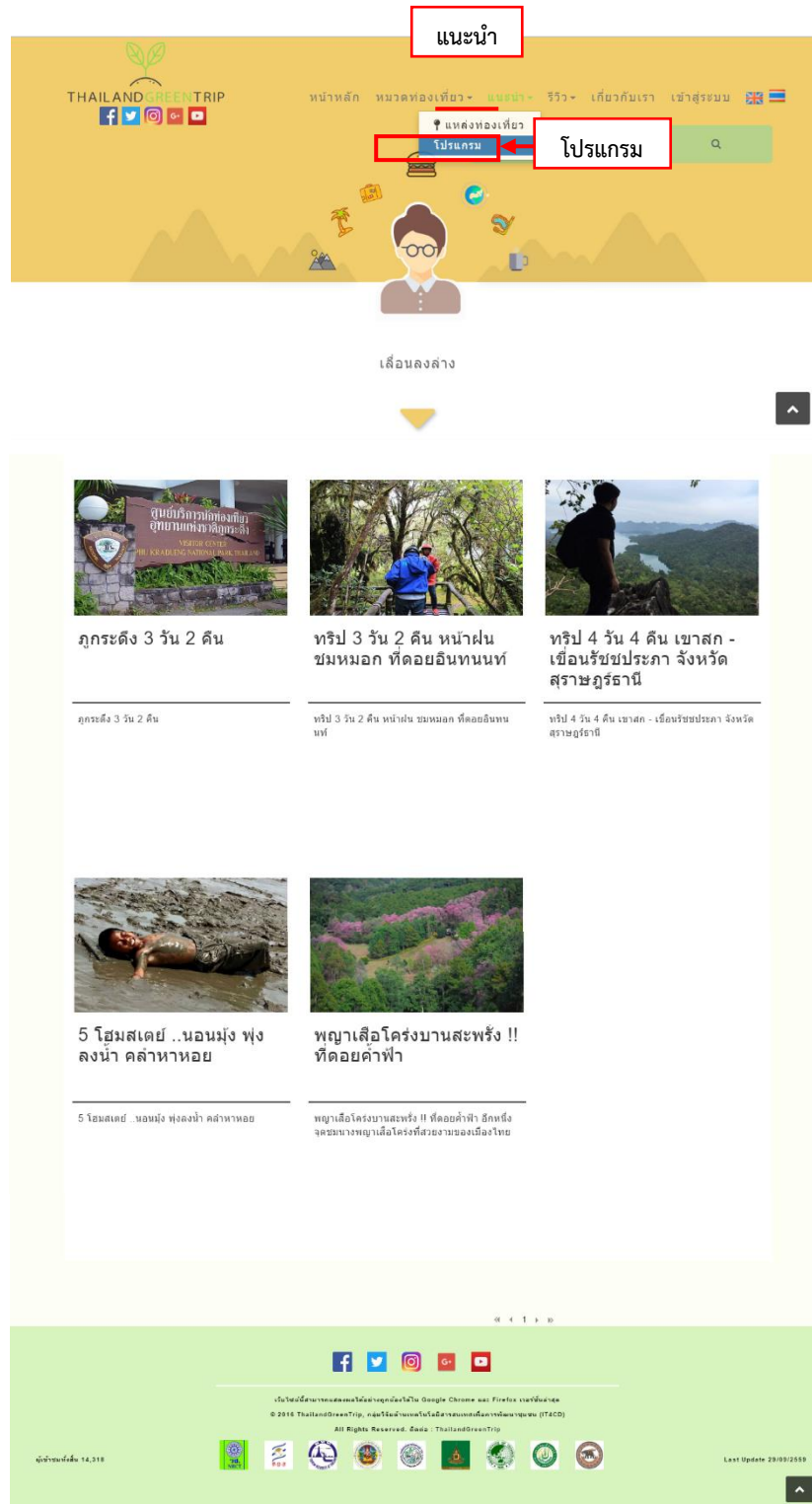
ภาพที่ 2.10 หน้าจอเที่ยวตามเดือน

7) หน้าแนะนำแหล่งท่องเที่ยวของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.11

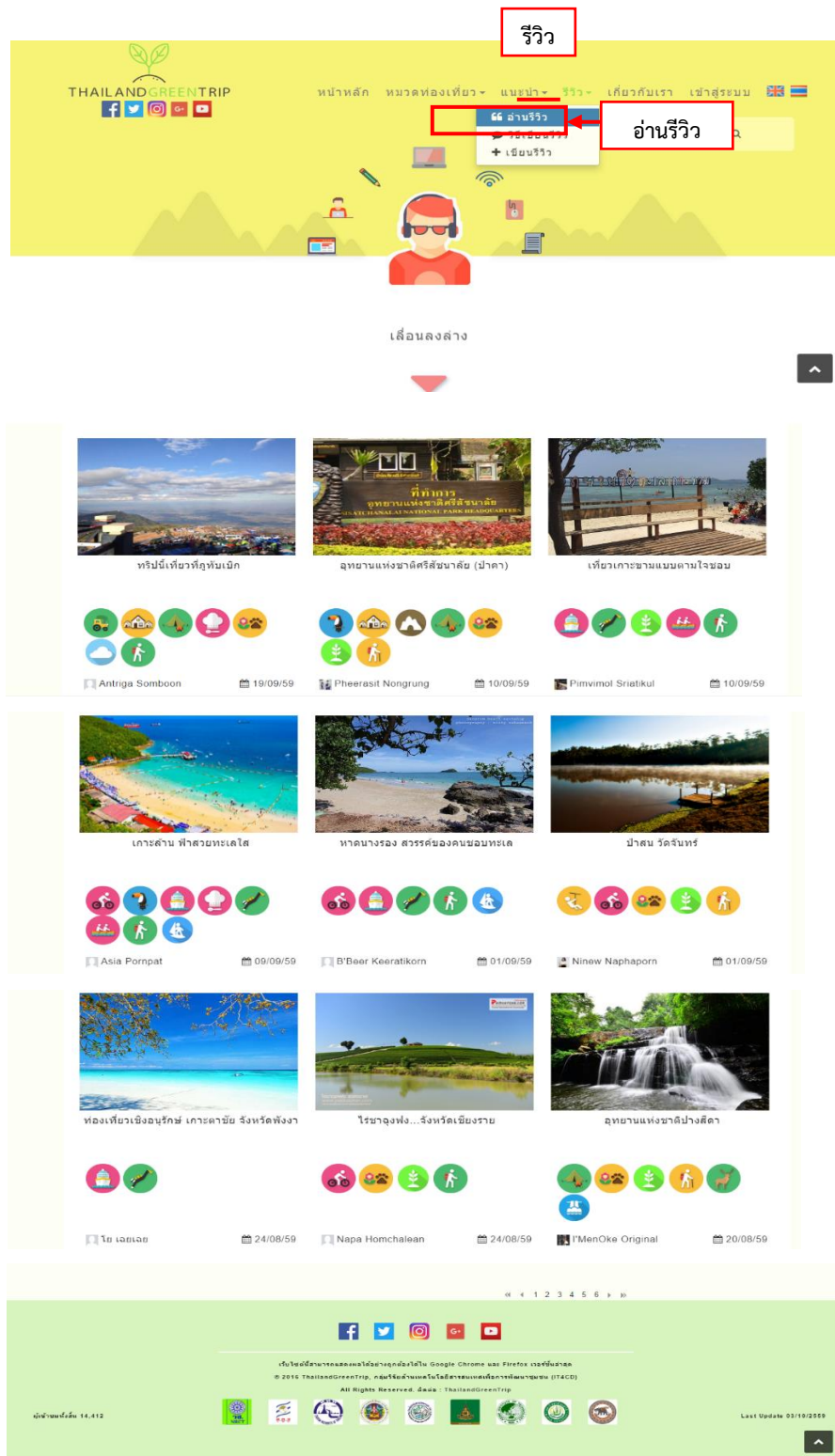
ภาพที่ 2.11 หน้าแนะนำแหล่งท่องเที่ยว

8) หน้าแนะนำโปรแกรมของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.12

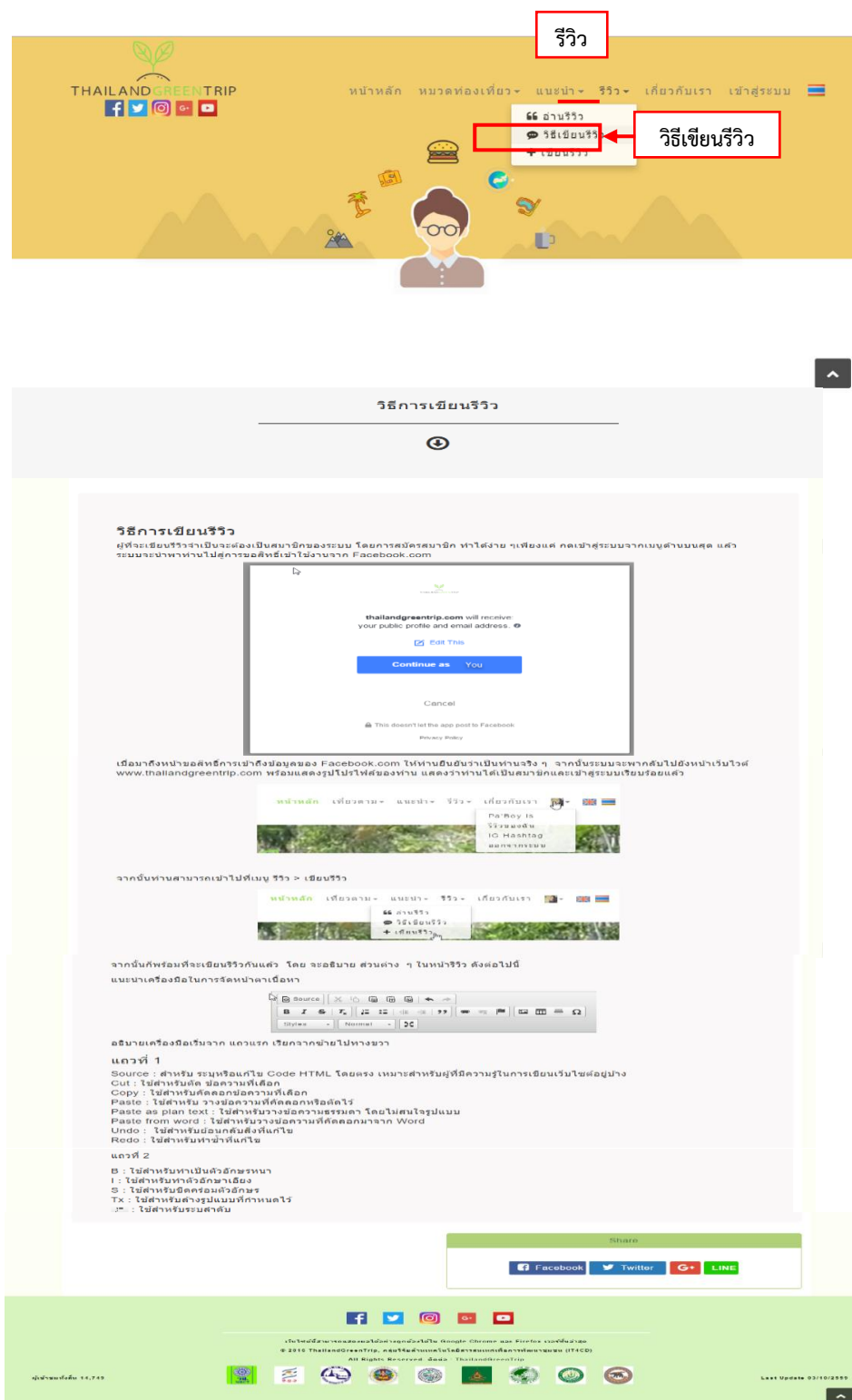
ภาพที่ 2.12 หน้าจอแนะนำโปรแกรม

9) หน้าอ่านรีวิวของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.13

ภาพที่ 2.13 หน้าอ่านรีวิว

10) หน้าวิธีเขียนรีวิวของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.14

ภาพที่ 2.14 หน้าจอวิธีเขียนรีวิว

11) หน้าเขียนรีวิวของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.15

THAILANDGREENTRIP

หน้าหลัก หมวดท่องเที่ยว แนะนำ รีวิว เกี่ยวกับเรา

อ่านรีวิว เขียนอ่านรีวิว

เขียนอ่านรีวิว

เลือกด้านล่าง

เขียนรีวิว

ภาษา ไทย English

หัวข้อ

รายละเอียด ข้อมูลสถานที่ จังหวัด กิจกรรม ที่พัก ที่พัก การเดินทาง ข้อควรปฏิบัติ ติดต่อ แผนที่ ช่วงเวลา บันทึกรัก

Rich text editor toolbar: Bold, Italic, Underline, Text color, Background color, Bulleted list, Numbered list, Indent, Outdent, Link, Unlink, Image, Table, Undo, Redo, Fullscreen, Source code.

Footer: ThailandGreenTrip logo, social media icons, copyright notice, partner logos, and contact information.

ภาพที่ 2.15 หน้าจอเขียนรีวิว

12) หน้าเกี่ยวกับเราของเว็บไซต์ระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ดังแสดงในภาพที่ 2.16

ภาพที่ 2.16 หน้าจอเกี่ยวกับเรา

3.3 ผลการทดลองใช้และประเมินต้นแบบระบบการตลาดสื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

ผลการประเมินพบว่า ประสิทธิภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.67) และมีความพึงพอใจด้านคุณภาพของต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.68) แสดงว่าต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตรงกับความต้องการในด้านเนื้อหา ด้านฟังก์ชัน และด้านการจัดหมวดหมู่หน้าหลัก

บทที่ 3

สรุปภาพรวมและข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปภาพรวมของการวิจัย

สรุปวิเคราะห์ผลรวมของโครงการย่อยตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน ได้ดังนี้

(1) ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวมวลชนที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และเกิดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม จึงเกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในขณะนั้น ได้ผลักดันให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับการกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติ และเพื่อให้นโยบายดังกล่าวมีการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาถ่วงดุลการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยให้มีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน โดย ททท. มีบทบาทหลักในการผลักดันและประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เช่น กรมป่าไม้ กรมศิลปากร กรมการปกครอง ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น โดยมีสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผจญภัยเป็นเครือข่ายความร่วมมือจากภาคเอกชนที่สำคัญและร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ ประกอบด้วย 14 แผนงาน 37 โครงการ กำหนดงบประมาณเบื้องต้น 480 ล้านบาท และระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) อย่างไรก็ตามนโยบายและแผนงานดังกล่าวถูกนำมาปฏิบัติแล้วในบางส่วนตามภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหลังจากที่มีการก่อตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ภารกิจของการวางแผนและพัฒนากลายเป็นบทบาทของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ส่งผลให้นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขาดการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง งบประมาณ และโครงการต่างๆ ขาดการติดตามและประเมินผลงานที่ได้ดำเนินการแล้ว และในปัจจุบันประเทศไทยยังคงประสบปัญหาในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหลายปัญหา และยังคงเป็นปัญหาเดิมๆ ที่ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(2) ผลการวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย พบว่า อุทยานแห่งชาติทั้ง 6 แห่ง อยู่ในระดับมาตรฐานดีมากหรือ 4 ดาว คือ ค่าคะแนนระหว่าง 71-80 คะแนน โดยอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีคะแนนสูงสุด (79) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีคะแนนต่ำสุด (71) และผลการคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนรวมเท่ากับ 74.7 คะแนน หรืออยู่ในระดับดีมาก โดยอุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ แก่งกระจานและดอยอินทนนท์มีคะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ในขณะที่อุทยานแห่งชาติ 4 แห่ง คือ เขาใหญ่ เขาสกก หมู่เกาะสุรินทร์ และกุยบุรี มีคะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรวม ตามลำดับ

(3) ผลการวิเคราะห์การประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง พบว่า ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งประเมินภาพรวมของมาตรฐานแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.89) ในขณะที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) กุยบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.47) และเขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) ประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ และอุทยานฯ แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และหมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.42) อยู่ในระดับสูงมาก และผลการคำนวณค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านของการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในทุกอุทยานแห่งชาติ พบว่า เท่ากับ 3.72 หรืออยู่ระดับสูง ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง คือ เขาใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.89) ดอยอินทนนท์ (ค่าเฉลี่ย 3.40) และกุยบุรี (ค่าเฉลี่ย 3.47) ประเมินตนเองว่ามีระดับมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม ในขณะที่ผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติอีก 3 แห่ง คือ เขาสก (ค่าเฉลี่ย 3.84) แก่งกระจาน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และ หมู่เกาะสุรินทร์ (ค่าเฉลี่ย 4.53) ประเมินตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามลำดับ

สำหรับผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นสมาชิกสมาคม TEATA ในภาพรวม พบว่า คณะกรรมการสมาคม (ค่าเฉลี่ย 4.35) และสมาชิกสมาคม TEATA (ค่าเฉลี่ย 4.20) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศมีมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืนในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสมาคม และสมาชิกสมาคม TEATA มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสมาชิกฯ มีมาตรฐานการดำเนินงานด้านการจัดการองค์การด้านความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดทางสังคมและเศรษฐกิจแก่ชุมชน และด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นชุมชน อยู่ในระดับสูงมาก แต่ด้านการสร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่สิ่งแวดล้อมในชุมชน มีความเห็นไม่สอดคล้องกัน

(4) ผลการศึกษาลักษณะและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โสต เป็นพนักงานบริษัทที่มีเงินเดือนระหว่าง 15,001 – 25,000 บาท ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยานฯ 1-2 วัน โดยทำกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ถ่ายรูปบันทึกภาพ/เสียง และใช้จ่ายภายในอุทยานฯ โดยเฉลี่ยน้อยกว่า 1,500 บาท เลือกพักรีสอร์ทที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงอุทยานฯ และจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โสต เป็นพนักงานบริษัทที่มีเงินเดือนมากกว่า 65,000 บาท ใช้เวลาท่องเที่ยวในอุทยาน 1-2 วัน โดยทำกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ ศึกษาธรรมชาติ ถ่ายรูปบันทึกภาพ/เสียง เดินป่า และใช้จ่ายภายในอุทยานฯ โดยเฉลี่ยน้อยกว่า 1,500 บาท เลือกพักรีสอร์ทที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงอุทยานฯ และจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง

(5) สำหรับความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความต้องการและความพึงพอใจต่อบรรยากาศด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก แต่หากวิเคราะห์เชิงลึกรายพื้นที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ มีความต้องการและความพึงพอใจต่อบรรยากาศด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับมากที่สุด และสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาพบว่า หากมองมิติด้านความต้องการสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่าปัจจัยด้านพื้นที่ ด้านการจัดการที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านบุคลากรและด้านราคา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ซึ่งมิติด้านความต้องการเหล่านี้ล้วนเป็นมิติเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับต่อมา สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติหากมองมิติด้านความต้องการ พบว่า ปัจจัยด้านราคาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติเห็นว่าราคาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม

(6) ผลการวิเคราะห์รูปแบบความต้องการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย พบว่า ด้านเนื้อหาข้อมูลที่เป็นที่ต้องการ ประกอบด้วย จุดเด่นของสถานที่ท่องเที่ยว ข้อมูลเส้นทางการเดินทาง รูปภาพบรรยากาศสถานที่ท่องเที่ยว และข้อมูลค่าใช้จ่ายต่างๆ ส่วนในด้านฟังก์ชันที่เป็นที่ต้องการ ประกอบด้วย มีบริการค้นหาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีบริการค้นหาและจัดการเส้นทางการเดินทาง และมีบริการระบบแชร์ไฟล์รูปภาพ/วิดีโอ ในด้านของการจัดหมวดหมู่หน้าหลักของเว็บไซต์ควรจัดตามประเภทของกิจกรรม ตามภูมิภาค/จังหวัด และ ตามเดือน/ฤดูกาล

(7) จากผลการสำรวจนำมาพัฒนาต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชันแบบตอบสนอง (Responsive) ซึ่งรองรับการทำงานทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และโทรศัพท์มือถือ ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ระบบนี้พัฒนาด้วยภาษา PHP 5.6 ร่วมกับ HTML5 และเรียกใช้เซิร์ฟเวอร์เพื่อเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศจากแอปพลิเคชันที่ต่างกัน และพัฒนา API (Application Program Interface) เพื่อรองรับคำสั่งการเรียกใช้งานจากแอปพลิเคชันอื่นที่ต่างกันบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังช่วยด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน เช่น Facebook, Twitter, YouTube, Instagram และ LINE และทดลองใช้และประเมินต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่าง 52 คน พบว่า ประสิทธิภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และผู้ประเมินมีความพึงพอใจด้านคุณภาพของต้นแบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก สำหรับในอนาคตต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยจะสามารถขยายให้เป็นระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ที่สมบูรณ์เต็มรูปแบบได้เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนในการดำเนินการเพื่อพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยนำเสนอภาพรวมความเชื่อมโยงการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยผ่านการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 4 กลุ่ม คือ

- 1) หน่วยงานเจ้าของหรือผู้รับผิดชอบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- 2) หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดและกลุ่มจังหวัด คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล สถาบันการศึกษา
- 3) หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย ชมรมธุรกิจท่องเที่ยวผู้ประกอบการธุรกิจบริการนำเที่ยวที่เกี่ยวข้อง
- 4) ชุมชนหรือเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มชุมชนท่องเที่ยวในท้องถิ่น

3.2.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) แนวทางการจัดทำนโยบายและแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชควรร่วมกันเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดทำนโยบายและแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประเทศไทย เพื่อกำหนดทิศทางของการพัฒนาและจัดทำแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเพื่อดำเนินงานตามแผนที่มีความชัดเจน และปฏิบัติได้ โดยร่วมมือกับภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาคชุมชน ภาค NGO ภาคเอกชน เพื่อตกลงเป้าหมายร่วมกันในการอนุรักษ์ พัฒนา และนำทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแต่ละพื้นที่ไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) แนวทางการบังคับใช้มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างจริงจัง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดมาตรฐานให้แก่อุทยานแห่งชาติในการดำเนินงาน ซึ่งส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นด้านนันทนาการและการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกัน กรมการท่องเที่ยวได้มีการกำหนดมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ปัญหาคือการที่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะนำมาตรฐานมาบังคับใช้จริงมากน้อยเพียงใด คนไทยมีวัฒนธรรมของระบบอุปถัมภ์ เกื้อกูล ความอึดื้ออวล ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

แนวทางการบังคับใช้มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วยแนวทางย่อย ดังนี้

2.1) กลไกภาคบังคับของกระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรรมการท่องเที่ยวและกรมอุทยานฯ ควรมีกลไกภาคบังคับของกระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยการจัดตั้งหน่วยงานรับรองมาตรฐานที่มีคณะผู้ตรวจสอบมาตรฐานที่ถูกต้องและมีความเชี่ยวชาญ ที่ขึ้นตรงกับกรรมการท่องเที่ยว เพราะในปัจจุบัน กรรมการท่องเที่ยวจะใช้บุคคลที่ 3 (Third Party) ในการตรวจประเมินมาตรฐานประเภทต่างๆ ที่แหล่งท่องเที่ยวหรือองค์กรยื่นความจำนงมาได้แก่ สถาบัน ISO (Mesi) สำหรับการตรวจมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สำหรับการตรวจมาตรฐานบริการ และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยสำหรับการตรวจมาตรฐานกิจกรรม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2) การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และบริการ

อุทยานแห่งชาติบางแห่ง เช่น ดอยอินทนนท์ เขาใหญ่ แก่งกระจาน หมู่เกาะสุรินทร์ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่ ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวไป-กลับต่อวัน และจำนวนนักท่องเที่ยวพักค้างในที่พักและลานสำหรับกางเต็นท์ แต่อุทยานฯ ประสบปัญหาในช่วงเทศกาลหรือวันหยุดยาวเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้รถติดบนถนนทางเข้าและที่พักไม่เพียงพอ ทางแก้ไขทางหนึ่งคืออุทยานฯ ควรเปิดให้จองบัตรค่าธรรมเนียมเข้าชมล่วงหน้า โดยอาจให้ส่วนลด และแสดงผลการจองด้วยการให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน (update on line) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบและหน่วยงานสามารถพยากรณ์ความต้องการเข้าชมอุทยานฯ ได้ในระดับหนึ่ง และเมื่อนักท่องเที่ยวถึงจำนวนที่กำหนดก็ไม่ควรอนุญาตให้เข้าชม แต่เสนอแนะให้มาในวันรุ่งขึ้น กรณีนักท่องเที่ยวพักค้างคืน อุทยานแห่งชาติควรสนับสนุนการสร้างที่พักแรมหรือรีสอร์ทของเอกชนให้บริการที่พักในราคาและรูปแบบที่หลากหลายในบริเวณใกล้เคียง รวมถึงบริเวณชุมชนใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติ เช่น บังกะโล โฮมสเตย์ เป็นต้น นอกจากนี้ อุทยานแห่งชาติที่ยังไม่ได้กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานฯ ควรมีการดำเนินการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวทุกแห่ง

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.3) การจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การลดปริมาณขยะและการรักษาความสะอาด การประหยัดการใช้พลังงานภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

สำหรับปัญหาด้านขยะที่เกิดขึ้นในอุทยานแห่งชาติหลายแห่ง เช่น ดอยอินทนนท์ เขาสุก เขาใหญ่ ทางอุทยานฯ ได้ขอความร่วมมือจากเทศบาลในการจัดเก็บและขนขยะลงไปถึงบ่อขยะ การจัดการครั้งนี้ให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการทิ้งขยะ อุทยานฯ หลายแห่งมีโครงการขยะคืนถิ่นที่ขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวในการนำขยะที่ติดตัวมาออกไปทิ้งนอกอุทยานฯ และการจ้างพนักงานชั่วคราวในการช่วยเก็บขยะในช่วงเทศกาลที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในอุทยานฯ เป็นจำนวนมาก สำหรับอุทยานแห่งชาติทางน้ำ

เช่น อุทยานฯ เขาskogซึ่งอยู่ในการดูแลของเทศบาลเขียวหลานมีการกำหนดให้แพที่ให้บริการที่พัก อาหารและเครื่องดื่มภายในเขียวหลานต้องมีการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียทุกแพ และเทศบาลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดเจ้าหน้าที่เพื่อสุ่มตรวจและวัดคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม อุทยานฯ ยังขาดสื่อในการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวช่วยกันประหยัดน้ำและพลังงาน และสื่อให้นักท่องเที่ยวไม่ทิ้งขยะในแหล่งธรรมชาติ รวมทั้งขาดการแจกแจงปริมาณการใช้น้ำ ไฟฟ้า ขยะ ให้นักท่องเที่ยวทราบ เพื่อช่วยสร้างจิตสำนึกด้านการประหยัดพลังงานและกำจัดของเสียมากขึ้น

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานสัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ

2.4) การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อุทยานแห่งชาติมีนโยบายกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว เช่น มีการจัดเจ้าหน้าที่เดินสำรวจและส่งเสริมให้ชาวบ้านช่วยสอดส่องดูแลพื้นที่ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว เฝ้าระวัง และช่วยเหลือหากมีนักท่องเที่ยวพลัดหลง หรือประสบอุบัติเหตุ เป็นต้น ซึ่งอุทยานฯ ทางบกสามารถดำเนินงานได้ในระดับดี ขณะที่อุทยานแห่งชาติทางทะเล เช่น หมู่เกาะสุรินทร์ ที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากชายฝั่งยังขาดบุคลากรทางการแพทย์หรือพยาบาล เมื่อนักท่องเที่ยวประสบอุบัติเหตุ บางครั้งทำให้ขาดความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที จึงมีความจำเป็นที่อุทยานฯ ทางทะเลควรยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยให้ปฏิบัติตามเกณฑ์

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ

2.5) การควบคุมและตรวจสอบความโปร่งใสด้านการเงิน

อุทยานแห่งชาติควรมีนโยบายกำหนดมาตรการควบคุมและตรวจสอบรายรับและรายจ่ายเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน และมีการตรวจสอบควบคุมการเงินให้เกิดความโปร่งใส อาทิ การเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อเข้าอุทยานแห่งชาติ ควรจัดระบบและนำเสนอข้อมูลที่เปิดเผยได้ และเป็นปัจจุบัน โดยวางแผนระบบสารสนเทศที่สามารถตรวจสอบทั้งระดับที่อยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของอุทยานแต่ละแห่งได้ รวมถึงระบบการจัดซื้อบัตรเข้าอุทยานล่วงหน้า เพื่อประโยชน์แก่บริษัทนำเที่ยวและประชาชนที่ต้องการวางแผนล่วงหน้า

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ

3) แนวทางการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้มีส่วนได้เสียด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบหลายกลุ่ม เช่น นักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อค้นพบของงานวิจัยพบว่าผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดการอบรมให้ความรู้ให้เกิดความเข้าใจ และการสร้างจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพันในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริง

แนวทางการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกประกอบด้วยแนวทางย่อย ดังนี้

3.1) การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ข้อค้นพบของงานวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวบางคนมีพฤติกรรมที่ชอบส่งเสียงดัง และทิ้งขยะไม่เป็นที่อุทยานแห่งชาติได้จัดเจ้าหน้าที่อุทยานให้คำชี้แจงและกล่าวตักเตือน ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเข้าใจหรือรู้สึกอายและลดการใช้เสียงในยามกลางคืนมากขึ้นกว่าในอดีต อย่างไรก็ตามแม้อุทยานฯ จะเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ก็ยังมิเพียงพอต่อการให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว และการแก้ปัญหานี้ควรแก้ที่สาเหตุคือนักท่องเที่ยวด้วยการสร้างจิตสำนึกของการเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบและรักษาสีงแวดล้อม อุทยานฯ จึงควรมีกระบวนการให้ข้อมูลและความรู้แก่นักท่องเที่ยวมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เช่น การจัดให้นักท่องเที่ยวฟังบรรยายสั้นๆ (Brief) และคู่มือหรือวีดิทัศน์เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวก่อนไปเที่ยวชมในพื้นที่ จัดทำสื่อความหมายให้ความรู้ที่สร้างประสบการณ์และการเรียนรู้มากขึ้น สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น รวมทั้งการพิจารณาให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยเรื่องการศึกษาสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศและอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการพานักเรียนไปทัศนศึกษาภาคสนามในป่า เป็นลักษณะของห้องเรียนธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความหวงแหนธรรมชาติ และเกิดเป็นจิตสำนึก ซึ่งต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์ผ่านการศึกษา

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ สถาบันการศึกษา โรงเรียน

3.2) การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่คนในชุมชนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

ชุมชนในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับผลกระทบทางบวกและทางลบจากการท่องเที่ยว จึงควรมีการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่คนในชุมชนถึงผลดีและผลเสียของการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณอุทยานแห่งชาติเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐาน การปลูกจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ทางอ้อมแก่คนในชุมชนด้วย

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

3.3) การอบรมและให้ความรู้แก่ผู้นำเที่ยวท้องถิ่นและผู้สื่อความหมาย

อุทยานแห่งชาติบางแห่ง เช่น อุทยานฯ ดอยอินทนนท์มีการอบรม ให้ความรู้ และออกบัตรให้แก่ผู้นำเที่ยวเฉพาะถิ่นที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในอุทยานแห่งชาติเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น และรู้จักอนุรักษ์และหวงแหน และเพื่อเป็นการสร้างรายได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆ ในขณะที่พื้นที่อื่น เช่น อุทยานแห่งชาติทางทะเล ยังขาดการอบรมมัคคุเทศก์ ผู้นำเที่ยว ผู้สื่อความหมาย และเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ภาษาต่างประเทศ

โดยเฉพาะ ภาษาอังกฤษและภาษาจีน เนื่องจากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ การขาดทักษะด้านการสื่อสารทำให้บางครั้งมีคฤศเทศก์ ผู้นำเที่ยว ผู้สื่อความหมาย และเจ้าหน้าที่ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกันได้ ซึ่งอุทยานฯ ควรมีการจัดทำแผนการอบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อให้มีมาตรฐานการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ

3.4) การสร้างจิตสำนึกของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริการนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อค้นพบของงานวิจัยพบว่าผู้ประกอบการบางรายที่ขาดความรับผิดชอบต่อคุณภาพการบริการลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว พนักงานขับเรือที่ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีการทอดสมอในพื้นที่ในทะเลที่ทางอุทยานแห่งชาติกำหนด ส่งผลกระทบต่อปะการังซึ่งเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ยากจะฟื้นคืนสู่สภาพที่สวยงามดังเดิมได้หากถูกทำลายไป นอกจากนี้ พนักงานของสถานประกอบการบางแห่งทิ้งขยะในที่สาธารณะโดยปราศจากการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ บางครั้งเจ้าหน้าที่ขาดการกวดขันและควบคุมกฎระเบียบอย่างเข้มงวด ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมจนเกินการแก้ไขได้ทันทั่วถึง และอาจก่อให้เกิดการเสียชื่อเสียงต่อแหล่งท่องเที่ยวไทย ซึ่งเคยมีชื่อเสียงด้านธรรมชาติที่สวยงามแห่งหนึ่งในโลก หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ดูแลและควบคุมผู้ประกอบการจำเป็นต้องกำหนดกฎ ระเบียบ และมาตรการที่เข้มงวด และบังคับใช้อย่างจริงจัง อีกทั้งการจัดอบรมผู้ให้บริการต่างๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย ผู้ประกอบการภาคเอกชน

4) แนวทางการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ข้อค้นพบของงานวิจัย พบว่าการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังประสบปัญหาหลายด้าน เช่น การขาดงบประมาณและเจ้าหน้าที่แนะนำนักท่องเที่ยว การเข้าออกแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก ระบบสาธารณูปโภคยังไม่สมบูรณ์ บริการต่างๆ ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เช่น ที่พักแรม เป็นต้น

แนวทางการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วยแนวทางย่อย ดังนี้

4.1) การสนับสนุนงบประมาณและจำนวนเจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติ

เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ใช่หน้าที่หลักของอุทยานแห่งชาติ และอุทยานฯ มีข้อจำกัดด้านการขาดงบประมาณและจำนวนเจ้าหน้าที่ จึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ ขาดการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เช่น ห้องน้ำและป้ายบอกทาง ขาดเจ้าหน้าที่ในการดูแลและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และปัญหางบประมาณที่ไม่แน่นอนยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานในภาพรวมของอุทยานแห่งชาติด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอีกด้วย ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกระดับควรได้มีการประชุม

ร่วมกันเพื่อจัดทำแผนการจัดงบประมาณสนับสนุนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้เพียงพอและต่อเนื่อง แต่แนวคิดของการพัฒนาในระยะยาว ควรพยายามลดการลงทุนของภาครัฐ และส่งเสริมกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อภาคเอกชน และเปิดโอกาสให้เอกชนมาลงทุนด้วยการกำกับดูแลอย่างเป็นธรรม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดและอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

4.2) การพัฒนาและปรับปรุงที่พักภายในอุทยานแห่งชาติ

ที่พักแรมในอุทยานแห่งชาติทางบกส่วนใหญ่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว และขาดการบำรุงรักษาหรือปรับปรุงให้น่าพักแรม เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขาสก เป็นต้น แต่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักค้างในอุทยานแห่งชาติจำนวนมาก เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอาจส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าและธรรมชาติในเขตพื้นที่อุทยานฯ จึงเปิดโอกาสให้เอกชนสร้างที่พักหรือรีสอร์ทบริเวณใกล้เคียงโดยรอบเขตอุทยานฯ หรือบริเวณถนนทางเข้าอุทยานฯ เพื่อช่วยรองรับนักท่องเที่ยวได้ แต่อุทยานแห่งชาติทางทะเลบางแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะสิมิลัน มีบ้านพักที่เสื่อมโทรมและขาดการบำรุงรักษา และมีเพียงเต็นท์สำหรับบริการนักท่องเที่ยวเท่านั้น ปัญหาเรื่องที่พักจึงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งปรับปรุงโดยด่วน ดังนั้น บริบทของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งจึงแตกต่างกันตามปัจจัยเอื้อที่แตกต่างกัน และการแก้ไขปัญหาก็ควรพิจารณาถึงรายละเอียดซึ่งต้องดูบริบทและความต้องการของแต่ละอุทยานฯ เป็นสำคัญ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาก็เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การพิจารณาให้สัมปทานแก่ภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการจัดสร้างที่พักบนเกาะจึงเป็นทางเลือกที่ควรพิจารณาอย่างรอบคอบโดยการวางแผนและการควบคุมที่ดี เพื่อให้สามารถให้บริการได้เช่นเดียวกับในต่างประเทศ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ จังหวัดและอำเภอ ผู้ประกอบการภาคเอกชน

4.3) การพัฒนาและปรับปรุงการเดินทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสาธารณูปโภค

อุทยานแห่งชาติบางแห่ง มีแหล่งท่องเที่ยวที่ห่างไกลจากถนนเส้นทางสายหลัก ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าถึงได้ลำบาก ไม่สะดวก หรือจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการเดินทาง อีกทั้งไม่มีบริการรถประจำทางในการเข้าออก เช่น อุทยานแห่งชาติกุยบุรี นอกจากนี้อุทยานแห่งชาติหลายแห่งขาดป้ายบอกทางที่ชัดเจน ขาดป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และขาดป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขาดสัญญาณอินเทอร์เน็ต และบางอุทยานฯ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาสกขาดน้ำปะปา ไฟฟ้า เป็นต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันในการพัฒนาและปรับปรุงทางเข้าออกและสาธารณูปโภคในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้งบประมาณและกำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมทางหลวง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จังหวัดและอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการภาคเอกชน

5) แนวทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติและชุมชนใกล้เคียงนับเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีคุณค่ายิ่ง แต่อุทยานแห่งชาติหลายแห่งขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง หรือขาดข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวค้นหาข้อมูลเพื่อเดินทางมาท่องเที่ยวได้สะดวก ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ หน่วยงานสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวควรดำเนินการส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อต่างๆ ในหลายช่องทาง เช่น แผ่นพับ วารสาร เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ QR Code อีกทั้งการนำผู้ประกอบการภายนอกไปดูแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่หรือทำ FAM trip

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดและอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

แนวทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วยแนวทางย่อย ดังนี้

5.1) การสร้างกิจกรรมและมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจุดขายหลักคือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่มีขอบเขตแค่เพียงการเดินชมและถ่ายภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงควรสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวต่อเนื่องให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและได้รับความรู้ไปพร้อมกัน และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนานขึ้น เช่น การจัดค่ายเยาวชนให้นักเรียน นักศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กิจกรรมดูสัตว์ป่า ชมพระอาทิตย์ อีกทั้ง การปรับปรุงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และการสร้างกิจกรรม DIY (Do-it-yourself) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำของฝากของที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น เช่น อุทยานแห่งชาติกุยบุรีมีการปลูกสับปะรดของชาวบ้านรอบอุทยานฯ อาจสร้างกิจกรรมและมูลค่าเพิ่มในแปลงสับปะรดด้วยการเล่าเรื่องความเป็นมาของสับปะรดลูกแรกในประเทศไทย การให้นักท่องเที่ยวทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมให้นักท่องเที่ยวตัดลูกสับปะรด การทำสับปะรดกวน การปรุงอาหารด้วยสับปะรด เป็นต้น

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย ผู้ประกอบการภาคเอกชน

5.2) การส่งเสริมให้มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว

เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวตลอดปีและนอกฤดูกาล กรมอุทยานฯ ได้ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในฤดูฝนและวันธรรมดามากขึ้น อาทิ การจัดส่วนลดราคา 50 เปอร์เซ็นต์สำหรับค่าเข้าอุทยานแห่งชาติในช่วงวันธรรมดา นอกจากนี้อาจพิจารณาจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ค่ายเยาวชน การประกวดหรือการแข่งขันที่เกี่ยวกับการให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ กำหนดให้กลุ่มศึกษาดูงานมาในวันธรรมดา เป็นต้น

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

5.3) การสร้างเครือข่ายในรูปแบบโครงการความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน

เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน รวมถึงชุมชน ควรมีการจัดการในรูปแบบโครงการความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership: PPP) เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้เสีย มีโอกาสเข้ามาดำเนินการร่วมกัน โดยมีเจ้าภาพหลัก คือ กรมอุทยานแห่งชาติ อีกทั้งยังควรเปิดโอกาสในการสร้างการเรียนรู้แก่ทุกฝ่ายทั้งหัวหน้าและเจ้าหน้าที่อุทยาน ประชาชนเจ้าของท้องถิ่น และบริษัทนำเที่ยวเอกชนที่นำนักท่องเที่ยวเข้ามาให้ประโยชน์ในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานในรูปแบบประชารัฐ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อุทยานแห่งชาติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย บริษัทนำเที่ยวเอกชน

3.2.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

(1) แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ

แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายในประเทศ โดยการบูรณาการการทำงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้

1) **ยกระดับแผนการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** ที่เน้นการกระตุ้นศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยพัฒนาระบบสินค้าการท่องเที่ยวสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมและรสนิยมของนักท่องเที่ยวในกลุ่ม Gen-Y ภายใต้บริบทของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน

2) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.1) ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ (Corporate Social Responsibility: CSR) ให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทำกิจกรรมความร่วมมือกับชาวบ้านที่อยู่รอบๆ อุทยานแห่งชาติ เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

2.2) สร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่มีต้นไม้สูงใหญ่ อาจจัดกิจกรรมไต่ตัวจากยอดไม้สูง การเดินบนสะพานแขวน เป็นต้น และอาจเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่ซึ่งยังไม่เป็นที่รู้จักให้อยู่ในเส้นทางเดียวกัน

2.3) สนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จัดโครงการ Let's Go Travel Green ซึ่งเป็นการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในจังหวัด หรืออุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำโปงเต็มให้สัตว์ป่า

2.4) ขยายฐานตลาดเด็กและเยาวชน เนื่องจากตลาดกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม โดยผู้ประกอบการการท่องเที่ยวควรประสานงานกับสถาบันการศึกษา จัดกิจกรรมทัศนศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้กลุ่มนี้เกิดความรัก ความตระหนักในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว

3) บูรณาการการสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างการยอมรับระหว่างผู้ประกอบการกับนักท่องเที่ยว ซึ่งผลดีที่จะตามมาคือช่วยกระตุ้นการขาย สร้างความจงรักภักดีของลูกค้า ดังนั้นจึงควรบูรณาการกิจกรรมการสื่อสารการตลาดต่างๆ ได้แก่ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการตลาดทางตรง (direct marketing) เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของธุรกิจท่องเที่ยว สร้างการมีส่วนร่วมในการสื่อสารและข้อมูลการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา

(2) แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลาดภายนอกประเทศ

โดยการบูรณาการการทำงานของการทำงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งสำนักงานภายในและภายนอกประเทศ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้

1) ทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ การตลาดประเภทนี้นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับสภาพธรรมชาติ โดยไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้รับการปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีโอกาสได้ศึกษาความเป็นอยู่ของคนในสังคม ได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับคนในชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ภายในชุมชน

การทำการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ จะต้องดำเนินการภายใต้มิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและนักท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจการท่องเที่ยวประเภทนี้ ผู้ประกอบการจะต้องส่งเสริมการขาย และทำการตลาดทางตรง (direct marketing) เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำ

2) ส่งเสริมการขาย

2.1) ส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวกลุ่มหลักให้เดินทางท่องเที่ยวในวันธรรมดาเพิ่มมากขึ้น

2.2) จัด FAM trip การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยดึงกลุ่มผู้ประกอบการและผู้ที่ทำงานในแวดวงการท่องเที่ยวในต่างประเทศ ให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เป็นต้น เพื่อกลับไปประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

2.3) จัดโรดโชว์ (road show) ที่เน้นตลาดนักท่องเที่ยวอเมริกัน เยอรมัน โดยเน้นสื่อสารกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้หลากหลาย และชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ นักท่องเที่ยวกลุ่ม Gen-Y ชาวอเมริกัน เยอรมัน และอาเซียน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง

4) การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวแต่ละอุทยานแห่งชาติ

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทั้งสำนักงานภายในและภายนอกประเทศ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด ชมรม/สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา

(3) แนวทางการส่งเสริมตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1) การส่งเสริมสื่อสังคมออนไลน์ควรเน้นที่ Facebook เป็นหลักเนื่องจากเป็นชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมมากที่สุดในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ที่ควรเน้นรองลงมาคือ LINE ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชนิดของสื่อสังคมออนไลน์ที่ควรเน้นรองลงมาคือ YouTube

2) การขยายต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นระบบสมบูรณ์เต็มรูปแบบ โดย (1) ต้นแบบระบบมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยโดยสังเขป ระบบสมบูรณ์เต็มรูปแบบจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างละเอียดครบถ้วน (2) ต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ในขั้นแรกเริ่มจากพัฒนาเป็นภาษาไทย ในอนาคตควรดำเนินการให้มีรูปแบบเนื้อหาการนำเสนอข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาต่างชาติอื่นๆ เพื่อผู้ประกอบการธุรกิจ นักท่องเที่ยว และผู้สนใจการท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะสามารถมาใช้ได้ (3) เพื่อการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ควรมีการทำ Search Engine Optimization ให้กับระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักเวลาสืบค้น เพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยว (4) การอัปโหลดรูปภาพ ในอนาคตควรทำระบบให้มีความสามารถในการอัปโหลดรูปภาพพร้อมๆ กัน ได้ทีละหลายๆ รูปได้ เพื่อความสะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

3) การส่งเสริมให้ติดแฮชแท็ก (Hashtag) #Thailandgreentrip เพื่อเพิ่มการส่งเสริมการตลาดโดยใช้การตลาดสื่อสังคมออนไลน์ และควรมีการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ thailandgreentrip.com ผ่านสื่อหลายช่องทาง

4) การประเมินประสิทธิภาพต้นแบบระบบ เพื่อให้การประเมินประสิทธิภาพต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ดียิ่งขึ้น ควรมีการรับผลสะท้อนกลับ (feedback) จากผู้ใช้งานของต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์ ที่แนะนำ วิวิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นด้านต่างๆ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงระบบต่อไป

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย

3.2.3 ข้อเสนอแนะงานวิจัยเพื่อต่อยอด

แผนงานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย ได้ข้อค้นพบและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบรรลุตามวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้ว ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณาต่อยอดการวิจัยให้ขยายแนวคิดเชิงวิชาการและการนำไปใช้ด้วยการศึกษา ดังนี้

(1) การพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน เพื่อช่วยเหลือป่าชุมชนนอกพื้นที่อุทยานแห่งชาติให้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีมาตรฐาน เนื่องจากชุมชนยังต้องการความช่วยเหลือจากภาคีต่างๆ อีกมาก

(2) การพัฒนาผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนให้มีจิตสำนึกของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และมีสมรรถนะในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนให้มีประสิทธิภาพ

(3) การศึกษาการส่งเสริมการตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทางทะเล เนื่องจากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าอุทยานแห่งชาติทางทะเลมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งชาวไทยและต่างชาติ

(4) การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากสัดส่วนของนักท่องเที่ยวสูงอายุมีสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จัดว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง

(5) การศึกษาการออกแบบประสบการณ์ (Experiential Design) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติเพื่อสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและอุทยานแห่งชาติในระยะยาว

3.3 การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนที่เกี่ยวข้องควรพิจารณานำข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางดำเนินการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมาตรฐานผู้ประกอบการนำเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อยกระดับมาตรฐานในภาพรวมให้สูงขึ้น เพื่รองรับนักท่องเที่ยวให้ได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แท้จริง

2) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชนที่เกี่ยวข้องควรพิจารณานำข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ให้สามารถเข้าถึงกลุ่มตลาดเป้าหมายและดึงดูดให้มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

3) การจัดทำต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

4) ผู้ประกอบธุรกิจและชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถส่งเสริมการตลาดโดยใช้การตลาดสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากขึ้น

5) นักท่องเที่ยว และผู้สนใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเข้ามาค้นหาข้อมูลสารสนเทศของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย เพื่อนำไปประโยชน์ต่างๆ ได้ เช่น ค้นหาข้อมูลทั่วไปของสถานที่แห่งนี้เพื่อนำไปวางแผนหรือเตรียมการก่อนที่จะเดินทางมายังสถานที่จริง

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก: ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้
กิจกรรมที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ

ภาคผนวก ก: ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ

สัญญาเลขที่ RDG 5850077

แผนงานวิจัย “แนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย”

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1. ศึกษาและประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย	ศึกษาและประเมินระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง	ศึกษาและประเมินระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยใน อุ ต ย า น แห่ ง ช า ตี 6 แห่ง	ผลการประเมินระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทยใน อุ ต ย า น แห่ ง ช า ตี 6 แห่ง
2. ศึกษาและประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของไทย	ศึกษาและประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง และสมาชิกสมาคม TEATA	ศึ ก ข า แ ล ะ ป ร ะ เ มื น มาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง และสมาชิกสมาคม TEATA	ผลการประเมินมาตรฐานผู้ประกอบการกิจกรรมนำเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง และสมาชิกสมาคม TEATA
3. ศึกษาศักยภาพตลาดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง	ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ 6 แห่ง	พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน อุ ต ย า น แห่ ง ช า ตี 6 แห่ง
4. ศึกษาการตลาดสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	ออกแบบ พัฒนา และทดลองใช้ต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	ออกแบบ พัฒนา และทดลองใช้ต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	ต้นแบบระบบการตลาดทางสื่อสังคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
5. วิเคราะห์ผลรวมของโครงการย่อยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	วิเคราะห์ผลรวมของโครงการย่อยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	วิ เ คร า ะ ห์ ผล ร วม ข อ ง โครงการย่อยเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรฐานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย